

**TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİM DALI**

**TÜRKİYE’NİN PKK İLE MÜCADELE SÜRECİNDE
TÜRK BAŞBAKANLARININ DIŞ BAĞLANTI SÖYLEMİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Meltem ATAN**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Engin AKÇAY**

Ankara-2013

**TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİM DALI**

**TÜRKİYE’NİN PKK İLE MÜCADELE SÜRECİNDE
TÜRK BAŞBAKANLARININ DIŞ BAĞLANTI SÖYLEMİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Meltem ATAN**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Engin AKÇAY**

Ankara-2013

Turgut zal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu niversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

25 /07/ 2013

Meltem ATAN

ONAY

Meltem ATAN tarafından hazırlanan “*Türkiye’nin PKK ile Mücadele Sürecinde Türk Başbakanlarının Dış Bağlantı Söylemi*” başlıklı bu çalışma, 25 Temmuz 2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda *oybirliği* ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından *İktisadi ve İdari Bilimler Anabilim Dalında Yüksek Lisans* tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Muhammet KÖSECİK

Yrd. Doç. Dr. Engin AKÇAY

Yrd. Doç. Dr. İkboljon QORABOYEV

ÖNSÖZ

Bu çalışmayı hazırlama sürecinde bana destek olan kişilere minnet borçluyum.

Öncelikle tüm çalışmalarım boyunca bilgi ve deneyimleriyle yoluma ışık tutan, bana eksiklerimi gösteren ve onları tamamlayabilmem için sabırla yardımcı olan değerli hocam ve tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Engin Akçay'a bana ayırdığı değerli zamanı ve sağladığı destek için sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Mülakat talebimi kabul ederek değerli bilgilerini benimle paylaşan İçişleri Bakan Yardımcısı Sayın Osman Güneş, Kütahya Milletvekili Sayın Prof. Dr. İdris Bal, değerli hocam Sayın Doç. Dr. Mahmut Akpınar ve emekli asker Sayın Mehmet Kımır'a teşekkürlerimi sunarım.

Arşiv taramasında bana yardımcı olan öğrencilerim Merve, Zeynep, Zehra, Semra, Şeyma, Vedia, Sümeyra'ya ve Milli Kütüphane tüm arşiv görevlilerine sağladıkları kolaylık için teşekkür ederim.

Son olarak da beni şefkatiyle büyüten anneme, gösterdiği sabır ve manevi destek için eşim Bülent'e teşekkür ederim.

ÖZET

Meltem, Atan. Türkiye'nin PKK ile Mücadele Sürecinde Türk Başbakanlarının Dış Bağlantı Söylemi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2013.

Türkiye'nin son 30 yıldır mücadele ettiği PKK terör örgütü önce Marksist ideoloji ile yola çıkmış daha sonra etnik ve dini söylemleri de kullanmıştır. PKK terör örgütü zaman içerisinde uluslararasılaşan bir yapı haline gelmiştir. Bu itibarla Türkiye'nin PKK ile mücadelesinde zaman zaman en yetkili liderlerin de ifade ettiği dış bağlantılara dikkat çekilmiştir.

Tez Türkiye'nin PKK'ya yönelik mücadele sürecinde görev yapan yedi Türk başbakanın -Turgut Özal, Süleyman Demirel, Tansu Çiller, Mesut Yılmaz, Necmettin Erbakan, Bülent Ecevit ve Recep Tayyip Erdoğan- örgütün sınır ötesi bağlantılarına ilişkin söylemlerini analiz etmektedir. Çalışmada başbakanların terörün dış bağlantısı ile ilgili gerçekleştirmiş oldukları söylemlerde kullandıkları genel ifadeler ve ülke isimleri yer alacaktır. Çalışmanın amacı PKK ile mücadele sürecinde yıllar geçtikçe başbakanların söylemlerinde meydana gelen farklılığı ve hangi ülkelerin isimlerinin ifade edildiğini tespit etmektir.

Bu çalışmada literatürde yer alan çalışmalardan, Hürriyet gazetesinin son 30 yıllık arşivinden, PKK ile ilgili konunun uzmanı olan kişiler ile yapılan mülakatlardan yararlanılmıştır. Çalışmanın sonucunda teröre destek verdiği düşünülen ülkelerin isimleri, kaç kere ifade edildikleri ortaya konulmuştur. PKK'nın dış bağlantılarını ve destek veren ülkeleri ortaya koyan bu söylemler, Türk hükümetlerinin bu yöndeki resmi söylemlerinin vurgu noktalarını içermesi bakımından özgün bir çalışma niteliği taşımaktadır.

Anahtar Sözcükler; Dış Bağlantı, PKK, Söylem, Terör, Türkiye

ABSTRACT

Atan, Meltem. Turkish Prime Ministers' Discourses Regarding Foreign Links in the Process of Turkey's Combat with the PKK, Master Thesis, Ankara, 2013.

The PKK terrorist organization, which Turkey has been in combat with for the last 30 years, got its start from Marxist ideology, it then used ethnic and religious discourses as it continued to develop. The process that spawned this organization has gradually drawn attention from around the world. In this respect, there have been outside connections that have been highlighted from time to time by the most authorized leaders during Turkey's long conflict with the PKK.

My Thesis analyzes the discourses of seven Turkish Prime Ministers, -Turgut Özal, Süleyman Demirel, Tansu Çiller, Mesut Yılmaz, Bülent Ecevit, Necmettin Erbakan, and Recep Tayyip Erdoğan-. The analysis sheds light upon the cross-border connections of the terrorist organization. In this study general statements and country names that prime ministers mentioned in their discourse related to outside connections of this terrorist organization are presented. The aim of this study is to identify differences that occurred in the discourse as the years went by and the names of the countries that are spelled in the process of Turkey's combat with the PKK.

This study explores the literature associated with the last 30-year news archive of Hürriyet newspaper and interviews with the experts about PKK. As a result, the names of the countries that supporting the PKK terrorist organization and the number of times they were couched in the discourse are presented in this study. The study which examines the cross-border connections of the PKK and the countries supporting this terrorist organization constitutes an original study as it includes the key points of official discourses of Turkish governments concerning the issue.

Key Words; Foreign Links, PKK , Discourse, Terror, Turkey.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR	vi
EKLER	viii
GİRİŞ	1
1. TEZİN KONUSU	1
2. TEZİN AMACI	2
3. TEZİN ÖNEMİ	2
4. YÖNTEM.....	3
4.1. Kapsam ve Sınırlılık	3
BÖLÜM 1	5
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
1.1. TERÖR ve TERÖRİZM KAVRAMI	5
1.2. PKK SORUNU.....	16
1.2.1. Birinci Dönem (1973-1978).....	18
1.2.2. İkinci Dönem (1978-1984)	18
1.2.3. Üçüncü Dönem (1984-1999)	18
1.2.4. Dördüncü Dönem (1999-2004).....	22
1.2.5. Beşinci Dönem (2004-2010).....	23
1.2.6. Son Dönem	24
1.3. POLİTİKADA SÖYLEM	29
BÖLÜM 2	34
TERÖRLE MÜCADELE VE SÖYLEM	34
2.1. DÜNYADAN ÖRNEKLERLE TERÖRLE MÜCADELEDE DIŞ BAĞLANTI FAKTÖRÜ	34
2.1.1. İrlanda Cumhuriyeti Ordusu (IRA).....	35
2.1.2. Tamil Anayurdu Özgürlük Kaplanları (LTTE)	38

2.2. TÜRKİYE’NİN PKK İLE MÜCADELESİNDE DIŞ BAĞLANTI SÖYLEMİ	40
2.2.1. Turgut Özal	40
2.2.2. Süleyman Demirel	43
2.2.3. Tansu Çiller.....	45
2.2.4. Necmettin Erbakan	46
2.2.5. Mesut Yılmaz.....	48
2.2.6. Mustafa Bülent Ecevit	50
2.2.7. Recep Tayyip Erdoğan.....	52
BÖLÜM 3.....	56
DIŞ BAĞLANTI SÖYLEMİNE İLİŞKİN ANALİZLER.....	56
3.1. TURGUT ÖZAL	56
3.2. SÜLEYMAN DEMİREL	67
3.3. TANSU ÇİLLER.....	70
3.4. NECMETTİN ERBAKAN.....	74
3.5. MESUT YILMAZ.....	76
3.6. BÜLENT ECEVİT	80
3.7. RECEP TAYYİP ERDOĞAN	83
SONUÇ.....	90
KAYNAKÇA	99
MÜLAKATLAR	107
EKLER.....	108

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ARGK	: Arteşe Rızgariye Gele Kurdistan (Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu)
BDP	: Barış ve Demokrasi Partisi
BM	: Birleşmiş Milletler
DEP	: Demokrasi Partisi
DHKP/C	: Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi
ETA	: Bask Anayurdu ve Özgürlük Terör Örgütü
FARC	: Kolombiya Devrimci Ordusu
FBI	: Federal Bureau of Investigation
HEP	: Halkın Emek Partisi
IRA	: İrlanda Cumhuriyeti Ordusu
KADEK	: Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi
KCK	: Koma Civaken Kürdistan (Kürdistan Topluluklar Birliği)
KONGRA-GEL	: Kürdistan Halk Kongresi
LTTE	: Tamil Anayurdu Özgürlük Kaplanları
MÖ	: Milattan Önce
NATO	: North Atlantic Treaty Organization

OHAL	: Olağanüstü Hal
PKK	: Kürdistan İşçi Partisi
S	: Sayı
s	: Sayfa
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TİKKO	: Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu
TMK	: Terörle Mücadele Kanunu
TKP ML	: Türkiye Komünist Partisi / Marksist Leninist

EKLER

EK 1: Özal'ın Kongre Çıkarması	109
EK 2: Hain Ellerde Rum Silahları	109
EK 3: Terör İran'a Dayanıyor	110
EK 4: Demirel: İtmeyiz	110
EK 5: Clinton'dan PKK için Talimat	111
EK 6: Vermezlerse Vermesinler	111
EK 7: Erbakan: ABD'yle PKK'yı Bitireceğiz	112
EK 8: Apo'ya Şam'da Gözaltı İddiası	112
EK 9: Rus Riyakarlığı	113
EK 10: Bebek Katili Rusya'da	114
EK 11: Ecevit'ten Beş Mesaj	114
EK 12: Apo'nun İadesi Zor	115
EK 13: Arnavutluğ'a Gönderilebilir	115
EK 14: Önce Burayı Temizleyelim	116
EK 15: Kaç Terörist Teslim Ettiniz	116

GİRİŞ

1. TEZİN KONUSU

Tarihi geçmişi M.Ö. 44 kadar uzanan terörün adı modern çağda 1960'lı yıllardan itibaren sıkça duyulmaya başlamıştır. Sıcak savaşların yerini soğuk savaşlara bırakması ile devletler birbirleri ile olan mücadelelerine terörü kullanarak devam etmişlerdir. 19. yüzyılda işi hareketleri olarak ortaya çıkan terör 20. yüzyılda bağımsızlık mücadelelerinde bir araç olarak kullanılmıştır. Günümüzde ise soğuk savaşın bitmesi sonucu terör, tabandan beslenen küresel bir sorun haline gelmiştir. Uluslararası terör 21. yüzyılın en önemli güvenlik sorunlarından birisi olarak değerlendirilmektedir. Terörün belli bir ideolojisi, örgüt unsuru ve şiddet boyutu vardır.

Önce Marksist ideoloji ile yola çıkan daha sonra etnik ve dini söylemleri de kullanan örgütlerden birisi de Türkiye'nin son 30 yılda mücadele verdiği PKK (Kürdistan İşi Partisi) terör örgütüdür. PKK terör örgütü sadece dağlarda mücadele verilen örgüt elemanlarından oluşmayan stratejik akıl vermeden araç gereç teminine kadar her açıdan desteklenen bir terör örgüttür. Türkiye'nin bu terör örgütü ile uzun yıllar mücadele vermesinin nedeni de dış bağlantıları güçlü olan bir örgüt olmasından kaynaklanmaktadır. Dolaylı veya dolaysız uluslararası yardımlar örgütün her geçen gün sayıca çoğalmasına ve elinde bulundurduğu imkânları arttırmasına neden olmuştur. Türkiye'nin örgüt ile mücadelesi önceleri askeri boyut şeklinde tek taraflı yapılırken zamanla sosyal, psikolojik, ekonomik boyutlar da mücadeleye dâhil edilmiştir. Günümüzde ise bu boyutlara ek olarak barış yoluyla çözüm süreci içerisine girilmiştir.

Hayatı yansıtan bir faaliyet olan söylem politikada çok kullanılmaktadır. Söylem olaylara ve söylemi yapan kişiye göre zaman içerisinde değişmektedir. Politikacılar kendilerine özgü bir söylemsel güce sahiptirler. Söylem yoluyla politikacılar

kitlelere mesajlar göndermektedirler. Bu tezin konusu Türkiye'nin PKK terör örgütü ile mücadele sürecinde görevde bulunan başbakanların dış bağlantı söylemlerini analiz etmektir.

2. TEZİN AMACI

Bu yüksek lisans tezi;

Tarihsel seyri içinde terör örgütleri ve dış bağlantı ilişkisini, PKK özelinde dış bağlantı vurgusunu ve PKK terör örgütünün dış bağlantıları ile ilgili Türk başbakanlarının söylem tercihlerini incelemektedir. Türkiye'de 1984 yılında ilk kanlı eylemlerine başlayarak günümüze kadar birçok eylem gerçekleştirmiş olan PKK terör örgütünün dış bağlantıları konusunda Başbakanların (1984-2012) PKK terör örgütünün dış bağlantı söylemlerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu analizin amacı PKK ile mücadele sürecinde Başbakanların yıllar geçtikçe söylemlerinde meydana gelen farklılığı ve PKK'ya yardım konusunda hangi ülkelerin belirtildiğini tespit etmektir.

3. TEZİN ÖNEMİ

Sıcak savaşların yerini soğuk savaşlara bırakması ile dünyada yaygınlaşan ülkeler arası mücadele yöntemlerinden birisi de terör olmuştur. Terör sadece var olduğu ülke topraklarından beslenmemekte dış yardımlardan da beslenmektedir. Ülkeler gelişimini ve toplumsal huzuru istemedikleri ülkelerdeki terör faaliyetlerine destek olmakta ve onların varlıklarına devam edebilmeleri için yardımcı olmaktadır. Stratejik konumu itibariyle önemli bir yere sahip olan Türkiye Cumhuriyeti'nde varlığını devam ettirmek isteyen PKK Terör Örgütü de bu konuda dış yardımlardan istifade eden bir terör örgütüdür. Bu süreçte Türk Başbakanlarının kullandıkları dil PKK'nın dış bağlantılarının resmi söylemde ne şekilde vurgulandığının anlaşılması bakımından önem arz etmektedir.

4. YÖNTEM

Bu çalışmada, terör, PKK, söylem ile ilgili kavramlara literatür taraması yapmak suretiyle değinilmektedir. PKK terör örgütünün bilinen ilk eylemini gerçekleştirmiş olduğu 1984 yılından günümüze görevde bulunan başbakanların söylemlerine ulaşabilmek amacı ile Şubat, Mart, Nisan aylarında yapılan iki buçuk aylık bir çalışma sonucu Hürriyet gazetesinin son 30 yıllık arşiv taraması yapılmıştır. Ayrıca PKK Terör Örgütünün dış bağlantıları ile ilgili Başbakanların söylemlerinin analizlerini ortaya koymak için;

- Bakan Yardımcısı
- Millet Vekili
- Akademisyen
- Asker

gibi konu ile birinci dereceden ilgili kişilerin- yüz yüze görüşme, yazılı iletişim ile – görüş ve değerlendirmelerine yer verilmektedir. Son olarak konunun yazılı basındaki yansımaları, ulusal ve uluslararası kaynaklara yapılan doğrudan atıflarla ortaya konmaya çalışılmaktadır.

4.1. Kapsam ve Sınırlılık

Bu tez Türkiye'nin PKK ile mücadelesinde Türk başbakanlarının dış bağlantı söylemlerini irdelemektedir. Bu irdeleme PKK'nın bilinen ilk eylem yılı olan 1984 tarihi ile 2012 yılları arasını kapsamaktadır. Başbakanların söylemlerinin incelemeye alınmasının tercih nedeni başbakanların terörle mücadelede hükümetin icra başkanı olmaları nedeniyle önemli bir göreve sahip olmalarıdır. Başbakanların söylemlerine Hürriyet gazetesinin arşivi incelenerek ulaşılmıştır. 1984 yılından itibaren yayında olması, Anadolu'da yaygın bir haber ağına ulaşmış olması ve yüksek sayıda okur kitlesine sahip bir gazete olması nedeniyle Hürriyet gazetesi tercih edilmiştir. Anılan inceleme, belirtilen yıl aralığında görev yapan yedi başbakanı (Turgut Özal, Süleyman Demirel, Tansu Çiller, Necmettin Erbakan, Mesut Yılmaz, Bülent Ecevit, Recep Tayyip Erdoğan) içermektedir. Bununla birlikte söz konusu sürede başbakan

olarak görev yapan Yıldırım Akbulut ve Abdullah Gül'ün gerek süreleri ve gerek ilgili beyanlatları dikkate alınarak incelemeye dâhil edilmemiştir.

BÖLÜM 1

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. TERÖR ve TERÖRİZM KAVRAMI

Modern dünya toplumlara birçok imkân sunarken beraberinde bazı riskleri de getirmiştir. Giddens'e göre bu riskler yangın, sel, hastalıklar ve depremler gibi 'doğal' risklerin yanında genetiği bozulmuş yiyecekler, ekolojik dengenin bozulması, nükleer, kimyasal, biyolojik silahlar gibi insanlığın kendi ürettiği 'imal edilmiş' risklerdir (Alkan, 2012). Etkisinin büyüklüğü ve günümüzdeki yaygınlığı göz önünde bulundurulduğunda imal edilmiş risklerin başında terör gelmektedir.

İlk olarak Fransız ihtilalinden sonra 1793 ile 1794 yılları arasında Jakobenlerin kurdukları baskıcı sistemi tanımlamak amacıyla kullanılan terör kavramı Latince 'terrere'den gelmektedir (Alkan, 2012). Öte yandan terörün Türkçe anlam karşılığı "korkutma, yıldırma ve tedhiş" (TDK, 1988: 1459) şeklinde verilmektedir. Bu tür eylemleri gerçekleştiren failer terörist olarak anılırken, eylemin ideolojik arka planı ise terörizm olarak ifade edilmektedir. Bazı ansiklopedik kaynaklarda terörizm "İhtilalci grupların giriştiği şiddet eylemlerinin tümü, tedhişçilik, bir hükümet tarafından uygulanan şiddet rejimi" (Meydan Larousse, 1973: 83) veya "siyasal bir hedefe ulaşmak amacıyla devlete, halka, bireylere karşı şiddet eylemlerine başvurma" (Ana Britannica, 1999: 549) olarak tanımlanmaktadır. FBI ise terörizmi "Politik ya da sosyal bir amaca ulaşmak için gücün ve şiddetin korkutmak amacıyla insanlara ya da mülkiyete karşı ya da hükümeti, sivil halkı yada herhangi bir kesimi baskı altında tutmak amacıyla kuralsız olarak kullanımını" (Kallstrom, 2003: 20) şekilde tanımlamaktadır.

Wilkinson terörizmi, "siyasal talepleri kabul ettirmek amacıyla, kişileri, grupları, toplumu ve hükümeti yıldırma için sistematik olarak öldürme, tahrip etme tehdidinin kullanılması" (Wilkinson akt. Alkan, 2012: 33) olarak açıklarken; Başeren

ise terörün tanımını kısaca şu şekilde (Başeren, 2006) yapmıştır: “Terörizm bir kişiyi öldürüp milyonları korkutarak, onların siyasi tercihlerini etkilemektir”.

Arıboğan’a göre ise terörizm; “Bazen egemen siyasi erkin koymuş olduğu kuralları hiçe sayan grupların, siviller üzerinde kullandığı şiddet, bazen de egemen siyasi erkin, birilerinin reddedilen iktidarını kabul ettirebilmek için toplum üzerinde kullandığı şiddet” (Arıboğan, 2007: 20). Arıboğan’ın terörizm ile ilgili yaptığı benzetme oldukça ilgi çekicidir.

Terörizm de tıpkı bir ağaç gibi sistemin içinde yerleşip, sistemden beslenen ve birçok asalağı bünyesinde barındıran bir yapı. Varlığı, onu besleyen kaynakların varlığı ve devamlılığına bağlı. Çatışmacı bir sistemin, ulusal ve uluslararası rekabetin bir parçası, bir ürünü. Adaletsizlik, eşitsizlik, sosyal farklılıklar onun suyunu, güneşini oluşturuyorlar. (Arıboğan, 2007: 27)

Laçiner terörün binlerce insanın herhangi bir şekilde eline silah alarak dağa çıkmaya karar vermesine indirgenmeyecek kadar karmaşık bir sorun olduğunu ifade etmektedir. Dağlardaki tüm teröristler öldürülseler bile bu sorun tamamen ortadan kalkmayacak sadece bir süreliğine ertelenmiş olacaktır. Terör sorunu siyasi ve toplumsal sorunlar göz ardı edilerek açıklanabilecek bir sorun değildir (Laçiner, 2008).

Terör ve terörizm kavramları hep bir arada kullanılmış olsa da farklı anlamlar taşımaktadırlar. Nitekim “terör, kısaca silahlı eylemler marifetiyle kendini ve davasını duyurma; terörizm ise; bu eylemleri savunan stratejilerini anlatan, aktaran, geliştiren bir düşünce disiplini veya akımıdır” (Bal, 2006: 8) şeklindeki yaklaşımda, terörizme ilişkin ideolojik vurguyu görmek mümkündür.

Kentsel terörizmin modern babası Carlos Marighella terörizmi bir olay olarak tanımlamıştır. Ona göre terörizm “büyük bir soğukkanlılık, sakinlik ve kararlılıkla kentsel gerillaların yerine getirmek zorunda oldukları bir olaydır” (Bolz, v.d., 2002). AB’nin terörizm tanımında (Ellner, 2010: 37) ise: “ bir ülkenin ya da uluslararası bir örgütün temel, siyasi, anayasal, ekonomik veya toplumsal yapılarını ciddi biçimde istikrarsızlaştırmak ya da tahrip etmek” ifadeleri yer almaktadır.

Politik Terörizm adlı kitaplarında Schmidt ve Youngman akademik alanda yapmış oldukları anketler sonucu terörizmin 109 farklı tanımından söz etmişlerdir. Bu tanımlamalarda terörizmden bahsederken tekrarlanan unsurlar vardır. Terörizmin tanımında kullanılan unsurlar ve kullanım yüzdeleri şu şekildedir. Şiddet ve güç %83,5, politik %65, korku %51, tehdit %47, psikolojik etki ve tahmin edilen reaksiyon %41,5, hedefler ve kurbanlar arasındaki çelişki %37,5, kasti, planlanmış, sistematik, organize edilmiş olaylar %32, mücadele metodu, strateji, taktik %30,5 (Ganor, 2001).

Öne çıkan tanımlar dikkate alındığında; terörün; yerel, ulusal, uluslararası ölçekte mümkün olan her enstrümanı kullanabileceği anlaşılmaktadır. Öte yandan eylemin bir ideoloji ve taktik ile beslenmesi, terör örgütlerine yönelik politik dilin önemini de göstermektedir.

Terör örgütleri istedikleri anlamda hedeflerine ulaşamayacaklarını bilseler de toplumda huzursuzluk ve aksaklıklar çıkartmaya devam edeceklerdir. Bunun nedeni birtakım güç ve devletlerin terörü hedeflerine ulaşmada bir araç ve baskı unsuru olarak görmeleridir (Alkan, 2012). Türkiye’de 12.04.1991 tarihinde 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu çıkarılmıştır ve bu kanunda 19.07.2003 yılında bazı değişiklikler yapılmıştır. Kanunda geçen terör tanımı şu şekildedir;

Terör, cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk devletinin ve Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.

Terörle Mücadele Kanununda yer alan terör tanımının içerisinde terörün ideolojik unsuru, örgütsel unsuru ve şiddet unsuru yer almaktadır. İdeolojik unsur; Her terör örgütünün bir ideolojisi vardır. Davranışlarını bu ideolojiye göre ayarlamakta, yorumlamakta ve yandaşlarına sunmaktadırlar. Örgütlerin dayandığı

başlıca ideolojiler Marksizm, Leninizm (Komünizm), Milliyetçilik (etnik) kaynaklı ideoloji, dini kaynaklı ideoloji gibi farklı kaynakları temel alan ideolojilerdir.

Örgüt unsuru; Terörle mücadele kanununa göre iki veya daha fazla kimsenin aynı amaç etrafında birleşmesiyle meydana gelmektedir. Örgüt aynı hedefe kilitlenmiş insanların bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Her örgütün bir lideri vardır ve bu liderler genellikle iyi donanımlı kişilerdir.

Şiddet boyutu; İdeolojik koşullar terör örgütlerinin hedeflerine ulaşabilmeleri için şiddette başvurmalarını dayatmaktadır. Örgütler şiddeti, en önemli propaganda malzemesine dönüştürmüşlerdir (Dönmez, 1999). Bu çerçevede örgütlerin propagandasına karşı getirilecek politik söylem, terörle mücadelenin önemli bir bileşeni durumundadır.

Modern terörizmin her ne kadar 1960'larda başladığı bilinse de aslında terörizmi ya da terör eylemlerini MÖ 44'te Sezar'ın öldürülmesine kadar geri götürmek mümkündür. Yakın tarihte ise I. Dünya Savaşı'nın başlamasına neden olan Avusturya Prensinin bir Sırp tarafından öldürülmesi, 1881 yılında Çar II. Aleksandır'ın bir Yahudi tarafından öldürülmesi, 21 Temmuz 1905 tarihinde 1944'te Hitlere başarısız bir suikast düzenlenmesi, 1963'te ABD başkanı J.F. Kennedy'nin bir suikast sonucu hayatını kaybetmesi ve 1984'te Hindistan Başbakanı İndira Gandhi'nin bir Sihli tarafından, yine Hindistan başkanı Rajiv Gandhi'nin 1991'de Tamil gerillaları tarafından ve İsrail Başbakanı Izak Rabin'in 1995'te radikal bir Yahudi tarafından öldürülmeleri, Lübnan başbakanı Refik Harriri'nin 2005'te ve Pakistan Başbakanı Benazir Bhutto'nun 2007'de bir suikast sonucu öldürülmeleri devlet başkanlarına yönelik yapılan terörist eylemlerin en önemli örneklerindedir (Arı, 2012). Çağımızda oldukça sık aralıklarla ve sürekli hale gelen terörizm her ne kadar yumuşak hedeflere yönelik yapılsa da yukarıda ifade edildiği gibi önemli ve ön planda olan kişilere karşı da yapılmaktadır.

19. yy dan dan başlayarak günümüze kadar terörün üç dalgasından söz edilmektedir. Terörün birinci dalgası 19. yy işçi hareketlerini ve anarşistleri içerirken, ikinci dalgası 20. yy da bağımsızlık mücadelelerinde terörün bir araç olarak kullanılmasıdır. Bu yüzyılda soğuk savaş dönemi terörü olarak nitelendirilen

terörün belirgin özelliği terörün devletler tarafından sıkça kullanılmasıdır. Bu dönemde Doğu ve Batı bloğunda yer alan devletler karşılıklı savaşları göze alamadıkları için kendilerine düşman ilan ettikleri devletlere karşı mücadele eden terör örgütlerini yoğun bir şekilde desteklemişleridir. Neredeyse her terör örgütünün bir hamisi ve adına eylem yaptıkları bir ülkesi vardır. Günümüzde ise daha etkin olarak küresel terör görülmektedir. 1991 yılında SSCB'nin (Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği) yıkılması ile soğuk savaş döneminin Doğu ve Batı bloğu arasındaki cepheleşme Batı bloğunun galibiyeti ile sona ermiştir. Bu tarihten sonra ABD (Amerika Birleşik Devletleri) dünyanın liderliğini üstlenmiştir. Benmerkezci bir politika izlemiştir. Küreselleşme, liberalleşme, demokratikleşme bu dönemde sık kullanılan kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Soğuk savaşın bitmesi ve devletleri terör örgütlerine desteklerinin azalması ile devletler tarafından değil, tabandan gelen örgütler ön plana çıkmıştır. Bu terör örgütleri teknolojinin onlara sunmuş olduğu imkânları çok iyi kullanmış. Küresel terörün ortaya çıkmasında önemli nedenlerin başında ABD'nin Ortadoğu ve Orta Asya'da uyguladığı politikalar gelmektedir. İsrail devletine verdiği büyük destek, Irak savaşındaki işkence sahneleri, terörle mücadele de aşırı güç kullanımı sayılsa da en temel neden teröristlerin terör stratejisi ve terörizm propagandası ile kendilerine düşman addettikleri ittifakı yeneceklerine ve bunu başarmak için başka bir yollarının olmadığına inanmalarındır (Bal, 2006).

21. yüzyılın en önemli güvenlik sorunlarından birisi uluslararası terörizmdir. “Günümüzde belirli bir bölge ya da belirli bir devletle sınırlı olmayan, belirli bir alanın ötesinde etki ve sonuçlar doğuran terörizm küresel bir problem ve fenomeni temsil etmekte ve yeniçağın vebası olarak tüm insanlığı tehdit etmektedir” (Taşdemir, 2006: 1). Terör örgütleri, ülkelerin uluslararası alandaki çekişmelerinden yararlanarak bu çekişmeleri kendi lehlerine kullanmaktadırlar. Bu taktiği uygulayan terör örgütlerinden birisi de PKK'dır (Bal ve Özeren, 2012).

Terörizm farklı ideolojilere hizmet etmektedir. 1970'li yıllarda Alman Kızıl ordu, İtalyan Kızıl Tugayları, DHKP/C (Devrimci Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi), Aydınlık Yol gibi terör örgütleri daha çok Marksist düşünce yapısına sahipken 1980'li yıllardan itibaren Almanya'da Neo-Nazi terör örgütleri ortaya çıkmıştır

(Başeren, 2006). Teröristler şu güne kadar amaçlarına ulaşamamışlardır. Ne Marksist bir devlet kurabilmişler ne de farklı dindeki insanları yok edebilmişler ne de kapitalizmi çökertebilmişlerdir. El Kaide terör örgütünün eylemleri ile ABD'yi yok edebilmesi mümkün olmadığı gibi, IRA' nın (İrlanda Cumhuriyet Ordusu) tek başına bağımsız bir Kuzey İrlanda kurabilmesi de ya da Hamas'ın ya da İslami Cihad'ın İsrail'in kurmuş olduğu devleti fes etmesi mümkün değildir. Sadece terörizm pazarlık için bir ortam oluşturmakta ve uluslararası kamuoyunu harekete geçirebilecek bir reklam kampanyası başlatabilmektedir (Arıboğan, 2007). Batı değerlerinin dünya üzerinde yaygınlaşması olan küreselleşme siyasal ufulanmaları beraberinde getirmiştir. Bu siyasal ufulanmalar etnik çatışma ve etnik terörizme neden olmuştur (Başeren, 2006).

Terörü bir mücadele stratejisi olarak kullananların dışında, onunla mücadele ettiğini ileri sürerek bir dokunulmazlık zırhı kuşanan ve terörün ve terörden dolayı olarak beslenen kişilerde bulunmaktadır. Bu kişiler varlıklarını terörün var olmasına bağlamış o var olduğu sürece var olacak kişilerdir (Taşdemir, 2006). Terörizmin temel sebebi insanların tarihe ve mantığa dayandırarak varsaydıkları gibi güç, devrim, milliyetçilik, zulüm değildir. Onun yerine terörizmin daha basit bir ifadesi vardır. Terörizm etkili bir taktik olarak görülmektedir ve bu terörizmi, ezici terörist organizasyonlarını meşrulaştırmaktadır ve genelde terörizmin istinasız başarısızlığı terörizmin temel sebebinin tek adresidir (Smoler, 2013).

Devletlerin sahip oldukları askeri güçler ve politik dengeler birbirlerine karşı doğrudan güç kullanmalarını engellemekte stratejik ve politik hedeflerine ulaşabilmeleri için onlara farklı yollar bulmalarına sebep olmaktadır. Devletler bu hedeflerine ulaşabilmek için maliyeti düşük ve savaşın getireceği olumsuz sonuçlardan sakınma imkânı sağlayan ve bir psikolojik savaş metodu olarak kabul edilen terörizmi mücadele yöntemi olarak kullanmaya başlamışlardır (Taşdemir, 2006).

20. yüzyılda terör olgusu ile karşı karşıya gelen pek çok ülke, bunu önlemek ve suçluları etkin bir biçimde cezalandırmak amacıyla çeşitli yasal düzenlemeler yapmışlardır. Mesela; Almanya, İngiltere, İtalya ve İspanya gibi ülkeler gözaltı

sürelerini uzatmışlardır. Fransa, İsviçre, İtalya ve İspanya gibi ülkeler cezaları ağırlaştırmışlardır. İngiltere terörist eylemlerde ceza indirilmesine gidilmesini yasaklamıştır. Almanya, İtalya ve İngiltere gibi ülkelerde pişmanlık bildirenlerin cezaları hafifletilmiştir veya ertelenmiştir. Yapılan bu düzenlemeler, ülkelerde ‘ anti terör’ mevzuatının oluşmasını sağlamıştır (Kocaoğlu,1999).

Terörle Mücadele bağlamında Türkiye’de 12.04.1991 tarihinde 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu (TMK) çıkartılmıştır. Yasa yürürlüğe girdikten sonra birçok değişiklikler yapılmıştır. Bu konuda en dikkat çeken değişiklik ‘düşünce ve ifade özgürlüğü ile ilgili olan 8. Maddedir. Yasada yer alan 8. Madde 27.10.1995 tarihli ve 4126 sayılı değişiklik yasası ile düşünce ve anlatım özgürlüğüne getirildiği ileri sürülen aşırı sınırlamalar kaldırılarak, yasa Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere uygun hale getirilmiştir. Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, BM İnsan Hakları Beyannamesi, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu kararlardır. 8. Maddede yapılan değişiklikler düşünce ve anlatım özgürlüğüne saygı duyulduğunu vurgulamıştır (Kocaoğlu, 1999).

Sınırları olmayan ancak uluslararası sıkı bir işbirliği ile çözümünü mümkün olan terörizm bir uluslararası suçtur. Ancak günümüze kadar ülkeler terörizme karşı müşterek bir önlem alınması konusunda bir fikir ve işbirliği sağlayamamışlardır. Bu işbirliğinin sağlanamamasındaki neden düşman veya rakip bir ülkedeki terörün diğer ülke için bir sinsi savaş olarak görülüyor olmasıdır. İşbirliği bir yana ülkeler rakip ülkelerin topraklarında eylemlerini gerçekleştiren terör örgütlerine direk veya dolaylı yollardan yardım etmektedirler. Bu konuda en yakın örnek olarak ülkemizde bulunan PKK terör örgütünün kullanmış olduğu mayınları ve kalaşnikofları örnek verebiliriz. Kullanılan mayınlar batı malı kalaşnikoflar ise Rus malıdır (Kocaoğlu, 1999). Ülkelerin yapmış olduğu dolaylı veya dolaysız yardımlar uluslararası terör cesaretlendirmekte ve terörle mücadele konusunda yapılan çalışmaları baltalamaktadır.

Bazı ülkeler şiddet ve terör eylemlerini uluslararası bir suç ve cinayet olarak değerlendirirken bazı ülkeler olayı haklı dava için girişilen mücadele olarak

değerlendirmişlerdir. Uluslararası sözleşmelerde terörle ilgili çoğunluğun oyuyla alınan kararlar pratik hayatta uygulanamamıştır. Başkan Ronald Reagan bir defasında şunu söylemiştir “Bir kişinin teröristi, başka bir kişinin özgürlük savaşçısıdır” (Kallstrom, 2003: 20). Soğuk savaş döneminde belli bir hareketin ne zaman terör ne zaman kurtuluş mücadelesi, hak arama veya özgürlük savaşı kabul edileceği taraflara göre değişmekteydi. Bu nedenle BM Güvenlik Konseyi Kararı’nda terör kavramı pek fazla kullanılmamaktadır (Yalçınkaya, 2011).

Türkiye tarihi ve güncel çelişkileri münasebetiyle komşularıyla jeopolitik ve jeostratejik konumu itibariyle de önde gelen dünya devletleriyle sürekli bir mücadele ve rekabet halindedir. Bu mücadele de Türkiye’yi dışarıdan yıkamayan dış mihraklar içeriden zarar vermeye çalışmaktadırlar. Bu konuda yıkıcı ve bölücü örgütleri kullanmaktadırlar. Yıkıcı ve bölücü örgütler tuzağa düşürdükleri ve kandırdıkları gençleri kendi vatanlarına karşı kullanmaktadırlar. Yıkıcı ve bölücü örgütlerin en önemli personel kaynağını teşkil eden gençlik genelde öğrenci gençliktir. Bu örgütler tarafından iliklerine kadar sömürülen bu öğrencilerin ölümlerinden bile istifade edilmeye çalışılmaktadır (Karaaslan, 1999).

II. Dünya savaşından sonra ülkelerin meşru müdafaa yapmaları ve yaptırım uygulamaları dışında birbirleri ile savaşmaları yasaklanmıştır. Bu nedenle daha önceki dönemler ‘kuvvet haktır’ prensibiyle hareket eden ülkeler artık ‘güç kullanarak toprak kazanmak’ yasaktır prensibine uymak zorunda kalmışlardır. Ülkeler haklarını farklı kanallarla sağlama yoluna gitmişlerdir. Bunun sonucu olarak da terör ortaya çıkmıştır (Yalçınkaya, 2011).

Teröristler sınırlı kaynağa sahip olmalarına rağmen düşmanları üzerinde yüksek etki oluşturmayı hedeflemektedirler. Bunu yapmalarındaki amaçları hükümetin halkını koruyamadığını göstermek ve özel bir kurbanı suikast yaparak genel halka sahip oldukları politik bakış açısını kabul ettirmek amacıyla bir ders vermektir (Hudson, 1999).

Terör uluslararası politikada iki şekilde yer almaktadır. Bunlar bireysel terörizm ve devlet destekli terörizmdir. Bireysel terörizm herhangi bir organizasyona sahip olmayan bir kişiden de oluşabilir, belli bir organizasyona dayalı bir gruptan da

oluşabilir. Terör örgütleri olarak adlandırılan bu grupların talepleri ya mevcut yönetim tarafından karşılanamayacak ölçülerde ya da var olan düzende isteklerini demokratik yollarla alamamalarından kaynaklanabilir. Devlet destekli terör devletin normal yolla veya silahlı güç kullanarak elde edemediği sonuca terörü kullanarak ulaşmasıdır. Bu amacına ulaşmak için devlet kendi istihbarat birimlerini kullanarak farklı ülkelerde terörist faaliyetlerde bulunmaktadır. Başka bir yöntem ise devletin başka terör örgütleri ile işbirliği yaparak ya da onlara destek olarak hedeflerine ulaşmasıdır (Arı, 2011).

Terör eylemleri, rastgele ve bilinçsizce yapılan eylemler değildir. Bu eylemlerde hedef, zaman ve metot seçimi, şiddet üzerinden verilecek mesaj için çok önemlidir. Mesela 07 Temmuz 2005 Londra ve 15-20 Kasım 2003 İstanbul bombalamaları ve diğer önemli terörist saldırılar bunlara örnek olarak gösterilebilmektedir. Bilinçli bir şekilde yapılan bu eylemlere karşı alınacak mücadele yöntemi de bilinçli ve önceden hesaplanmış olmalıdır (Beren, 2011).

“Terörün alanını hiçbir kural ve değer tanımayan şiddet eylemleri, nefret ve intikam hisleri oluştururken, devletin alanını ise hukukun üstünlüğü, demokratik değerler ve etik ilkeler oluşturmaktadır” (USAK, 2008).

“Terörizm yüzyıllar süren çabalar ve fedakârlıkların birer ürünü olan, yaşama hakkı dâhil insan haklarını, ortak insani değerleri, demokrasiyi ve özgürlükleri tehdit etmektedir” (Başbuğ, 2010: 7). Günümüzde terör örgütleri dünyanın herhangi bir yerinde istedikleri zaman diliminde terör eylemlerini yapabilme kapasitesine ulaşmışlardır.

11 Eylül’de Dünya Ticaret Merkezi kulelerine ve Pentagon’a bir devlet dışı örgüte mensup 19 kişiden müteşekkil bir grubun yaptığı saldırıda hayatını kaybeden insan sayısını, ABD’nin II. Dünya Savaşına girmesini tetikleyen Japonların Pearl Harbour saldırısında hayatını kaybedenlerin sayısı ile kıyasladığımızda iki katı olduğu görülmektedir (Allison, 2010). Bu durum bize gösteriyor ki devlet dışı bir aktör devletlerin gücünde bir etki oluşturabilmektedir. Cep telefonları, internet, nükleer, kimyasal ve biyolojik silahlar, hükümet dışı aktörleri ve teröristleri büyük bir güçle donatmıştır. Bundan dolayı 21. yüzyılda terörizmle mücadele için yeni bir

dokümana ihtiyaç duyulmaktadır (Flory, 2010). Terörist eylemlerin bir kısmı bazı NATO (Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü) ülkelerinde yer almış olsa bile 2001'deki İkiz kulelere yönelik saldırı, İstanbul, Madrid ve Londra saldırıları sonrası NATO teröre bakışını değiştirmiş ve 20 yıl öncesi duruma kıyasla teröre karşı mücadelede ilerleme kat etmiştir (Abrial, 2010).

Eylemlerin büyüklüğü, etkisi göz önünde bulundurulduğunda hazırlık aşamasında teröristlerin yüksek miktarda paraya, silaha ve patlayıcıya ihtiyaçları vardır ve günümüzde teröristler ihtiyaç duydukları bu materyalleri bir şekilde bulabilmektedirler. Bu onların arkalarında onları destekleyen güçlerin varlığını açıkça ortaya koymaktadır. Basın ve yayın araçlarının daha özgür haber yapabilmeleri onları teröristlerin bir maşası haline getirmiştir. Bilerek veya bilmeyerek sansasyonel haberleri ile teröristlerin reklamını yapmışlar ve halka korku salarak terör gruplarının güçlenmesine neden olmuşlardır (Bal: 2006).

Terörün ne olduğu araştırıldığı kadar teröre neden olan olaylarda araştırılmaktadır. Teröre neden olan olaylar arasında ekonomik koşullar, etnik ilişkiler, hükümetlerin politikaları ve dini güdülerin yanında kişilik ve demografik özellikler de sayılmaktadır (Laquer'den akt. Demirli, 2011). Terör eylemlerinin ortak hedefi eylemlerin oluşturacağı güvensizlik ortamı ile halkın iktidara olan bakış açısını değiştirmektir (Bandura'dan akt. Demirli, 2011).

Hamid Karzai' ye göre terörizm inanç ya da belli bir amaç için değildir, yalnız nefret kötülük ve düşmanlık üzerine kuruludur. Nasıl ki terörizm küresel bir tehditse ona karşı alınacak tedbirler ve işbirliği de küresel faaliyetler ile olmalıdır. Dini, geleneği ve değerleri olmayan bir sistem olan terörizm hiçbir din ile bağdaştırılmamalıdır. Özellikle suçsuz bir insanın öldürülmesinin tüm insanlığı öldürmek ile denk tutulduğu İslam dini terörizm ile bağdaştırılmamalıdır (Karzai, 2006). Tarih boyunca her dinden fanatiklerin terörizme başvurduğu görülmüş olsa da ne dinsel fanatizm ne de terörizm herhangi bir dine mahsus bir durum değildir. Dünyanın bütün büyük dinleri terörizme karşıdır (Başeren, 2006).

Terör toplumun tüm bireylerini potansiyel kurban haline getirmektedir ve topluma doğrudan ve dolaylı tehditler sunmuş olmasından dolayı toplumda travmatik

bir ortam oluşturmaktadır. Kişiler fiziksel, psikolojik bütünlüklerini, sahip oldukları mal varlıklarını güvende hissetmemektedirler (Demirli, 2011).

Terörizm için en temel kaynaklardan olan ‘fiili propaganda’ kavramını 19 yüzyılda Cumhuriyetçi Carlo Pisacane ortaya atmıştır. Şiddetin toplumun algılamasını etkileyen önemli bir etken olduğunu ifade etmiştir. 1857 yılında fikirlerini ortaya koymaya çalışırken ölmüştür ancak onun düşünceleri Britanya adalarındaki teröristler tarafından benimsenmiştir (Hoffman’dan akt. Smith, 2006).

Her ne kadar terör örgütleri yapmış oldukları söylemlerde silahlı mücadelenin onlar için bir araç olduğunu dile getirip devletten beklentilerinin siyasal, sosyal, kültürel vb. alanlarda beklentileri olduğunu iddia etmiş olsalar da sürekli olarak şiddetten beslenmektedirler. Bu nedenle terörle mücadele edilirken sadece silahlı bir mücadele değil her alan göz önünde bulundurulmalıdır. Silahlı mücadele yanında sosyal, hukuksal, psikolojik, toplumsal, ekonomik, siyasi alanların göz ardı edilmesi mücadeleyi kısır bir döngüye çekmekte, akıl ve stratejinin payı azalarak mücadeleye duygular ve refleksler yön vermektedir (Laçiner, 2008).

Terörle Mücadele Mükemmeliyet merkezinin yıllık terörizm raporuna göre; 2012 yılında 75 ülkede 7294 adet rapor edilmiş terör eylemi gerçekleşmiştir. Bu eylemlerde 11450 kişi hayatını kaybetmiş, 21218 kişi yaralanmış, 813 kişi kaçırılmıştır. Bir önceki yıla göre %40 azalmıştır. Bu terör eylemlerinin %59 u Irak, Pakistan ve Afganistan da gerçekleşmiştir. Ölen ve yaralananların sayısı baz alındığında Irak ilk sırada yer alan ülkedir. Terör eylemlerinin en çok gerçekleştiği 40 ülke değerlendirildiğinde sırasıyla Irak, Pakistan, Afganistan, Hindistan, Yemen, Somali’den sonra Türkiye gelmektedir. Türkiye 229 saldırı, 181 ölü, 525 yaralı ve 58 kaçırılma olayı ile yedinci sırada yer almaktadır (Centre of Excellence Defence Against Terrorism, 2012).

Son tahlilde terör saldırıları, tüm ülkelere kınansa da uluslararası ilişkilerin realist ve pragmatist karakteri söz konusu olduğunda, kimi ülkeler bir başka ülkedeki terör örgütüne dolaylı ya da doğrudan destek vermekten çekinmemektedir. Üstelik bu durum örneğin Suriye’nin PKK’ya açık desteğinde de görüldüğü üzere bir politik koz olarak değerlendirilebilmektedir.

1.2. PKK SORUNU

Ülkemizde tarihsel sürece bakıldığında dış kaynaklı, İngiliz, Fransız, Rus kışkırtmalarından kaynaklanan tamamı Kürt kökenli olmayan isyanlar 1800'lü yıllara kadar gitmektedir. 1806-1912 yılları arasında 12 isyan yaşanmış ve büyümeden önlenmiştir. Cumhuriyet döneminde ise 1924-1940 yılları arasında ayrılıkçı veya bölücü olmaktan ziyade mevcut politikalara karşı bir başkaldırı niteliğinde 25 isyan yaşanmıştır (USAK, 2008).

Birbirinden ayrı değerlendirilmesi gerekirken birlikte PKK terörü ve Kürt Sorunu Türkiye'de ayrılıkçılık ya da etnik ayrılıkçı denince akla ilk gelen kavramlardandır. Osmanlı'nın son döneminden itibaren şark meselesi ve doğu sorunu olarak adlandırılan sorunlar bir güvenlik sorunu olarak algılanmış bu nedenle de askeri ve polisiye tedbirlerin alınması düşünülmüştür. Özellikle 1960 ve 1980 askeri darbelerinin ardından Kürt kimliğinin yok sayılması ve bölge halkının ana dillerini kullanmalarının yasaklanması gibi tedbirler bölge halkı üzerinde tepki oluşturarak PKK terör örgütünün varlık gerekçelerinin güçlenmesini sağlamış ve örgüte eleman kazanmalarına yol açmıştır. PKK Bağımsız Birleşik Kürt Devleti'nin kurulması amacını gütmekte ve bunu bir argüman olarak kullanmaktadır (Altun ve Karaman, 2011). PKK sorunu öz kardeşler arasında ortaya çıkarılmak istenen bir sorun (Özdağ, 2010) olduğu yönünde değerlendirmeler de söz konusudur.

Öte yandan Özdağ PKK Terör Örgütünün İstiklal Harbi ve sonrasındaki emperyalist müdahaleleri aşarak, milletleşme sürecinde önemli bir mesafe kaydeden Türkiye'nin milli dokusunda büyük bir sosyal, psikolojik, ekonomik, siyasal ve kültürel tahribat yarattığını ifade etmektedir. PKK kuşkusuz Kürt kimliğine yönelik söylem ve uygulamaları bir argüman olarak kullanmıştır. Bu yönde geliştirdiği propaganda dili ile PKK zamanla Kürt kimliğinin yeniden inşasını bir görev olarak üstlenme arayışını pekiştirmiştir. Bu doğrultuda “ örgüt AB (Avrupa Birliği) süreci ve Irak'taki gelişmelerin Türkiye üzerinde oluşturduğu baskıyı lehine kullanarak, milli bir devlet içinde var olan tek siyasal kimliği ikiye çıkararak, önce devleti federal Türk ve Kürt ortak devleti haline getirmeyi, ikinci aşamada Türkiye'yi

bölmeyi ve birleşik-büyük Kürdistan'ı oluşturmayı hedeflemektedir” (Özdağ: 2010: 28).

Bu süreçte dış kaynaklı yayınların ve medyanın Kürt halkı ve Kürtlük ile hiçbir ilgisi olmamasına rağmen gerçek dışı bilgiler kullanarak Kürt Kimliği, Kürt Halkının Özgürlüğü, Kimlik ve Özgürlük için savaşıldığı temalarını sürekli kullanmışlardır. Bu durum Güneydoğu Anadolu Bölge'sindeki Kürt kökenli halka ve dünya kamuoyuna abartılarak ve saptırılarak aktarılmıştır (GCY, 1994).

Silahlı mücadele olmasaydı Kürtler hiçbir hakkı elde edemezdi söylemini bayraklaştıran PKK terör örgütü, 30 yıldır sadece Kürtlere değil bütün Türkiye'ye büyük acılar yaşatmış ve bin yıllık kardeşliğin, birlikteliğin arasına kan ve ayrılık sokmuştur. Geline nokta PKK, Kürt haklarının önündeki en büyük engel olmuştur. PKK'nın kullandığı şiddet, Kürtlere verilecek haklar karşısında milliyetçi-ulusalcı söylemleri geliştirmiştir (Akpınar, 2013a). PKK terör örgütünü örgütsel yapılanmasından kullandığı söylemlerine, ideolojik dönüşümlerinden eylemsellik boyutuna, finansman olarak uyuşturucu kaçakçılığı yapmasından, intihar saldırılarına, sivil katliamlarından, siyasi parti kurmasına kadar birçok açıdan ele aldığımızda dünyadaki diğer örneklerinden farklı değildir (Bal ve Özeren, 2010).

Görüldüğü üzere PKK'nın çeşitlilik arz eden enstrümanları ve özellikle de aktivitelerinin dış münasebetlerle girift bir hal alması, sorunun çözümünü güçleştirmiştir. Bu yüzden PKK'nın sınır ötesi bağlantılarıyla mücadele de özel bir dil ve pratik gerektirmektedir.

Her terör örgütü bir ideolojiye hizmet etmekte ve bu ideolojisini gerçekleştirirken belli şeyleri araçsallaştırmaktadır. Sol örgütler Marksizm'i araçsallaştırırken sağ örgütler din ve milliyetçilik konularını araçsallaştırarak eylemlerini gerçekleştirmektedirler. PKK terör örgütü ayrılıkçı bir örgüt olarak eylemlerini gerçekleştirirken hem sol örgütün kullandığı Marksizm argümanını hem de sağ örgütlerin kullandığı din, milliyetçilik, aile, kültür gibi argümanları kullanmaktadır (Alkan, 2012). Her iki durumda da dış kaynaklı eğilimlerin terör örgütlerine yön verdiği ve ideolojik yaklaşımlarının böylece şekillendiği anlaşılmaktadır.

1973 yılında Ankara’da bir araya gelen Abdullah Öcalan ve bir grup arkadaşının 1978 yılında Diyarbakır’da kurdukları PKK (Kürdistan İşçi Partisi) terör örgütü en kanlı bölücü hareket olarak halen ülkemizde varlığını sürdürmektedir (Faraç, 2010). Yapmış olduğu eylemleri ve uyguladığı stratejileri göz önünde bulundurduğumuzda PKK Terör Örgütünün geçirdiği değişim ve dönüşümler genel itibarıyla beş dönemde ele alınmaktadır.

1.2.1. Birinci Dönem (1973-1978)

Bu dönem PKK’nın alt yapısı ve teorik altyapısının oluşturulduğu süreçtir ve daha çok toplantı ve görüşmelerle geçmiştir (Semiz, 2011). 1973 yılında Çubuk Barajı’nda, 1974 yılında Tuzluçayır’da, 1976 yılında Dikmen’de ve 1977 yılında Ankara Mimarlar ve Mühendisler Odasında yapılan toplantılar örgütün bu dönemde gerçekleştirdiği toplantılardır (Semiz, 2007).

1.2.2. İkinci Dönem (1978-1984)

Bu dönem 1978 kuruluş sonrasında başlayarak ilk silahlı eylemin yapıldığı tarihe kadar geçen dönemdir (Semiz, 2011). Örgüt bu dönemde Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu’ya açılım kararı almıştır (Semiz, 2007).

1.2.3. Üçüncü Dönem (1984-1999)

12 Eylül 1980 askeri darbe sonrası sağ ve sol olaylarının durma noktasına geldiği dönem PKK terör örgütünün bittiği gibi bir düşünce oluşturmuş olsa da (Ersever’den Akt. Semiz, 2011) örgüt sınır ötesinde siyasi ve askeri eğitimlerini geliştirmek adına çalışmalarına devam etmiştir. Siyasi ve askeri alanda profesyonelleşme amacıyla Kürdistan Kurtuluş Birliği (HRK) adı altında askeri bir örgüt kurulmuştur (Semiz, 2011). Bu askeri örgütün ilk eylemi örgütün de ilk eylemidir. 15 Ağustos 1984 tarihinde örgüt Eruh ve Şemdinli İlçelerine baskın yaparak ilk silahlı eylemini gerçekleştirmiştir (Demirel akt. Alkan, 2007).

1984 Eruh baskınından 2012 Ağustosuna kadar PKK ve PKK nedeniyle ortaya çıkan çatışmalarda ölen ve yaralananların sayısı şu şekildedir; Türkiye’de 72. 500 terör eylemi yaşanmıştır. Toplam 21. 800 PKK’lı öldürülmüş, 6. 500 sivil vatandaş, 5 bin 500 polis ve asker, 1.500 köy korucusu şehit olmuştur. Olaylarda yaklaşık 5.300 polis, 12 bine yakın asker, 2 bin 100 geçici köy korucusu, 13 bine yakın vatandaş yaralanmıştır.1.400’e yakın PKK’lı yaralı olarak yakalanmıştır (Milliyet, 16.08.2012).

Eylemlerine başladığı 1984 yılından itibaren birbirinden farklı stratejiler uygulayan PKK Terör örgütünün kullandığı stratejiler genel olarak 4 başlık altında toplanmaktadır. Stratejilerini 1984–1989 yılları arasında yoğun terör; 1989–1995 arasında “gerilla” aşamasına geçme çabası; 1995–1999 arasında büyük kentleri kapsayacak şekilde tekrar yoğun terör; 1999–2005 arasında farklı kombinasyonları eş zamanlı içeren terör, pasif itaatsizlik ve siyasallaşma süreci şeklinde uygulamışlardır (USAK, 2008).

Bu dönem örgütün zorun rolünü yaşama geçirdiği dönem olmuştur. Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da yapmış olduğu eylemlerle halka varlığını kabul ettirmeye çalışmış ve halkı ya devletin tarafında ya da örgütün tarafında olma seçimine zorlamıştır (Öcalan akt. Semiz, 2011).

PKK örgütünün ikinci stratejisi olan gerilla aşaması, terör örgütlerinin özellikle etnik ayrılıkçı örgütlerin ulaşmak istedikleri önemli bir stratejik hedeftir. PKK’nın bu stratejideki temel hedefi şaşkınlık ve panik halindeki halkı kurulacak farklı isimlerdeki derneklerle örgüte yönlendirme ve aynı zamanda devleti aşırı güç kullanmaya itmek marifetiyle güvenlik güçlerinin vahşi ve adaletsiz olduğu propagandasını yapmaktır. PKK terör örgütü bu çerçevede asker, polis, öğretmen, doktor, hemşire, şantiye işçileri, ziraat mühendislerine karşı yoğun eylemler başlatmıştır. Fakat örgüt, devlet güçleri karşısında büyük zayıflar vermiş ve çatışmayı kaybetmiştir (USAK, 2008).

PKK, 1984-1988 tarihleri arasında İran ve Suriye adına Türkiye’ye karşı savaşmıştır. İran Türkiye’deki laik devlet düzenini kendisi için tehdit olarak görmüştür ve Hatay üzerinde emelleri olan Suriye ile Türkiye’ye karşı bir ittifak kurarak, PKK Türkiye’ye karşı bir etkinlik sağlayacak şekilde kullanılmıştır. 1987’de

Türkiye'nin AB tam üyelik başvurusu yapması üzerine Almanya başta olmak üzere AB ülkeleri de İran-Suriye ittifakına katılmışlardır. 1990'larda Moskova'da PKK'yı kullanmıştır. Sadece Türkiye'ye karşı değil Suriye ve İran'a karşı da kullanılmakta olan PKK'nın 2003 yılından sonra ABD'nin dolaylı veya dolaysız denetimi (Özbağ, 2010) ile terör eylemlerine devam ettiği vurgulanmaktadır.

1986 yılında ARGK'nın (Arteşe Rızgariye Gele Kurdistan-Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu) kurulması ile PKK Doğu ve Güneydoğu illerinde yaş, cinsiyet gözetmeksizin sivil halk üzerinde çok fazla eylem gerçekleştirmiştir (Semiz, 2011). Bu dönemde PKK Bölgesel Gerilim Stratejisi ve Silahlı Şiddet Stratejisi olmak üzere iki strateji geliştirmiştir. Bu strateji esasen Öcalan'ın, Kürt halkını yönlendirmede zorun gücü yaklaşımının bir yansımasıdır (Akçay, 2012). Silahlı şiddet stratejisi örgütün canlı tutulması ve bölgede oluşturulan korku halinin devamlılığını sağlama amacını güden bir stratejidir (BÜSAM, 2010).

1988 yılı örgütün kendi içinde hesaplaşmalarıyla geçmiş ve Abdullah Öcalan'ın örgüt içinde yaptırdığı infazlarla tekrar kendilerini toparlamışlardır (Faraç, 2010).

PKK terör örgütü Marksist/Leninist bir söylemle yola çıktığı için ilk eylemlerini gerçekleştirirken Marksist/Leninist ve bölücü düşüncelerin yoğun olduğu illeri tercih etmiştir (Alkan, 2007). Öğrenci kesiminin yoğun olduğu yerlerde faaliyet yapılmasının nedenini Öcalan şu şekilde açıklamaktadır;

...Çalışmalar daha çok aydın gençlik kesiminin içerisinde yürütülüyordu. Aydın gençliğin kendine özgü karakteri vardı. Bir sefer toplumsal bir kategori olarak gençlik, devrimci düşüncelere açık, onları rahatlıkla benimseyebilen özelliklere sahiptir. İkincisi aydın ve gençlik olması itibarıyla bilime açık, bilimle en çok temasta bulunan ve devrimci düşünceleri en erkenden özümsemeye yatkın bir kesimi oluşturuyor. Üçüncüsü gençliğin atılgan, coşkulu engel tanımayan özellikleri vardır. Bu açıdan da gençlik kesimi içerisinde çalışma yürütülmesi doğal ve zorunluydu... (EGM' den akt. Alkan, 2007: 81)

Ancak daha sonraki yıllarda PKK söylemini değiştirmiş ve Abdullah Öcalan 'Kürdistan İmamlar Birliği' adı altında bir yapılanmayı harekete geçirmiştir (Faraç,

2010). 1990 yılından sonra Körfez Krizini ve Kuzey Irak'ta oluşan boşluğu çok iyi değerlendiren PKK Güneydoğu Bölgesindeki şehirlerde kitlesel eylemlere yönelmiş ve bu eylemler güvenlik güçlerince bastırılmıştır (Alkan, 2007). 1990 yılında yaşanan Körfez savaşı örgütün oluşan boşluktan istifade etmesini sağlamıştır. PKK terör örgütü demokrasinin de nimetlerinden istifade ederek siyasi partiler kurmuştur. Yaptığı silahlı propaganda faaliyetleri ile halktan destek alamayan örgüt hem halkın desteğini kazanabilmek hem de kendisinin Kürt halkının temsilcisi olduğu imajını vermek ve uluslararası diyalog zemini oluşturmak için siyasi faaliyetlerine hız vermeye başlamıştır (Alkan, 2007). DEP (Demokrasi Partisi) ve HEP (Halkın Emek Partisi) adı ile birbirini takiben kurulan iki siyasi parti örgütün siyasi kanadını oluşturmuştur. Daha sonra her iki partide Anayasa Mahkemesince kapatılmıştır (Faraç, 2010). Bu partilere yönelik kararlar kuşku yok ki bilhassa Avrupa nezdinde bir gündem oluşmasını da beraberinde getirmiştir.

Dönmez, 1993 yılının örgütün eylemlerini en yoğunlaştırdığı yıl olarak belirtmekte ve şunları ifade etmektedir.

PKK terör örgütü, kurulduğu günden günümüze kadar faaliyetlerini dış boyutlu olarak yönlendirmektedir. Ülkemizde terörist eylemleri gerçekleştiren örgüt, eylemlerinde kullandığı militanları yurtdışında eğitmekte, silahlarını yurtdışından getirmekte ve finansal kaynaklarını da yine yurt dışından sağlamaktadır. Yurt dışı faaliyetlerinin birinci ayağı olan militan temini, eğitimi, silah ve lojistik destek boyutunu komşu ülke alanları oluştururken, ikinci ayağı olan finans ve siyasi boyutunu ise Avrupa alanı oluşturmaktadır. (Dönmez, 1999: 72)

1980 yılında bir istihbarat kurumumuza kurdurulan ve 1980'lerde ilk silahlı eylemlerine başlayan PKK terör örgütü 1990'larda devletin hatalarıyla toplumsal taban bulmuş, 2000'lerde ise devlete benzer yapılarla devletin her kesiminde organize olmuştur. Günümüzde ise ciddi bir toplumsal taban oluşturmuş, her alanda siyasallaşmış ve örgütlenmiş, hükümetle pazarlık masasına oturur hale gelmiştir (Akpınar, 2013 b).

1.2.4.Dördüncü Dönem (1999-2004)

PKK terör örgütünün dördüncü aşaması birbiriyle çelişen stratejilerin uygulanmaya çalışıldığı dönemdir. Örgüt Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından sonra şiddet eylemlerine kısmen ara vermiş ve "Demokratik Cumhuriyet ve Barış Projesi" adıyla formüle ettiği yeni bir strateji geliştirmiştir. Terörist kimliğinden kurtulmak amacıyla önce Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi (KADEK), ardından da Kürdistan Halk Kongresi (KONGRA GEL) olarak ismini değiştirmiştir. Bu dönemde siyasal alan çalışmalarına ve sivil itaatsizlik türü eylemlerine ağırlık veren örgüt her geçen gün kazanımlarını hızla yitirmiştir (USAK, 2008).

Bu dönem PKK Terör örgütü liderinin yakalandığı ve örgütün büyük bir şaşkınlık yaşadığı dönemdir. Örgüte karşı silahlı mücadelenin yanında yapılan diplomatik girişimler sonucunda 20 yıl boyunca PKK ya destek veren Suriye'ye psikolojik harekât uygulanmış ve 20 Ekim 1998 tarihinde imzalanan Adana antlaşması ile Suriye hem PKK'nın bir terör örgütü olduğunu kabul etmiş hem de Öcalan'ı ülkesinden çıkartmak zorunda kalmıştır (Demir akt. Alkan, 2007). Suriye den çıkartılan Öcalan önce Rusya ya ardından İtalya ya sığınmış en son Kenya'da yakalanarak 16 Şubat 1999 tarihinde Türkiye ye getirilmiştir. Yargılamanın sonucunda idam cezasına çarptırılmasına karar verilmesine rağmen Öcalan'ın Avrupa İnsan Hakları mahkemesine başvurmasının ardından ceza ömür boyu müebbet hapse çevrilmiştir (Yıldırım akt. Alkan, 2007). 1999 yılında Kenya'da Abdullah Öcalan yakalanınca Hizbullah terör örgütü gibi başsız kalıp dağılacağı düşünülmüşse de o şekilde olmamıştır. PKK terör örgütü Öcalan yakalandıktan sonra da birçok kanlı eylem gerçekleştirmiştir (Faraç, 2010). 2000'li yılların başından itibaren ABD ve AB'nin örgütü terör örgütü listelerine almış olması örgütün yapısal ve isim değişikliklerine gitmesine neden olmuştur (Semiz, 2011). Bu bağlamda örgüt önce 04-10 Nisan 2002 tarihinde yapmış olduğu 7. Olağan üstü Kongre'de KADEK

(Kürdistan Özgürlük ve Demokrasi Kongresi) ismini daha sonra 26 Ekim 2003 tarihinde bu ismi feshederek KONGRA-GEL adını kullanmaya başlamıştır ve silahlı eylemlerden ziyade kitlesel şiddet eylemleri ön plana çıkmıştır (Özeren, Başbüyük, 2011). Bu dönemde örgütün yapmış olduğu söylemlerde çok fazla demokrasi

kelimesini kullandığı görülmektedir (Semiz, 2011). Örgüt böylece küresel dünyada hakim olan temel değerleri de bir argüman olarak değerlendirmiştir.

1.2.5.Beşinci Dönem (2004-2010)

1990'lı yıllarda Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde eylemlerini coğrafi alan kazanma stratejileri üzerine kuran PKK günümüzde stratejisini psikolojik alan hâkimiyeti kazanma olarak değiştirmiştir. KCK (Kürdistan Topluluklar Birliği) terör örgütü gibi her alanda faaliyet gösterebilecek bir örgütün hayata geçirilme nedeni sadece silahlı eylemlerle örgütün varlığını devam ettiremeyeceğinin anlaşılmasıdır. PKK'dan daha farklı bir uygulama ile sosyal alana nüfuz etmeyi planlayan KCK yapılanmasında ve işleyişinde Siyaset akademileri önemli yer tutmaktadır (Özeren ve Başbüyük, 2011). Bu dönem örgütün tek taraflı sürdürdüğü ateşkesi sonlandırarak tekrar silahlı eylemlere başladığı dönemdir. Örgütün silahlı eylemlere tekrar başlamasında; Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde başlattığı demokratikleşme, örgütün elebaşının yakalanması örgütte ortaya çıkan çözümler ve kutuplaşmalar, Irak savaşının etkileri (Bal, 2006) önemli rol oynamaktadır. Örgüt 4 Nisan 2005 tarihinde tekrar PKK adı altında eylemlerine başlamıştır (Semiz, 2007). KCK kendi sözleşme metninde bu yapılanmanın ne olduğunu "devlet olmayan örgütlenmiş, demokratik, siyasi ve toplumsal organizasyon" olarak ifade etmektedir (KCK sözleşmesi, 2007, 2. Md. Akt. Özeren ve Başbüyük, 2011).

KCK yapılanmasının faaliyetlerinin özü; uzun vadede devletleşme veya otonom bir yapıya sahip olabilmek için siyasi alanı bir şekilde kendi amaçları çerçevesinde tutmaktır. KCK örgütsel yapılanmasını oluştururken bir devlet örgütlenmesinin sahip olduğu organlar olan yasama, yürütme ve yargı organlarını kullanmıştır. Böylece hem PKK'yı hem de siyasi unsurları yönlendirebilmektedir. PKK KCK'nın temelini oluşturan ve onu ideolojik olarak besleyen bir yapı iken KCK PKK'ya siyasi söylemler şansı veren ve örgüte yeni yaşam alanları açan bir çatı konumundadır (Özeren ve Başbüyük, 2011).

Yaşanan siyasi, sosyal gelişmelere ve örgütün içinde bulunduğu döneme göre PKK terör örgütünde değişim ve dönüşümler dünyadaki diğer örgütlere kıyasla daha fazla görülmektedir. Özellikle 2009 yılından sonra ülkemizin attığı demokratik adımlara karşılık olarak PKK, KCK olarak adlandırılan örgütün şehir yapılanmasını oluşturmuştur. Her ne kadar KCK için siyasi bir oluşum olduğu iddia edilse de son zamanlarda şehir merkezlerinde düzenlenen eylemler değerlendirildiğinde onun da PKK gibi silahlı bir yapılanma olduğu açıktır. PKK geçmiş dönemdeki söylem, taktik ve eylemlerini KCK üzerinden devam ettirmiştir. Örgütün TBMM’de (Türkiye Büyük Millet Meclisi) desteğini BDP (Barış ve Demokrasi Partisi) yapmaktadır. Hem BDP hem de KCK çözüm sürecinde muhatap olarak hep Öcalan’ın muhatap alınmasına vurgu yapmaktadır. “Öcalan açısından sürecin anlamı; daha çok muhatap alınmak, süreci yönlendiren tek adam olmak, sözünün üstüne söz söyleyen bir kürdün olmaması ve kısaca alternatifsiz olmak ve alternatifsiz kalmak üzerine kurulur” (Özeren, 2011: 36).

1.2.6.Son Dönem

Terörizmle mücadele yöntemi terörle mücadele ve terörizmle mücadele şeklinde ele alınmaktadır. Terörizmle mücadele güvenlik güçlerinin yürüttüğü silahlı mücadeledir. Terörizmle mücadele ise sosyal, kültürel, ekonomik ve sivil toplum kuruluşları ile daha geniş kapsamlı ele alınması gereken bir mücadeledir (Laçiner, 2008). Ancak Türkiye’nin uzun yıllar tercih ettiği mücadele şekli ‘terörizmle mücadele’ şeklindedir. PKK terör örgütünün her eyleminden sonra sanki bir misilleme ya da düello gibi operasyonlar düzenlenmiş birçok terörist ve sığınakları yok edilmiştir (Altun ve Karaman, 2011) ancak bu strateji terörizmle mücadele yöntemi kullanılmadığı için terörün tam olarak yok edilmesini sağlayamamıştır.

Türkiye terör sorunu noktasında dünyada ender rastlanan bir ülkedir çünkü Türkiye topraklarında aynı zaman diliminde farklı ideolojiye sahip terör örgütleri hem yasal hem de yasal olmayan faaliyetler yürütmüşlerdir. Bu durum Türkiye’nin terörizmle mücadelede zorlu dönemlerden geçmesine neden olmuştur. Türkiye’nin terörizmle mücadelesi dört aşamada ele alınmaktadır. Birinci aşama PKK’nın ilk silahlı

eylemleri başlattığı 1984 yılı ile 1990'lı yılların başlarıdır. Bu dönemde hem PKK sorunu ciddiye alınmamış ya da algılanmaya çalışılmıştır. 1990 ve 1999 yılları arasında sorun bir güvenlik sorunu olarak algılanmış ve daha çok silahlı mücadele ile çözülmeye çalışılmıştır. Avrupa Birliğine üyelik süreci ile başlayan 1999 ve 2009 yılları arasında mücadele farklı bir boyut kazanmıştır. Hak ve özgürlükler göz önünde bulundurulmuştur. Sosyo-ekonomik, kültürel, siyasal ve psikolojik alana yönelik yeni stratejiler geliştirilmiştir. Dördüncü dönem olarak nitelenebilecek 2009 yılından başlayarak günümüze kadar devam etmekte olan dönemde ise üçüncü dönemde yapılan mücadeleye ek olarak 'demokratikleşme süreci' bağlamında bazı hususlar ön plana çıkmıştır. Söylem alanında değişimler olmuş, yeni kurumsal yapılanmalar oluşturulmuş, ülkenin daha demokratik bir hale gelmesi adına yeni kanunlar oluşturulmuş ve uygulamaya gidilmiş, uluslararası alandaki diplomasi çabaları arttırılmıştır (Özeren, 2011).

Laçiner'e göre, Türkiye son 50 yılını PKK-KADEK, Hizbullah, DHKP-C, TİKKO (Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu), TKPL-M (Türkiye Komünist Partisi Marksist Leninist) gibi etnik, sağ ve sol kökenli terör örgütleriyle mücadelede etmek için harcamıştır. Bu süreçteki en önemli eksikliklerinden biri, devletin terörle mücadele tecrübe ve birikimlerini kurumsallaştırıp aktaramamasıdır. Mesela üniversitelerde terör örgütlerini derinlemesine inceleyen, mücadele ile ilgili bilgi bankası ve ortak hafızası yoktur. Saha araştırmaları ve tezlerin sayısı yeterli değildir. Bir diğer sıkıntı ise 27 Mayıs ihtilalinden günümüze kadar 'güvenlik alanının' sivil siyaset ile toplumun ve devletin diğer kurumlarına açılmamasıdır. Terörle mücadelede asker başta olmak üzere güvenlik güçlerinin yalnız bırakılması, buna karşılık güvenlik güçlerinin de bu alanı siyasete kapatması; terörle mücadeledeki çözümsüzlüğün ana nedenidir (Dilek ve Uğur, 2008).

Kürt açılımı ve PKK sorununun çözümü ile ilgili olarak Akpınar şunları ifade etmektedir "PKK, aynı zamanda bölgesel ve küresel bazı güçlerin taşeronudur, pek çok devlet-güç tarafından Türkiye'ye karşı desteklenmekte, bir koz olarak kullanılmaktadır. Bu noktada Öcalan gerçekten barışı istese ve görüşmeleri sürdürmeye çalışsa dahi, yıllardır örgütü destekleyen, yatırım yapan, örgüt üzerinde

etkisi olan pek çok ülke, kendilerine rağmen bu sorunun çözümünü istemeyecektir” (Akpınar, 2013d).

Bal’a göre Türkiye’de terörle mücadeleyi üç dönemde incelemek mümkündür. Birinci dönem tamamen güvenlik merkezli ve askeri önlemlerle geçen süreç, ikinci dönem halk desteğinin sağlanmaya çalışıldığı ve yine askeri önlemlerin devam ettiği süreç, üçüncü dönem ise; sivil merkezli polisiye önlemlerin alındığı süreç olarak değerlendirilmektedir (Bal, 2006).

1984 yılında bölgede başlatılan OHAL (Olağanüstü Hal) uygulaması 1987 yılına kadar sürdürülmüş ama 2002 yılına kadar da uzatılarak devam etmiştir. Bu uygulama her ne kadar teröristleri sınırlarımızın dışına püskürtme noktasında başarılı olsa da bazı yanlış uygulamalardan dolayı bölge halkının tepkisini çekmiştir (Altun ve Karaman, 2011).

11 Eylül terör saldırılarından sonra, ülkemizin uluslararası arenada yürütmüş olduğu diplomatik girişimler sonucu PKK terör örgütüne verilen yurtdışı destek önemli ölçüde azalmıştır. Özellikle 2008 yılı içerisinde örgüte yönelik gerçekleştirilen hava harekâtları örgütün kamp yerlerine ve lojistik imkânlarına büyük zararlar vermiştir. Eleman katılımının azalması ve örgütten kaçışlar nedeniyle örgüt sıkışmış ve bunu aşmak amacıyla kentlerde yoğun bir eylem arayışı içerisine girmiştir (USAK, 2008). 16-22 Aralık 2008 tarihlerinde Kuzey Irak’ta bulunan PKK kamplarına düzenlenen hava harekâtı ve 21 Şubat 2008 yılında yapılan Güneş Operasyonu örgütün askeri anlamda ciddi gerileme yaşamasına neden olmuştur. Yaşanan bu zayıflar örgütte ve sempatanlarında moral bozukluğu oluşturmuştur bunu telafi etme düşüncesi ile 2010 yılında örgüt tekrar operasyonlara başlamıştır. PKK politik muhatap alınma talebini öteleyerek hedefini Türk Devletine dayatmayı amaçlamıştır (BÜSAM, 2010).

AB uyum sürecinde Türkiye’de hayata geçirilen siyasal reformlar hem bireysel hak ve özgürlükler alanında gelişmeler sağlamış hem de terörle mücadelenin demokratik ve şeffaf bir zeminde yürütülmesini beraberinde getirmiştir (USAK, 2008).

2009 Temmuz ayında Kürt açılımı olarak bilinen bir proje başlatılmıştır. Projenin adı önce Demokratik Açılım olarak adlandırılmış daha sonra Milli Birlik ve Beraberlik Projesi olarak değiştirilmiştir. İlk başta farklı kesimler tarafından önemli oranda destek gören bu proje daha sonraki zamanlarda başta muhalefet partileri olmak üzere bazı taraflardan içinin tam doldurulamadığı yönünde eleştirilerle karşılaşmıştır. Ancak mevcut iktidar partisi projeden vazgeçmemiş ve açılımın en büyük adımı olarak TRT-6 ve taş atan çocuklar yasa tasarısını uygulamaya koymuştur. Taş atan çocuklar yasa tasarısına göre 18 yaş altı çocuklar çocuk mahkemelerince yargılanacaklardır (Altun ve Karaman, 2011).

Bununla birlikte Özdağ'ın değerlendirmesine göre; Türkiye PKK terör örgütü sorununu çözmek adına hangi adımları atarsa atsın, bu durum PKK ve yan örgütlerini tatmin etmeyecektir. Atılan her adım terör örgütü ve arkasındaki dış dinamikler için ancak asıl hedeflerine yani federal devlet ve ardından bölünmeye giden yolda bir adım olarak değerlendirileceklerdir. Ancak Türkiye sorunun üstesinden gelebilecek sosyal, kültürel, tarihi ve insani birikime sahiptir kaldı ki “Çözüm, milli devlet modeli içinde uzun vadeli, girift, sabırlı, soğukkanlı ve Yunusça sevgi zemininde muhakkak gerçekleşecektir” (Özdağ, 2010: 34).

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan PKK'nın tasfiye edilmesinde sadece askeri yöntemlerin yetmeyeceğini, bunun psikolojik, diplomatik ve ekonomik boyutu olduğunu bildirmiştir. Bu bağlamda Almanya ve Fransa başta olmak üzere Avrupa ülkelerine örgütün para trafiği takip altına alınmış. Ayrıca PKK'nın kasası olarak adlandırılan Nedime Seven Fransa'da yakalanmış ve hapse atılmıştır. PKK'yı kumpasa alan üçlü mekanizma çalışmaları yapılmıştır. Mekanizma Kuzey Irak'ın Erbil kentinde kurulmuştur. Irak, Türkiye, ABD işbirliği ile oluşturulan bu üçlü mekanizma ile yapılmak istenen şey PKK'nın istihbaratını, lojistiğini ve militan trafiğini engelleyerek onu yalnızlaştırmaktır. ABD'nin baskısıyla da örgüte destek veren KDP lideri Mesut Barzani ile KYB lideri Celal Talabani PKK'nın Kuzey Irak'ı terk etmesini istemişlerdir. Türkiye'nin yoğunlaştırdığı kara operasyonları ve 2007 yılının sonundan itibaren başlattığı hava operasyonları ile örgüt üslerini korumakta güçlük çekmeye başlamıştır. Güvenlik güçleri ile çatışmaktan kaçınan örgüt 2007-2009 yıllarını vur kaç taktiği ile geçirmiştir (Faraç, 2010). PKK'nın sadece

uluslararası aktörler tarafından değil aynı zamanda devlet içerisinde bulunan bir kısım yapılar tarafından da kullanıldığı ve desteklendiği bilinmektedir (Akpınar, 2013b).

2011 yılı Türkiye Cumhuriyetinin PKK ile mücadelesinde en yoğun çalışmaların gerçekleştiği ve mesafe alındığı yıl olmuştur. Örgütün bir üs olarak kullandığı klimalı-donanımlı çok katlı mağaralarla, binalarla, sosyal tesislerle, konferans salonlarıyla donattığı Kazan Vadisi ve Cehennem Deresi gibi kamplara girilmiştir, cephanelikleri ele geçirilmiştir. Otuz yıldır süre gelen mücadele de ilk kez mülki amir-asker-polis-jandarma ortak iradesiyle örgütün üzerine gidilmiştir. Bu süreçte örgüt 700'e yakın kayıp vermiş ve şaşkınlığa uğratılmıştır. Eş zamanlı olarak şehirleri teslim almış, devlete paralel yapılanmış KCK denilen yapının üzerine gidilmiştir. Örgütün kırsalda ve kentlerde köşeye sıkışması ve güvenlik birimlerinin çabalarının sonucunu almaya başlaması vatandaşı terörün bitirilebileceğine inandırmıştır. Son 3-4 yıl içinde Kürtler örgütün devlet kuruyoruz söylemlerinin boş olduğunu görmüştür. Örgütün şerrinden çekinen, sessiz ama çoğunluk Kürtler ilk defa örgüte karşı sesini yükseltmeye ve dik durmaya başlamışlardır. Yaşanan bu gelişmeler örgütten kaçışları, dağdan inmeleri, teslim olmaları; yani örgütte çözümleri başlatmıştır (Akpınar, 2013c).

Sonuç itibarıyla Türkiye'nin PKK ile mücadelesi geride kalan 30 yıllık süreçte verilen en zorlu sınavlardan biridir. Bu mücadelenin zorluğu ise kuşkusuz PKK'nın sınır aşan bağlantıları ile çözülmesi güç ve çetrefilli bir yapıya sahip olmasıyla yakından ilgilidir. Zira PKK'nın uluslararasılaşması süreci, pek çok Avrupa ülkesi tarafından kolaylaştırılmıştır. Kamp imkânı sunan ve Öcalan'ın kaçtığı dönemde bile büyükelçiliğinde himaye eden Yunanistan, Roj Tv gibi bir propaganda aracına imkân sunan Danimarka, Fransa, Almanya, Belçika ilk akla gelen ülkelerdir. Öte yandan İran ve Moskova'nın taktik ilişkileri yer yer medyaya da yansımıştır. Tüm bu gelişmeler, Türkiye'nin PKK ile mücadelesinde içe dönük ve sınırlı bir dil kullanımının ötesinde dışa bakan bir söylem kullanmasını da beraberinde getirmiştir.

1.3. POLİTİKADA SÖYLEM

Etimolojik olarak söylem terimi, Latince ‘discurrere’(oraya buraya koşuşturma, gidiş gelişler) kelimesinden ve /veya ‘uzaklaşma’, ‘eritme’, ‘yayılma’ ile discursus kelimesinin muhtelif versiyonlarına karşılık gelir. Ortaçağ Latincesinde discursus, ‘hareketli tartışma’ ve ‘bir yörünge etrafında dönen’, ‘karşılıklı iletişim’ ve ‘görüşme’ anlamına gelir (Barthes ,Wodak, akt. Sözen, 1999).

Söylem kavramının popüler bir kavram olarak sosyal bilimler literatürüne katılmasında Ferdinand de Saussure, Roland Barthes ve Michel Foucault öncülük etmişlerdir. Geleneksel dilbilim incelemelerinde sözcükler, ekler, kökler, noktalama işaretleri verili bir dil yapısı esas alınarak gerçekleştirilirken daha sonra dil üzerine yapılan çalışmalarda yeni bakış açıları doğmuştur. Bahsi geçen öncülerin klasik dil bilimine itirazları dilin insana aşkın bir yapıda olmadığını vurgulamak içindir. Yapılan bu ciddi çıkışlar anlamı ve anlamın yorumunu ön plana çıkartarak sosyal bilimlerdeki nesnellik-öznellik tartışmalarına yeni bir boyut kazandırmıştır (Özdemir, 2001).

Söylem fikrinin kurucusu olan Foucault söylemi şu şekilde tanımlamıştır söylem; bir dil pratiğidir; ideoloji, bilgi, diyalog, anlatım, beyan tarzı, müzakere güç ve gücün mübadelesiyle eyleme dönüşen dil pratiklerine ilişkin süreçlerdir. Jensen dilsel analizin dört seviyesinin var olduğunu öne sürer. Bunlar Fonetik düzey yani ses yapısı, dilbilgisi seviyesi yani cümle yapısı, semantik düzey yani anlamlılık ve pragmatik/ dil pratiğidir. Söylem, dilin pragmatik boyutunda yer alır; anlatı ve müzakerelerde ortaya çıkar (Sözen,1999).

İdeoloji ve söylem kavramları birçok yerde yan yana veya yakın anlamlarda kullanılmış olsa da ideoloji yaşanan tecrübeden prensipte ayrılabilen ‘dışsal’ görünüş düzlemini dile getirir, sosyal pratikler ile ortaya çıkan söylem ise bu pratiklerin dilbilimsel ve semiotik boyutlarına ve içsel özelliklerine vurguda bulunur (Purvis, Hun akt. Sözen, 1999).

1966 yılında yapılan bir söyleşide Foucault söylemi şu şekilde açıklamıştır; “söylemler, sayelerinde ve aralarından her şeyi gördüğümüz bir çeşit saydam filmler değildir. Onların kendi tutarlılığı, derinliği, yoğunluğu ve işlerliği vardır. Söylem kanunları iktisadi kanunlar gibi mevcuttur. Bir söylem bir anıt gibi, bir teknik gibi,

bir sosyal ilişki gibi vb. var olur” 1975 yılında ‘Gözetme ve Cezalandırma’ adlı eserini yayınladığı bir sırada yapmış olduğu konuşmada ise söylem hakkında şunları söylemiştir. “Söylem, söylenen her türlü şey içinde belli bir sistemlilik içine girebilen ve kendileriyle birlikte düzenli bir iktidar etkisi meydana getirebilen ifadelerin’ bütünüdür” (Timur, 2013). Bu kapsamda terör hareketlerinin de kendi içinde tutarlılığı yakalamaya çalıştıkları ve eylem stratejilerine paralel bir söylem stratejisi geliştirdikleri söylenebilir. Şu halde teröre karşı geliştirilecek söylem de bir gereklilik durumundadır.

Söylem, bireysel bir faaliyet ya da durumsal değişkenliklerin bir yansımasından ziyade, dilin bir sosyal pratik olarak kullanılmasını tanımlar. Söylemler sosyal inşa edicidirler ve insanlar arasındaki sosyal ilişkileri inşa etmeye yardım etmekteLERdir (Sözen, 1999). Bu bağlamda terör örgütlerinin öncelikle kendi hedef kitlelerini bir arada tutmaya ve ortak bir kanaat ve sosyal bağ oluşturmaya çalışmaları akla gelmektedir.

Günlük yaşamımızda eylemlerimizi gerçekleştirmek için kullandığımız varsayımlarımıza kaynaklık eden söylemlerdir. İnsan kendi varlığına giren ne varsa onları bir fabrika gibi işler ve yeni oluşumlar halinde dışsallaştırır söylem bu düşüncelerin dışsallaşmasıdır. Duygular, düşünceler, hayaller, değerler, özlemler, beklentiler, nefretler, düşmanlıklar ve dostluklar insanların söylemek istediklerinin yansımalarıdır. Bu açılımın en önemli araçlarından ve yollarından birisidir (Özdemir, 2001). PKK örneği dikkate alındığında ise örgüt Kürt kökenli vatandaşların duygularını, nefretini, özlemini dışa vurmaya hedeflerken; terörle mücadele eden hükümetlerse ülke birliğini muhafazaya yönelik söylemler geliştirmişler ve bu içteki türden ayrışma girişimlerinin dış mihrakların bir oyunu olduğuna dikkat çekmişlerdir.

Tüm dünyayı ve insanları şekillendiren söylem, bir konuşma ve iletişim kurma biçimidir. “Söylem, yapısal ve içeriksel tutarlılığı olan ve sosyal bağlamda bireylere anlamı inşa etmeye olanak tanıyan dilsel malzemenin araçları olarak görülmektedir” (Çelik ve Ekşi, 2013). Çelik ve Ekşi’ye göre söylem kaçınılmaz olarak sosyal ve tarihsel bir matris içinde konumlanmış, kültürel, siyasal, ekonomik, sosyal ve kişisel gerçeklerin belirlediği konuşmacılar tarafından üretilir. Yani söylem insan deneyimlerini yansıtır ve aynı zamanda da bu deneyimlerin önemli kısımlarını

yapılandırır. “Dilin araştırılmasının toplumsal politik açıları düşünüldüğünde, ‘söylem’ terimi zihinsel dünyanın, dünya görüşü universumunun simgesi olarak kullanılır” (Novruzova, 2012: 352). Türk Başbakanlarının PKK’ya ilişkin dış bağlantı söylemi de esasen ilgili hükümetlerin politik bakış açılarının yansıması niteliğindedir.

Söylem terimi günümüzde daha ziyade politik söylemlerin tartışma ve söyleşilerin öğreniminde kullanılır. Hayatı yansıtan bir faaliyettir. Bir söylemi incelerken olayların tüm sosyal boyutlarını ve söylemin pragmatik faktörlerini dikkate almak önemlidir. Söylemi kültürel, sosyal ve tarihi olaylardan ayrı olarak aynı zamanda kim tarafından, hangi koşulda hangi konumda yapıldığı ile ilgili bilgileri bilmeden ele almak ve araştırmak çok zordur. Çünkü söylem olaylara ve söylemi yapan kişiye göre zaman içerisinde değişmektedir. Cazibesi uluslararası olan söylem yüzyılımızın moda kavramı olarak karşımıza çıkmaktadır. Hatta Sözen çağımızı ‘söylem’ yüzyılı olarak tanımlamaktadır (Sözen, 1999).

Söylem üzerine kabul görmüş tek bir tanım yoktur. Jorgensten ve Phillips’e göre ise söylem; dünyayı belli bir biçimde anlama ve hakkında konuşma biçimidir. Seiter ise söylemi daha genel ve sade bir şekilde konuşmacısı ve iştiracısı olan her söz şeklinde tanımlamıştır (Devran, 2010). Söylem ile düşünmeyi aynı şey olarak gören Lacan kişilikleri ve benlikleri yaratan söylemlerdir demektedir. Lacan’a göre özne söylemin ürünü olarak ele alınırsa, söylem analizini özne –özne ilişkileri temelinde gerçekleştirmek gerekir ve bir söylemi anlamak ve açıklamak istiyorsak yapılması gereken semboller ve simgeler dünyasına nüfuz etmektir. Toplumların tarihini incelediğimizde birçok söylemlerin yer aldığını görebiliriz. Her dönemde belli söylemler egemen olmuş ve insanlar bu söylemlerden etkilenmişlerdir. Yani söylemler bireyin davranışlarını biçimlendirmiştir. Egemen olan her söylemin her zaman doğru olduğunu ifade etmek yanlış olabilir. Diktatörlüğün olduğu yerde egemen olan söylem gücünü baskıdan, şiddetten ve cezadan alıyordur. Oysaki çağdaş yaşamın gereği olarak bireyin seçme ve karar alma hakkı vardır (Sözen, 1999).

Politika, medya ve bilim güç kaynaklarıdır bu yüzden politikacılar, medya çalışanları ve bilim adamları kendilerine özgü bir söylemsel güce sahiptirler. Kendi alanları ile ilgili söylemleri kontrol edebilmektedirler. Söylemler üzerinde daha etkili olan güçler daha güçlü hale gelebilmektedir. Güçlü olan grupta doğal olarak

söylemin konusunu değiştirebilmektedir. İletişim halinde olduğumuz kişi veya grupların zihni, bilgisi ve kanaatleri etkilenebilirse onun eylemleri de etki ve kontrol altına alınabilmektedir. Yani söylemin dolaylı olarak da olsa insanların eylemlerini kontrol ettiğini ifade edebiliriz. Bu durum ikna ve manipülasyonu günümüzün önemli konularından biri haline getirmiştir. Söylemde bulunan kişilerin mesajları eğer dinleyicinin inanç ve deneyimlerine ters düşmüyorsa gönderilen mesajları kabul etme eğilimi göstermektedir. Bu kabul ediş hâkimiyet ve hegemonya kazanmanın en temel yollarından birisinin söylemsel ve zihinsel kontrol olduğunu işaret etmektedir (Devran, 2010). PKK ile mücadele sürecinde çoğu kez aynı hedef kitle üzerinde bir söylem savaşı yaşandığını da söylemek mümkündür. Hedef kitlede Türk halkı ve PKK mensupları olduğu gibi uluslararası kamuoyu da yer almıştır.

Siyasal gündem ve onun ikna edici gücü Klasik Yunan ve Roma'nın retorik incelemelerinden bu yana incelenmektedir. Diğer söylemlerden farklı olarak siyasal söylem o ülke vatandaşları açısından bir anlam ifade etmesi yönüyle daha güçlü bir etkiye sahip olmaktadır. Çok az kişinin sözlü söylemi başkan ya da başbakan tarafından söylenen söylemler kadar iyi bilinmektedir. Dijk'e göre; Söylem grup üyelerinin sosyal olarak paylaştığı fikirler gibi toplumun bir parçasıdır (Dijk, 1999). "Siyasal söylem, siyasetçilerin ve siyasi partilerin, desteğini kazanmak istedikleri kitlelere kendi düşünce ve eylem planlarını ifade biçimleridir" (Ergil, 2013).

Bu açıklamalardan hareketle, konu terör örgütleri açısından ele alındığında, söylemin yine kritik bir unsur olduğu dikkat çekmektedir. Kaldı ki her terör hareketi, bir şekilde ideolojik bir arka plandan beslendiğinden, terörizmin de kendine özel bir dili olduğunu söylemek mümkündür. Bu çerçevede terör örgütlerince kendi propagandalarını ortaya koyan bir dil geliştirildiği gibi terörle mücadele eden hükümetler de bir karşı söylem geliştirmeye yönelmişlerdir. Diğer bir ifadeyle bir yandan terör eylemlerine yönelik güvenlik tedbirleri ve pratikleri uygulamaya konurken; diğer yandan örgütlerin slogan ve argümanlarına karşı bir devlet söyleminin de ortaya çıktığı görülmektedir. Söz konusu örgüt PKK gibi uluslararası linkleri güçlü bir terör hareketi olduğunda ise Türkiye'de terörle mücadele sürecindeki hükümetlerin kullandığı söylem aslında sorunun ne denli çetrefilli olduğunun da göstergesidir. Türkiye'de ilk etapta bir avuç eşkıya olarak dile getirilen terör sorunu,

zamanla ortaya çıkan sınır ötesi irtibatlar sonrasında dış mihraklara uzanan bir gelişim seyri izlemiştir.

BÖLÜM 2

TERÖRLE MÜCADELE VE SÖYLEM

2.1. DÜNYADAN ÖRNEKLERLE TERÖRLE MÜCADELEDE DIŞ BAĞLANTI FAKTÖRÜ

Sınır aşan kapasitelere sahip örgütler tarafından birçok ülkenin içinde ve bu ülkelerden diğer ülkeleri hedef alan saldırılar düzenlenmektedir. Uluslararası terör ile ülke içindeki terör arasındaki fark keskin hatlarıyla net olmamakla birlikte günümüzde karşı karşıya kalınan terör tehdidi, dünya üzerindeki yerel gruplarla irtibatı olan ve bu grupları kullanan bir uluslararası hareket kaynaklıdır (İngiltere'nin Uluslararası Terörizmle Mücadele Stratejisi, 2009).

Peru'daki Tupac Amura Devrimci Hareketi gibi marjinal terör grupları veya Aydınlik Yol gibi yetiştirdiği uyuşturuculardan elde ettiği gelir ile ekonomisini ulusal kaynaklardan sağlayan (Kayaoğlu ve Başbüyük, 2012) örgütler hariç hemen her terör örgütü çarpan etkisini arttırmak için yurt dışında yaşayan kendi diasporalarını değerlendirdikleri görülmektedir. Bu durum hem siyasal güç kazanma hem de finansal destek olma noktasında önem taşımaktadır. Bu duruma dünyadan birkaç örnek vermek gerekirse ilk akla gelen örgütlerden birisi Kolombiya'nın uzun yıllar mücadele ettiği terör örgütü FARC Rus mafyası ile işbirliği yapmıştır. Örgütün kullandığı silahların büyük bir kısmı Rusya'dan gelmektedir (Cillufo'dan akt. Köseli, Yaşar, 2012). Bir diğer örgüt İspanya'nın uzun yıllar mücadele verdiği ETA terör örgütüdür. ETA terör örgütü başka ülkelerdeki terör örgütleriyle bağlantı kurmuştur. ETA'nın bağlantı kurduğu terör örgütleri Kuzey İrlanda'da yer alan IRA, Kolombiya'da faaliyet gösteren FARC (Kolombiya Devrimci Ordusu) ve El-Kaide terör örgütleridir (Şimşek, 2012). Bu çerçevede IRA (İrlanda Cumhuriyeti Ordusu) ve Tamil Anayurdu Özgürlük Kaplanları (LTTE), sınır ötesi linkler açısından öne çıkan iki kritik örnektir.

2.1.1.İrlanda Cumhuriyeti Ordusu (IRA)

İngiltere dünyada teröre karşı uzun yıllardır mücadele veren bir ülkedir. İngiltere’de terör sorunu ayrılıkçı terör örgütü olarak tanımlanan İrlanda Cumhuriyet Ordusu bağlamında ortaya çıkmıştır (Demirci ve Özeren, 2012). 19. yüzyılın son çeyreğinden itibaren İrlanda sorunu olarak ortaya çıkan bu sorunun tarihi bir gelişimi bulunmaktadır.

Avrupa kıtasının batısında, İngiltere’nin güneybatısında yer alan İrlanda ismini bölgede yaşayan halktan almaktadır. Tarihte ada üzerinde hâkimiyet kurmak isteyen iki kralın mücadelesi sonucu krallardan birisi İngilizlerden yardım istemiştir. Bu yardım ile adaya gelen İngilizler de adada hâkimiyet kurmak istemişlerdir. Papa IV. Adrian’ın bir fetva ile adayı II. Henry’e vermesi üzerine İngilizler 12. yüzyılda ilk kolonilerini kazanmışlardır. 14. ve 15. yüzyıllarda İngilizlerin adaya göç etmesi kesilince ada tekrar İrlanda kimliğine bürünmeye başlamıştır. Burada yaşayan İngilizlerin kimliklerini kaybetmelerini engellemek amacı ile İrlandalılara benzememek adına bir sürü kanunlar çıkartılmıştır. Onlarla evlenmek, onlar gibi giyinmek, onların kültürlerine benzer yaşamak yasaklanmıştır. Vatikan taassubuna kızarak VII. Henry’nin mezhep değiştirmesi üzerine adada yaşayan İrlandalılar Katolik kalmış ancak İngilizler Protestanlığa geçmiştir. Bu durum uzun yıllar sürecek olan sorunun başlangıcı olmuştur (Şenocak, 2006).

Katolik inancı İrlandalıların asimile olmamasında en büyük etken olmuştur. İki ülke arasındaki çatışmalar daha çok bu mezhep farklılığı üzerinden devam etmiştir. Her iki mezhep İrlanda topraklarının daha fazla kısmına sahip olmak ve bu topraklarda yönetimi ellerinde tutmak için mücadele etmişlerdir. İrlandalılara İngilizler ile yapmış oldukları bu mücadele de ilk desteği 1796 yılında Fransızlar vermiştir. Ayaklanma yapan İrlandalılara destek amacıyla Fransız donanması ile asker gönderilmek istenmiş ama yardım çabası başarı ile sonuçlanamamıştır. 1800 yılında İngiltere Parlamentosu İrlanda ile birleşme kararı alarak ülkenin adını Büyük Britanya ve İrlanda krallığı olarak değiştirmiştir. 1800’lü yılların ortalarına doğru İrlanda’da yaşanan kıtlık orada yaşayan birçok halkın ABD’ye ve Avustralya’ya göç ederek sorunlarını o ülkelerin gündemine de oturtmuşlardır. Özellikle ABD’deki

İrlanda lobisi bu sorunu uluslararası kamuoyunda bilinmesi ve gündemde tutulması için mücadele etmiştir. ABD ve Avustralya'ya giden İrlandalılar İrlanda'ya ciddi destek olmuşlardır (Şenocak, 2006).

Birinci dünya savaşı yıllarında da İngiltere karşısında yer alan Almanya İrlandalılara silah yardımıyla bulunmak istemiş ancak başarılı olamamıştır. Polonya'nın işgalini Eylül 1939 yılında tamamlayan Almanya İngiltere'den gelebilecek tehdite karşı IRA'yı kullanmayı planlamıştır. Adaya 22 casus gönderilmiştir. Ancak bunlardan bir tanesi faaliyet gösterebilmiştir. Alman yüzbaşı Goertz'in IRA hakkında söyledikleri ilginçtir “Liderler de dahil olmak üzere hangi oyunun oynanacağını bilen yok. Kız çocuklarının çoraplarının içinde kodlanmamış mesajlar göndermek bildikleri tek haberleşme tekniği. Mesajları kodlamayı öğrenmek yerine gönülleri harcamak kolaylarına geliyor. Bir tek bile telsizleri yok ve askeri eğitimleri sıfır” (Coogan'dan akt. Özçağatay, 1998).

İrlanda'da İrlanda gönüllü örgütü adı ile kurulan örgütü daha sonraki yıllarda adını İrlanda Cumhuriyeti Ordusu (IRA) olarak değiştirmiştir. 1921 yılında İngiltere'ye bağlı olarak İrlanda devleti kurulmuş, 1949 yılında ise İngiliz uluslar topluluğu terk edilerek İrlanda Cumhuriyeti adı alınmıştır. Bağımsızlığın ilk yıllarına bir iç savaş çıkmıştır. İrlanda'nın güneyinde daha çok cumhuriyetçi Katolik İrlandalılar çoğunlukta, kuzeyinde ise toprak sahipleri, sanayiye elinde bulunduranlar ve vasıflı işçiler ise Birlikçi Protestanlar yer almıştır (Demirci ve Özeren, 2012). IRA'nın efsanevi lideri Micheal Collins, Kuzey bölgesindeki hakları satmakla ve kraliyete bağlılık yemini etmesi ile suçlanarak öldürülmüştür. 1922 yılında IRA ve benzeri örgütler yasa dışı ilan edilmiştir. İrlanda hükümetinin silahlı kuvvetler içerisindeki IRA gruplarını dağıtması sonucu IRA o tarihten günümüze ilk ve son yenilgisini kabul etmiştir (Şenocak, 2006). IRA'nın kurulduğu 1969 yılından itibaren hedefi birleşik ve bağımsız sosyalist İrlanda Cumhuriyetini kurmak olmuştur. Önce İrlanda'da Katoliklere karşı yapılan ayrımcılığın ortadan kalkmasını yani demokratikleşmeyi savunmuş daha sonra güneydeki işçi sınıfının radikalleşmesi ve bu sayede sınıf bilincinin oluşmasını hedeflemiştir (Demirci ve Özeren, 2012).

1969 yılından başlayarak 1998 yılında imzalanan Belfast anlaşmasına kadar geçen süre zarfında terörden dolayı İngiltere’de ölen kişi sayısı 3500’den fazladır (İngiltere’nin Uluslararası Terörizmle Mücadele Stratejisi, 2009). IRA terör örgütüne İngiltere’ye karşı bazı devletler tarafından yardımcı olunmuştur. Mesela İspanya ve Fransa sömürgecilik yarışında İngiltere ile rakip olmalarından dolayı İrlanda sorununa taraf olmuşlardır. Libya IRA’ya silah yardımıyla bulunmuştur. ABD’de bulunan ve oradaki Yahudi lobisinden sonra en güçlü lobi olan İrlanda lobisi IRA’ya destek olmuştur (Şenocak, 2006).

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Bill Clinton’ın SinnFein lideri Gerry Adams’ı beyaz saraya davet etmesi üzerine İngiltere Başkanı John Major Clinton ile günlerce telefonda görüşmeyi reddetmiştir. Bu olayı Clinton 21 Haziran 2004 yılında verdiği bir röportajda şu şekilde aktarmaktadır “Benim Gerry Adams’a giriş vermeme eleştirel olmak zorundaydı çünkü bu durum onu çok zor bir durumda bıraktı. Bunun bir değere sahip olduğunu düşünse bile siyasal olarak bununla ilgili iyi bir şey söyleyemezdi. Günlerce benimle telefonla konuşmayı reddetti” (Guardian, 2004). Major’ın Clinton’a göstermiş olduğu bu tepki İngiltere’nin mücadele ettikleri bir terör örgütünün başka ülkelerce değer verilmesi ve varlıklarının kabul edilmesini istememelerinden kaynaklanmaktadır.

İngiltere ile IRA barış süreci müzakerelerini yöneten Jonathan Powel Kuzey İrlanda konusunda özellikle ABD’de ve Avustralya’da yaşayan geniş bir İrlanda diasporası olduğunu ve birçoğunun IRA’ya silah alımı için yıllar boyunca maddi destek sağladığını kaydetti. Barış müzakerelerine başlanmasıyla ABD’de bulunan diasporanın IRA’nın maddi destekçisi olmak yerine, barış sürecinin destekçisi olduğunu ifade eden Powell, “Şiddet ortamında diasporanın yıkıcı bir rolü varken, barış müzakerelerinin başlamasıyla yapıcı bir rolü oldu” diyerek diasporanın IRA üzerindeki etkisinden bahsetmiştir (Gazete boyut, 2013).

İngiltere Başbakan’ı Margaret Thatcher 20 Mayıs 1980 yılında Kuzey İrlanda sorunu ile ilgili yapmış olduğu bir söyleminde şunları dile getirmiştir. “Kuzey İrlanda’nın anayasal sorunları sadece Kuzey İrlanda halkını, bu hükümeti, bu parlamentoyu ilgilendirir ve başka hiç kimseyi ilgilendirmez” (CAIN Web Servisi).

Thatcher bu söylemiyle örgüte destek veren ülke ve kuruluşlara müdahil olmamaları ile ilgili genel ve sert bir mesaj göndermiştir. İngiltere'nin İRA ile mücadele sürecinde İngiliz hükümetleri öncelikle konunun uluslararasılaşmasının önüne geçmek istemiştir. Bu kapsamda İRA'nın dış temasları kadar İRA'nın bir başka devlet tarafından pozitif muamele görmesi de İngiliz yöneticilerinin sert eleştirilerine yol açmıştır.

2.1.2. Tamil Anayurdu Özgürlük Kaplanları (LTTE)

Sri Lanka Güneydoğu Asya'da 1948 yılında bağımsızlığını kazanan küçük bir ada devletidir. Mücadele etmek zorunda kaldığı iki terör örgütünden birisi Tamil Anayurdu Özgürlük Kaplanları (LTTE) Terör örgütüdür. İdeolojisi, lider özellikleri, örgüt yapısı, stratejisi, eylem türleri, maddi kaynak temini, yurt dışı bağlantıları ve sığınma imkânları değerlendirildiğinde Türkiye'deki PKK terör örgütü ile çok büyük benzerlikler taşıyan bir örgüttür. 1983 yılında ülkeden kaçan Tamiller gittikleri ülkelere örgüte çok büyük maddi yardımlarda bulunmuşlardır. İngiltere, Fransa, Almanya, İsviçre, Kanada, Avustralya ve İskandinav ülkeleri olmak üzere 54 ülkede mali kaynak ve silah temini amacıyla büro kurmuşlardır (Chalk, Whittaker, Manoharan, Kiser, Bloom, van de Vooder'danakt. Yılmaz, 2012). LTTE dünyadaki en tehlikeli terör örgütlerinden birisi olarak bilinmektedir. Bunun nedeni 75.000 cana mal olan eylemler yapmış olmasıdır. Yurt dışında kurduğu destek ağı ile de en başarılı örgüt olarak değerlendirilmektedir. Önceleri Sri Lanka hükümeti terörü salt güvenlik sorunu olarak ele alan politikalar sergilemiş ancak başarısızlıkla sonuçlanması üzerine daha ciddi ve askeri tedbirlerle mücadele vermiştir (Yılmaz, 2012).

Dış bağlantıları çok ve güçlü olan Tamil Kaplanları ile mücadele döneminde uluslararası müdahalelere karşı da Sri Lanka Başkanı Mahinda Rajapakse müdahale edilmemesi ile ilgili sert ve net söylemlerde bulunmuştur. Hükümetin Tamil Kaplanları'na karşı başlattığı savaş sırasında Sri Lanka'ya gelerek savaşı durdurması ve Tamil Kaplanları ile müzakere yapılması teklifinde bulunan İngiltere ve Fransa Dışişleri Bakanlarına sırt çevrilmiştir. Yaptığı bir röportajda Rajapakse "LTTE'yi

bitireceğiz, terörü bitireceğiz ve terörün ülkemizde tekrar bir araya gelmesine izin vermeyeceğiz, daha önce yapılan ateşkesler LTTE tarafından birleşme, yeniden grup oluşturma, atakta bulunma şeklinde kullanılmıştır bu yüzden görüşmeye hayır” (Shashikumar, 2009) demiştir. Rajapakse'nin bu sert söyleminden uluslararası topluluklara kendi ülkelerindeki terörle mücadeleye kesinlikle müdahale hakkı vermek istemediği anlaşılmaktadır.

Tamil Kaplanlarının yurt dışında kurdukları güçlü bir destek ağı bulunması nedeniyle Sri Lanka hükümetinin bu örgüte karşı başlattığı mücadelede savaş bölgesi ile yurt dışı bağlantılarının kontrol altında tutulması ile ilgili Başkan'ın ofisinde bulunan adının bilinmesini istemeyen kıdemli bir memur şunları ifade etmektedir;

“Başkan Premasada ve Chandrika Bandarnaika askeriye LTTE'yi ele almaları için emir verdiler. Fakat başarı yaklaştığında emirlerini muhafaza ettiler ve insani kriz ve sivil zayıttan dolayı oluşan uluslararası kaygı nedeniyle orduya operasyondan geri çekilme emri verdiler. Bu yüzden medyayı ayarladığımızdan emin olmak zorundaydık. Uluslararası birlikteliğin bizi barış müzakerelerine zorlamalarını istemiyorduk” (Shashikumar, 2009).

Hindistan'ın LTTE ile mücadeleye katılımı ile alakalı başkan Rajapakse'nin samimi itirafı şu şekildedir. “Hindistan'ın bize vermiş olduğu manevi ve her türlü destek vermek zorunda olduğu bir şeydi. Bu safhada bize yardımcı olmak onların göreviydi”. Başka bir söyleminde ise komşu ülkelere yönelik “Komşu ülkelerden hiçbir şey isteyemem, istememeliyim. Rica ediyorum” demiştir (Shashikumar, 2009). İlk rica deniz istihbarat servisi ve LTTE'nin donanma gemilerinin hareket istihbaratı ile ilgili Kolombo'dan olmuştur.

Yapılan bir röportajda Amiral Karrannagoda “Bu son 30 yıllık mücadelenin en önemli dönüm noktasıydı. LTTE'nin savaşı kaybetmesinin en önemli nedeni 2006 yılından beri son 2,5 yılda tek bir onaran geminin Sri Lanka sularına girmesine izin vermedik” (Shashikumar, 2009) demiştir. Sri Lanka Başkanının ve amiralin bu söylemlerinden LTTE terör örgütünün deniz yoluyla dış yardım aldığı anlaşılmaktadır. Sri Lanka yöneticilerinin bu bağlamda dış faktörlere dikkat çekmeleri, LTTE sorununu bir yandan ulusal sınırlar içerisinde tutmak ve diğer

yandan özellikle iç kamuoyu nezdinde bir milli birliktelik oluşturmak olarak değerlendirilebilir.

2.2. TÜRKİYE’NİN PKK İLE MÜCADELESİNDE DIŞ BAĞLANTI SÖYLEMİ

PKK terör örgütünün ilk kanlı eylemini gerçekleştirdiği 1984 yılından itibaren görevde olan Türk Başbakanları ve onların PKK terör örgütünün dış bağlantısı ile ilgili öne çıkan söylemleri şu şekildedir.

2.2.1.Turgut Özal

1927 Malatya doğumlu olan Turgut Özal İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Mühendisliği’nden mezun olmuştur. Anavatan Partisi Kurucu üyesidir ve genel başkanlığını yapmıştır. 45. ve 46. hükümet başbakanlığı yapmıştır. Cumhurbaşkanlığı da yapan Özal 17 Nisan 1993 yılında vefat etmiştir (Başbakanlık, 2013). Özal’ın başbakanlığı döneminde PKK terör örgütü ilk kanlı eylemini gerçekleştirmiştir. Özal’ın PKK terör örgütünün dış bağlantısı ile ilgili öne çıkan beyanatları şu şekildedir;

“Buradaki hainane olayların iplerini dışarıdaki bir avuç hain meydana getirmiştir. Bu bedbahtlar gerekli dersi bir defa daha alacaklardır. Hudutlarımız genellikle çok partili demokrasi ile idare edilmeyen ülkelerle çevrelenmiştir. Milletçe dikkatli olmaya mecburuz” (Hürriyet, 08.10.1984).

“Dost ve düşmanlarımız bizi hep sınır illerimizden tanırlar. Türkiye üzerinde çirkin emeller besleyen gafiller şunu unutmamalıdır ki başlarını şu gördüğünüz kaya gibi milletimizin sert göğsünde kıracaklardır. Bunlar 1978-79-80 dönemi yani 12 Eylül dönemi şartlardan yararlanarak yurt dışına kaçmış şırmış gafillerdir. O devirler geçmiştir, millet onların maskesini düşürmüş kovmuştur. Böylesine güçlü bir devlet 3-5 baldırı çıplağın hakkından mı gelemeyecek? Onların yakasına gittikleri yerde de yapışırız” (Hürriyet, 09.10.1984).

“Türkiye’imiz ilerledikçe, büyüdükçe, dünyanın sayılı ülkeleri arasına girdikçe önümüze taş koyacaklar, onu kıskanacaklar, bu yoldan bizi kaydırmak

isteyecekler olacaktır. Dünya bu bakımdan bir rekabet dünyası haline gelmiştir. Artık eskisi gibi sıcak ve soğuk harpler yoktur. Başka türlü bir harp şekli meydana getirilmiştir. O da terördür. Memleketler bu yolla parçalanmaya birliklerinin bozulmasına çalışılmakta dış güçler bunları itmektedir. Dünyanın her tarafına bakınız bunların misallerini göreceksiniz” (Hürriyet, 14.10.1984).

“Etrafımızda yangın var. Bazı komşularımız Türkiye hızlı gidiyor diye bizi kıskanıyorlar” (Hürriyet, 22.10.1984).

“Burada bir kere daha uluslararası terörizmin tüm eylemlerinin önlenmesi, bunlara karşı savaşılmaması, cezalandırılması konusunda uluslararası işbirliği yapılması çağrımızı tekrarlıyoruz” (Hürriyet, 23.10.1985).

“Demokrasinin kıymetini iyi bilmek gerek. Türkiye’nin çok stratejik bir konumu var. Anadolu eskiden de istila yolları üzerinde olmuştur. Bir ülke üzerinde oyunlar oynanabiliyorsa, esas sebep iç bünyedeki problemlerdir. Türkiye’nin birçok problemleri vardır. Ciddi anarşi ortamından geldik. Memleketin gelişmesinde temel demokrasidir” (Hürriyet, 10.02.1985). Turgut Özal’ın İngiltere Başbakanı Margaret Thatcher ile İngiltere Ziyareti: Özal şu cümleleri söylemiştir;

“Son on yılda Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan bu yana en büyük buhranı atlatmıştır. Büyük ölçüde dışarıdan desteklenen ve ülkenin kurumlarını çöküntünün eşiğine getiren anarşi ve terörün üstesinden geldik. Uluslararası terörizmin her şeklini cezalandırmak ve demokrasiyi korumak için etkin uluslararası işbirliği acil görev haline gelmiştir” (Hürriyet, 19.02.1986).

“Bu PKK’nın vs. kuruluşu yeni değil. Anarşinin en üst düzeyde olduğu günlerde bunlar da çok şey yapmış. Ayrıca dışarıda uzantıları var. Avrupa’nın muhtelif bölgelerinde melce (sığınılacak yer buldular). Buna komşu ülkeleri de ilave edebilirsiniz. Nitekim son Suriye Başbakanı gelinceye kadar da biz Suriye ve Lübnan’daki kamplar meselesini biliyorduk” (Hürriyet, 14.04.1986).

“Bütün komşu ülkeler ile iyi geçinmek istediğimizi herkes biliyor. Ama bizim herhangi bir şekilde rahatsız edilmemize de bizim tahammülümüz yoktur. Bu şakileri inlerine kadar takip edeceğimizi ve inlerinde de buldukları yeri başlarına

geçireceğimizi, bilhassa yıkacağımızı şu hareket göstermelidir. Bunlara melce (sığınılacak yer) verenlere de bu vesile ile ihtar ediyorum” (Hürriyet, 15.08.1986).

PKK terör örgütüne darbe operasyonunun ardından sorulan soru: Irak’taki son harekât kesin başarıya ulaştı sonucuna varabilir miyiz? Cevap: “Şunu söyleyeyim askerlerimize karşı işlenen son cinayetlerin gerekli dersi verilmiştir. Ümit ediyorum ki orada başka kimse bunları kendi evlerinde barındırmaz. Böyle bir yola tevessül etmez. Biz Türkiye içinde kalanların hesabını görürüz” (Hürriyet, 22.08.1986).

“Masum Türk halkını baskınlarla öldüren katil çetelerini destekleyen, yataklık edenleri asla affetmeyiz. Türk silahlı kuvvetleri bunların peşini bırakmayacaktır. Dost ve komşu ülkelerin bu konuda son derece kararlı olduğumuzu bilmelerini istiyoruz” (Hürriyet, 11.03.1987).

“Hesaplar şunu gösteriyor örgütün toplam sayısı 3496’dır. 2338’i örgütü yardım yataklık ve kılavuzluk edenlerdir. 1158 kişi de militandır. Militanların 459’u içerideki milislerdir.609’u ise yurt dışında eğitilmiş militandır. Şimdiye kadar 177 eşkiya ölü ele geçti. 1793 eşkiya sağ ele geçti. Yargılanıyorlar geriye kalanların sayısı 1526’dır. Bu rakamlar örgüte büyük zayıat verildiğini göstermektedir. Bizde ise şehit ve yaralı sayısı 600 dür. Bunun 300 kadarı sivildir. Nereden destek görürlerse görsünler ne yaparlarsa yapsınlar, sonunda yıpranan yine onlar olacaktır. Şunu iyi bilsinler onlara akıl verenlerden T.C Hükümeti daha akıllıdır” (Hürriyet, 10.07.1987).

“O PKK lideri denilen (Abdullah Öcalan-Apo) büyüttüğünüz kadar bir adam değil. Evet biz fazla büyütüyoruz. Bunun yaptığı ile öbür meselenin büyüklüğü ayrı bir konudur. Öbür meselenin çok büyük yönleri var. Yani Türkiye’de yada komşu devletlerinde şu olur, bu olur...Esas kültür yoluyla bunu işleyenlerden korkmalı. O da Almanya’da, Fransa’da, İsveç’te olanlar. Onlar çok daha tehlikeli. Kanaatim odur PKK lideri denilen bu harekâtı yaptı. İnsanları öldürdü. Bu kendi lehine bir puan mı zannediyorsunuz. Hayır...” (Hürriyet, 19.07.1987).

“Kaba yolla değil siyasetin ince yolla yapılması lazım. Ben hep böyle yaparım. Şimdiye kadar herkese hep böyle yaptım. Suriye Arap ülkeleri arasında ve

Ortadoğu’da kilit ülkedir. Arap İslam dünyası ile ilişkilerimizin iyi olması Avrupa’da ağırlığımızı daha da arttıracaktır” (Hürriyet, 19.07.1987).

“Kıbrıs Rum kesiminde bazı Türkiye aleyhtarı bazı yıkıcı ve bölücü unsurların eğitim gördükleri çeşitli kaynaklarda ifade edilmiştir. Son olarak Güneydoğu Anadolu’da ele geçirilen ve seri numaraları ile bizde mevcut olan bazı silahların, Kıbrıs Rum Kesimi üzerinden sevk edildiklerine dair şimdi elimizde kesin kanıtlar vardır. Bu kanıtlar elimizde bulunan resmi belgelerde kayıtlıdır. Teröre arka çıkmak ateşle oynamaktır. Masum insanları öldüren katillerin eline silah tutuşturanlar, en az o caniler kadar vebal altındadırlar. Kıbrıs Rum Yönetiminin son zamanlarda ve çeşitli tipte silah alımına hız vermesini bu bilgilerin ışığında da değerlendirmekte yarar vardır. Kendi siyasi amaçları için teröre arka çıkanların, bunun geri tepen bir silah olduğunu unutmamaları gerektiğini önemle ihtar ediyorum. Türkiye bu konuyu büyük bir ciddiyetle takip etmektedir ve bu işin sonunu bırakmayacaktır” (Hürriyet, 24.07.1987).

“Türkiye ne zaman ileriye gitti komşularından daha fazla gelişti işte o zaman Türkiye’nin eteğini çekenler, Türkiye’ye birtakım tuzaklar hazırlayanlar her zaman olmuştur. Bu tuzakları kuranlar maalesef yurt içinde de kendilerine destek olabilecek kimseleri bulabilmişlerdir” (Hürriyet, 29.08.1989).

2.2.2. Süleyman Demirel

1924 Isparta doğumlu olan Süleyman Demirel İstanbul Üniversitesi İnşaat Fakültesi’nden mezun olmuştur. Adalet Partisi ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanlığı yapmıştır. 30.,31.,32.,39.,41.,43.,49. hükümet döneminde başbakanlık yapan Demirel Türkiye Cumhuriyeti cumhurbaşkanlığı görevinde de bulunmuştur (Başbakanlık, 2013). Demirel’in PKK terör örgütünün dış bağlantısı ile ilgili öne çıkan beyanatları şu şekildedir;

“Her ne kadar kendi toprağı olmadığını ifade etse de, Suriye’nin PKK teröristlerinin Bekaa’ da üstlenmesine izin vermesinin kabul edilemez olduğunu ifade etmek istiyorum. Teröristler ağır silahlarıyla birlikte Suriye topraklarını geçerek

ülkemize girmektedirler. Bu konuda sabrımızın zorlanmakta olduğu bilinmelidir” (Hürriyet, 29.03.1992).

“Büyük bir yalandır Türkiye’de olup bitenler hakkında bilgisizliği gösterir. Dostumuz Almanya Yugoslavya gibi Türkiye’nin de parçalanmasını mı istiyor” (Hürriyet, 29.03.1992).

“Umuyorum ki kısa bir süre içerisinde Kuzey Irak’ta çete dağıtılmış, tesirsiz hale getirilmiş olacak. Ondan sonra içerideki yuvalarını dağıtmaya devam edeceğiz” (Hürriyet, 06.11.1992).

“Türkiye Cumhuriyeti fitnenin kökünü çok iyi anlamıştır. Türkiye bu terörün odaklarını biliyor, nereden beslendiklerini de biliyor. Devletin gücünü imtihan eden bir durum yoktur” (Hürriyet, 25.08.1992).

“Kuzey Irak’taki operasyon Türkiye’yi rahatsız eden bir terör örgütünü yok etmeyi hedefliyor. Operasyon Irak’ın toprak bütünlüğüne yönelik değildir. Suriye de destek vermiyor. Kısaca alındılar bir kısmı İran’a kaçabilir. Bu konuda dikkatinizi ve yardımınızı rica ediyoruz” (Hürriyet, 27.10.1992).

“Kuzey Irak’ta Türkiye’ye karşı bir hareket hazırlarken suçüstü yakalanmış ve dağıtılmış olan bir takım kimselerin henüz ne durumda olduğunu biliyoruz. Şu anda isteyecek miyiz istemeyecek miyiz sorusundan evvel geneli Türkiye’ye yönelmiş bir tehdidin tesirsiz hale getirilmesi önemlidir. Güvenlik güçlerimizin Kuzey Irak’taki harekâtı başarıyla neticelenmiştir. Ama henüz son bulmuş değildir” (Hürriyet, 17.11.1992).

PKK’nın Suriye ve İran’da siyasi bir güç olarak bulunması konusundaki soruya Demirel “Sanmıyorum. Çünkü hem Suriye hem İran meseleyi iyi anlamış görünüyor” (Hürriyet, 17.11.1992).

“Terör örgütü İran’a dayanıyor. Ama İran yönetimini suçlamak konusunda zorluklarımız var. Somut bir şey söyleyemiyoruz. Bu örgütün arkasındaki İran güçleri İran yönetimini isteyenler mi, değil mi o belli değil. Ancak bu örgütün Türkiye’de çok cinayet işlediği ortaya çıktı” (Hürriyet, 05.02.1993).

Demirel İnan Cumhurbaşkanı Rafsanjani'ye bir mesaj göndererek terör nedeni ile yaşanan son cinayetlerin aydınlatılmasını isteyerek şunları söylemiştir; “Bunu reddetmeyin yapacağınız katkı bir suçu üstünüze almak manasına gelmez. Eğer reddederseniz Türk kamuoyunu ve devletini aydınlatacak derecede ikna edecek bir takım bilgileri ortaya koymazsanız Türkiye ile İnan arasındaki münasebetlere önemli bir gölge düşürsünüz” (Hürriyet, 10.02.1993).

“Huzuru bozanlar artık biz vazgeçtik diyorsa ve gerçekten vazgeçiyorlarsa, tabii ki bunu elimizin tersiyle itmeyiz. İşi zorlaştırmak olmaz. Birinci mesele kan dökülmesinin durması. Bu meselenin çözülmesi çok iyi olur. Dışta ve içte bunu engellemek isteyenler olacaktır. Teşkilatta bunu dinlemeyecek adamlar olacaktır. Ama ben bitirdim demesi hepsinden önemlidir” (Hürriyet, 15.03.1993).

2.2.3. Tansu Çiller

1946 İstanbul doğumlu olan Prof. Dr. Tansu Çiller Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi mezunudur. Boğaziçi Üniversitesinde Bölüm başkanlığı yapmıştır. Doğru Yol Partisi Genel Başkanlığı yapmıştır. 50.,51.,52. Hükümet döneminde başbakanlık görevinde bulunmuştur (Başbakanlık, 2013). Çiller'in PKK terör örgütünün dış bağlantısı ile ilgili öne çıkan beyanatları şu şekildedir;

“Bunun bir ayağı Avrupa'da Almanya'da olabilir. Diğer ayağı kampları ve finansman sağlanması amacıyla Orta Doğu'daki komşularımızda olabilir. Bu konuda bize yardım edilmesi için Clinton talimat verdi. Hangi konularda işbirliği yapacağımız ileride belli olacak” (Hürriyet, 17.10.1993).

“Önümüzdeki günlerde çok önemli gelişmeler olacak. Fransa ve Almanya'da PKK'ya karşı önemli şeyler olacak. Batıda PKK'nın terör örgütü olduğuna konusunda uzlaşma sağladık. Şimdi sıra Doğu komşularımızda. Mekik diplomasisi yeniden başlayacak. Batı'nın istediğinden Orta Doğunun etkilenmemesi mümkün mü?” (Hürriyet, 26.11.1993).

“Talabani ve Barzani’ye çeşitli defalar bölgeyi ya kontrol edin ya da sivil halkı boşaltın uyarısı yaptık. Talabani bize Zeli’yi artık kontrol edemiyoruz dedi Körfez Savaşı’nda İncirlikten kalkan ABD uçaklarından daha fazla uçak bir seferde havalandı” (Hürriyet, 31.01.1994).

Çiller ne zaman çıkıyorsunuz diyen batıya kızdı. “Benim Kuzey Irak’tan çıkmamı istiyorsunuz? Tamam, bir saatte çıkıyorum, getir askerini tut sınırimi. Eleğe dönmüş sınırdan bir tek teröristin sızmasını istemiyorum” (Hürriyet, 27.02.1995).

“Teröristlerin ülkeme şuradan buradan girip, askerleri öldürüp dışarı kaçmalarına tahammül etmeyiz. Bizim kararlılığımızı komşularımız küçümsemesin. Kuzey Irak harekâtı bütün komşularımıza bir mesaj olmalıdır”. Son olaylarda teröristler İran’dan mı geldi sorusuna “Bu yolda istihbarat var. Komşu ülkelerin kontrol edebilecekleri fraksiyonlar da var. Terörle mücadele de dış istihbaratımızın güçlendirilmesi lazım” (Hürriyet, 21.06.1995).

“Türkiye kesinlikle terörist bir örgütle masaya oturmaz. Gümrük Birliği de kesinlikle böyle bir şarta bağlanamaz. Eğer böyle bir şartla Gümrük Birliğine oy vereceklerse vermesinler” (Hürriyet, 11.12.1995).

2.2.4. Necmettin Erbakan

1926 Sinop doğumlu Prof. Dr. Necmettin Erbakan İstanbul Üniversitesi Makine Fakültesi mezunudur. Milli Nizam Partisi, Milli Selamet Partisi, Refah Partisi, Saadet Partisi Genel Başkanlığı yapmıştır. 54. hükümet döneminde başbakanlık görevinde bulunan Erbakan 27 Şubat 2011 yılında vefat etmiştir (Başbakanlık, 2013). Erbakan’ın PKK terör örgütünün dış bağlantısı ile ilgili öne çıkan beyanatları şu şekildedir;

“ABD, Avrupa ve Arap Ülkeleri ile terörü bitireceğiz. Terörü destekleyen her türlü faaliyet artık tersine dönecek müttetiklerle birlikte terörün ortadan kalkması sağlanacaktır” (Hürriyet, 27.07.1996).

“Başbakan geçen ay Suriye Büyükelçisi ile Esad’a gönderdiği mesajda, Türkiye ve Suriye gibi iki komşu ülke arasındaki ilişkileri hiçbir olayın gölgelemesine izin verilmemesi gerektiğini vurguladı. Türkiye için öncelikli mesele PKK meselesidir” (Hürriyet, 04.08.1996).

Erbakan görevi sırasında yapmış olduğu İran gezisinin olumlu geçtiğini anlatırken şu ifadeleri kullanmıştır;

“Bizim buraya yaptığımız geziden olağanüstü memnuniyet duydular. Bu samimiyet eskiden beri var ola gelmiştir. Biz doğrusu kendi yetkililerimizden bilgi aldığımızda şaşırılmışızdır... Yani burada bu samimiyetin olduğunu bildiğimiz için... Ne şüphe ediyorsun Allah aşkına? Neden dolayı? Propagandanın etkisi altında kalınmış. Bak hemen ne dediler efendim? Sizin şikâyetleriniz varmış, buyurun derhal uçak verelim. Heyet kurun gidip incelesinler. Bu incelemenin sonunda neye karar verirseniz, biz ona imza atarız. Siz Türk tarafı olarak ne dersiniz inanırız. Ve bir şeye rastlarsak bunu beraberce ortadan kaldıralım dediler. Ve sadece İran değil, Suriye dâhil Ortadoğu’yu terörden kurtarıp bir barış bölgesi yapmak için ne isterseniz askeri harekât dâhil beraberce iştirak etmeye hazırız. Bundan fazla bir şey istemek mümkün mü?” (Hürriyet, 12.08.1996).

“İran bize terörü beraber önleyeceğiz her şeye hazırız demiştir. Ve bunda samimidir. İran ne demiştir. Efendim bundan önce biz bunlarla konuştuk ama bunlar bize samimi gelmediler. Bunlar kardeşiz dostuz diyorlar ama içlerinden böyle kardeşlik ve dostluk beslemiyorlar. Ama siz geldiniz iş değişti. Şimdi gerçekten kardeşiz, gerçekten dostuz” (Hürriyet, 05.09.1996).

“Türkiye, Irak ve İran arasında tam bir köşe bölgesi var. Fevkalade dağlık bir yer. Burada yani kimin nereden nereye gelip gittiği, hangi toprak kimindir, bunun tespiti bile mümkün değildir. Onun için Türkiye’ye bazen bu dağlık bölgelerden dolaşıp girdikleri olabilir. Ama bunlar öyle bir dağlık bir bölge ki, ne takip edilebilir ne de orada normal bir şekilde önlemek mümkün değil” (Hürriyet, 05.09.1996).

2.2.5. Mesut Yılmaz

1947 İstanbul doğumlu olan Mesut Yılmaz Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunudur. Anavatan Partisinin kurucu üyesidir. Anavatan Partisi Genel Başkanlığında da bulunan Yılmaz 48.,53.,55. hükümet döneminde başbakanlık görevinde bulunmuştur (Başbakanlık, 2013). Yılmaz'ın PKK terör örgütünün dış bağlantısı ile ilgili öne çıkan beyanatları şu şekildedir;

Kuzey Irak'a yapılan harekât ile ilgili; “Bu yörenin bundan böyle temiz kalması için ne gerekiyorsa, Türkiye'nin güvenliği, halkımızın güvenlik ve huzuru için ne gerekiyorsa yapılacaktır. Kararlılıkla yapılacaktır” (Hürriyet, 08.08.1991).

“Militaların sınır boyunca 5 km lik şerit boyunca yuvalandıkları anlaşılmıştır. Bu şeridin militalardan temizlenmesi söz konusudur. Ayrıca son operasyonda bazı PKK militalarının İran'a kaçtıkları tespit edilmiştir. İran nezdinde de diplomatik girişim yapılmıştır” (Hürriyet, 12.08.1991).

“Suriye hükümetinin iyi komşuluk yükümlülüklerine ters düşen yaklaşımlarında ısrarının kendisi açısından doğurabileceği sonuçların hesabını gerçeklikle ve gecikmeden yapması halisane tavsiyemizdir” (Hürriyet, 07.05.1996).

“Şu anda Apo Suriye'de değil. Adım adım izliyoruz. Şu anda bulunduğu yer Suriye'deki gibi etkinliğini sürdürebileceği, örgütünü koordine edebileceği, yönetebileceği bir yer değil. Ayrıca o ülke de kendisine rahat vermiyor. Değil örgütü yönetmek yandaşları ile telefonla bile görüşemiyor. İadesi mümkün olmasa bile örgütünü yönetme imkânı olmayacağına emin olabilirsiniz. Nerede olduğunu biliyoruz. İadesini diplomatik yollardan talep ediyoruz. Kendisi Rusya'da. Bir haftadır Moskova civarında bir banliyöde olduğunu tespit ettik. Bu konuda Rusya nezdinde de gerekli girişimleri yaptık. Kısa sürede yanıt alacağımızı ümit ediyorum” (Hürriyet, 21.10.1998).

“Bana Rusya hükümeti adına yazılı güvence verilmiştir. Rusya'nın bir katili barındırmasının söz konusu olamayacağı söylenmiştir. Rusya'nın bu sözünü yerine getireceğini düşünüyorum” (Hürriyet, 05.11.1998).

“Türkiye ile İtalya iki NATO müttefikidir. Öcalan Türkiye’de 35 bin kişinin ölümünden sorumlu olan bir teröristtir. Müttefikimiz İtalya’nın bu teröristi Türkiye’ye iadesini beklemek, hem uluslararası hukukun getirdiği bir yükümlülük hem müttefikliğin ve dostluğun bir gerçeğidir. İtalya’da Öcalan’a siyasi sığınma hakkı verilmesi yönünde bazı girişimler sergilenebilir. Ancak buna ihtimal vermiyoruz. Çünkü bu yönde bir tutum terörü ödüllendirmek olur” (Hürriyet, 14.11.1998).

“Müttefikimiz ABD, Öcalan’ın Rusya’dan çıkarılması konusunda bu ülkeye kuvvetli telkinlerde bulunmuştur. Bu tutumunuzu takdirle karşılıyoruz. Öcalan şimdi İtalya’dadır. Müttefikimizin İtalya nezdinde de benzer telkinlerde bulunarak bu teröristin Türkiye’ye iadesinde yardımcı olmasını bekliyoruz” (Hürriyet, 14.11.1998).

“Bölücü terörle mücadelemizde Suriye üzerinde uyguladığımız baskılar sonucu, bu mücadelenin çok olumlu yeni bir aşamaya geldiğini sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyuyorum” (Hürriyet, 14.11.1998).

“Çete başının Rusya’ya geçtiğini yabancı kaynaklar teyit etti. MİT yerini teyit etti. Sonra büyük baskı uyguladık. Duma’nın kararlarına ve buradaki desteğe rağmen bu adamı dışarı çıkardılar. 15 gün fellik fellik gidecek ülke aradı. Belarus, Yunanistan, Danimarka, Ermenistan gibi bunların hiçbirisi kabul etmedi. İtalya’ya gitmesi sürpriz oldu. İtalya çok büyük riske girmiştir. Şuan ki hükümet sonuç almamız için elverişsiz. 9 partili koalisyon var. Başbakan, İçişleri ile Adalet bakanı komünist. İade önünde bazı engeller de görünüyor. İdam cezasının bulunması gibi. Bunu tartışmaya açmak zorundayız ancak adalet bakanımız konuyu hükümete getirmeden açıkladı. Oysa bazı çekinceler var bu tutum yanlış oldu. İade zor görünüyor. Çete başının iltica talebi de olmuştur” (Hürriyet, 17.11.1998).

“İade için ABD’yi devreye sokacağız. ABD, İtalya ve Türkiye teröre karşı işbirliği yapmış ülkeler. NATO’dan İtalya’ya baskı yapması için destek istedik. ABD Apo’yu dünyanın en tehlikeli teröristi ilan etmiş. İtalya nezdinde gerekli girişimi yapacağına inanıyoruz. İkinci konumuzda PKK’nın eroin bağlantısı. Bu konuda

geniş bir dosya hazırlanıyor. Ayrıca terörün zararları derleniyor” (Hürriyet, 17.11.1998).

“Cinayetlerin suç ortağı olma. Israrımız intikam duygusundan değil, insanlık dışı suçun cezalandırılması, adaletin tecelli ettirilmesinden kaynaklanıyor. Bu tarihi sınavdan bir caniyi taltif etmeden, siyasi ve adi suçu birbirine karıştırmadan çıkacağımıza inanmak istiyoruz. Aksi halde İtalya, PKK’nın cinayetlerine ortak olacaktır” (Hürriyet, 19.11.1998).

“İtalyan milleti böyle bir ayıbı taşıyamaz. İtalya böyle bir ayıbı taşımaya kalkarsa, tüm dünya bilmelidir ki Türkiye bunu karşılıksız bırakmaz. Eşkîyanın başına sığınacağı her yer dar gelecektir” (Hürriyet, 22.11.1998).

“Şimdi 30 bin kişinin katili çetenin başı Avrupa’da mezra arıyor. Buradan bir defa daha dünyaya ilan ediyorum. Hangi ülkeye sığınmaya kalkarsa kalksın, o ülkeleri eşkıyanın başına dar edeceğiz. Dünyada hiçbir ülke bu konuda Türkiye’nin karalılığını ölçmeye kalkmasın. Türk milleti ve devleti en zor dönemlerde bile milli hedefler etrafında birleşmiştir. 78 yıl evvel İznik’i yakıp yıkan düşman, nasıl bırakıp kaçmışsa bunların da sonu hüsrana olacaktır. Türkiye’yi bölmeye kalkanlar yine atalarımızın kovduğu düşmanın akıbetine uğrayacaklardır” (Hürriyet, 29.11.1998).

“İtalya çete başını mutlaka üçüncü bir ülkeye gönderecek. Biz Pakistan’ı önerdik kabul etmediler. Kuzey Kore’yi onlar istedi biz istemedik. Libya’ya ABD karşı çıktı. Şimdi Arnavutluk üzerinde duruluyor” (Hürriyet, 15.12.1998).

2.2.6. Mustafa Bülent Ecevit

1925 İstanbul doğumlu olan Bülent Ecevit Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanlığını yapmıştır. Demokratik Sol Partisi Genel Başkanlığı da yapan Ecevit 37.,40.,42.,56. Hükümet döneminde başbakanlık görevinde bulunmuştur. 5 Kasım 2006 yılında vefat etmiştir (Başbakanlık, 2013). Ecevit’in PKK terör örgütünün dış bağlantısı ile ilgili öne çıkan beyanatları şu şekildedir;

“Öcalan’ın İtalya’dan sonra Rusya’ya gittiği ve uçağının Moskova dışında bir havaalanına indiği yolunda oldukça güvenilir kaynaklardan haberler gelmiştir. Öyle anlaşılıyor ki bu seyahatin resmi bir yanı yok. Yani Rus resmi makamlarının bilgisi ve onayı olmadan Rusya’ya gitmiş olabilir. Böyle bir olasılık var. Rus makamları da böyle bir olasılığı göz önünde tutarak kapsamlı bir araştırma başlatmış durumdadır” (Hürriyet, 19.01.1999).

“Rusya Büyükelçiliğinin bana verdiği bir bilgiye göre zaten bundan birkaç hafta önce Moskova, bütün Rus temsilciliklerini bu konuda uyarılmış ve Abdullah Öcalan adında veya kimlikte bir kimse vize isteğinde bulunursa kendisine kesinlikle vize verilmemesi yolunda talimat yayınlanmıştır. Bu arada Rus makamları Abdullah Öcalan adında birisinin herhangi bir havaalanına inmediğini saptamışlardır” (Hürriyet, 19.01.1999).

“Öcalan’ın Afrika’da olduğu bilgisi, 4 Şubatta bize intikal etti. Bize Öcalan’ın Afrika’dan alınabileceği haberi geldi. Onun üzerine bir mekanizma harekete geçmiş oldu” (Hürriyet, 19.02.1999).

“Yunanistan’ın PKK’ya verdiği destek artık tüm dünyaca bilinir duruma gelmiştir. Buna gereken tepkiyi devlet yönetiminin her düzeyinde göstermemiz doğaldır” (Hürriyet, 23.02.1999).

“Sıcak çatışmayı asla temenni etmeyiz. Ama acı gerçek şu ki, Suriye PKK’ya gösterdiği kolaylıkları büyük ölçüde ortadan kaldırdıktan sonra, Suriye’nin işlerini İran üstlendi” (Hürriyet, 26.07.1999).

“Son günlerde edindiğim izlenime göre İtalya, Türkiye’ye karşı tavrını yumuşatma ihtiyacını duymaya başladı. Hükümet, Türkiye’ye karşı ayağa kaldırdığı kamuoyunu şimdi dizginlemeye çalışıyor” (Hürriyet, 26.07.1999).

“Schöder ile Almanya’nın Türkiye yaklaşımı olumlu yönde değişti. Ama Alman hükümeti sanırım, daha çok PKK’yı hoş tutup ‘Aman topraklarımızda eylem yapmasın’ kaygısını taşıyor” (Hürriyet, 26.07.1999).

2.2.7. Recep Tayyip Erdoğan

1954 İstanbul doğumlu Recep Tayyip Erdoğan Marmara Üniversitesi İktisadi ve Ticari Bilimler Fakültesi mezunudur. Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanıdır. 59., 60. hükümet döneminde başbakanlık yapmış olan Erdoğan 61. Hükümet döneminde başbakanlık görevini devam ettirmektedir (Başbakanlık, 2013). Erdoğan'ın PKK terör örgütünün dış bağlantısı ile ilgili öne çıkan beyanatları şu şekildedir;

“Kuzey Irak'ta 500 tane terörist var, Türkiye'de dağlarda 5 bin terörist var. Şimdi Türkiye'de 5 bin teröristle mücadele bitti mi? Yani bu halledildi mi Kuzey Irak'taki 500 kişiyle uğraşma sefahatine gelinecek?” (Hürriyet, 5 Nisan 2004).

“Her gün bunu gündemde tutmak Irak ile olan ilişkimizi de olumsuz bir şekilde etkileyebilir. Belki önümüzdeki gün ve haftalarda Sayın Maliki'yi de buraya çağırıp oturup konuşuruz. Bütün mesele bu işlerin hepsini bizim oturup masada oturarak konuşarak çözmeye yolunu aramamızdır. Diğer konuşulan şeyler en son düşünülecek, yapılacak işlerdir” (Hürriyet, 05.04.2004).

“Şunu herkes bilmelidir ki, Türkiye sadece tarihi bağlarla değil, akrabalık bağlarıyla da bağlı olduğu bu coğrafyanın uzun yıllar devam edecek bir kargaşaya sevk edilmesine izin vermeyecektir. Gerekli adımları atacağız” (Hürriyet, 02.02.2005).

“Erdoğan dün Kopenhag'da Danimarka Başbakanı Rasmussen ile ortak basın toplantısında PKK yayın organı Roj TV'den 2 muhabirin alındığını duyunca başbakanlığı terk etti. Size o TV'nin terörle bağlantısının kanıtlarını göndermişim. Basın toplantısını yalnız yaparsınız” (Hürriyet, 16.11.2005).

Erdoğan: “PKK'dan çok rahatsızız ben halkıma sabır telkin edemem” Rice: “İşbirliğine hazırız. Gereğinin yapılması için mutabakatımız olabilir” (Hürriyet, 27.04.2006).

“PKK'nın elinde irili ufaklı Amerika'ya ait silahların çıkması, Türkiye'de korkunç bir tepki meydana getirdi. Operasyonlarda yakaladığımız PKK'lı

teröristlerde Amerika'ya ait silahlar bulundu. Sonunda Amerikalı yetkililer de bunu kabul etti. Boşaltılan bölgelerdeki silahların korsanlar ve silah tüccarları aracılığı ile satıldığını söylediler” (Hürriyet, 05.01.2007).

Başbakan Erdoğan bir televizyon kanalında yaptığı bir konuşmada Kuzey Irak'a operasyonu kastederek

“Ülkemizin huzuru ve mutluluğu neyi gerektiriyorsa onu yaparız. Bu konuda da bizim güvenlik güçlerimizle, askerimizle ayrı düşmemiz söz konusu olamaz. Yapılması gereken neyse; sınır ötesi sınır içi, bunun vakti saati geldiğinde zaten ilişkilerimiz anında kurulu. Belli ön hazırlıkları zaten bu işin vardır. Burası Türkiye Cumhuriyeti kabile değil burası. Polisimizle, askerimizle hazır vaziyetteyiz. Zaten şu anda bir hassasiyet var. Böyle bir durumdayız. Bu konuda adım atılır hiç gecikmez” (Hürriyet, 24.05.2007).

“ABD, siyasi müttefikimiz. Kuzey Irak'ta terör örgütü konuşlanıyorsa, burada da ABD üzerine düşeni yapmalıdır. Terörle ilgili bizden koordinatör istenmesi olayı, ortak bir çalışmanın ürünüdür. Bu ortak çalışmanın gereği yerine gelmelidir. Vakti saati geldiğinde beklenen olmuyorsa, o zaman tabii ki Türkiye'nin bir yerden de izin almaya ihtiyacı yoktur. ABD'ye rağmen diye bir şey yoktur. Burada Türkiye'yi uluslararası platformda bağlayan, içinde olduğu kurum NATO'dur. Karşımızda eğer ülkemiz tehdit altındaysa atmamız gereken bir adımlar var” (Hürriyet, 24.05.2007) şeklinde ifadelerde bulunmuştur.

Sınır ötesi operasyonu sonrası “Müdahale hakkımız doğdu. ABD, AB ve çevremizdeki komşuları bilgilendirdik. Günah bizden gitti. ABD temenni etmeyebilir, ama yapmamız gerektiğinde kararı biz veririz” (Hürriyet, 26.10.2007).

“Stratejik bir müttefik olarak ABD bizimle ortak hareket etmek durumundadır. Biz Afganistan'da onlarla ortak hareket ediyoruz. Gerek şahsım gerekse cumhurbaşkanımız Bush ve Rice'la görüşmelerimizde bunları kendilerine ilettik” (Hürriyet, 26.10.2007).

“Bu konuda beklediğimiz ciddi tavrı göremiyoruz. İnşallah kısa bir süre sonra başkanla görüşeceğiz. Dışişleri bakanımız da bu konuyu Rice’la bu konuyu görüştü. Rice gerekli hassasiyeti göstereceğini belirtti” (Hürriyet, 29.10.2007).

Erdoğan Bush görüşmesinden Erdoğan’ın bir söylemi “PKK’nın üzerinden Irak’a gönderdiğiniz Amerikan menşeli silahlar çıkıyor. Türk halkında size karşı görüşler oluşuyor” (Hürriyet, 06.11.2007).

“PKK’yı yok etmek iki ülkenin en önemli, en ciddi işlerinden biridir. Bu örgütün gündemden düşmesi, her iki ülkenin lehinedir, çıkarınadır. PKK terörüne karşı Irak hükümetinden ve kuzeydeki yerel yönetimden gördüğümüz destek ve anlayışa teşekkür ediyoruz” (Hürriyet, 11.07.2008).

“Avrupa bugüne kadar yakaladığı kaç teröristi Türkiye’ye teslim etti? Biz bu ülkelerin çoğuyla NATO’da beraberiz. Maalesef bu ülkeler teröristleri teslim edeceğiz dedikleri halde. ‘yargının bağımsızlığı’ diyerek hep bizi oyaladılar” (Hürriyet, 24.06.2010).

“PKK Kuzey Irak’ta bir bölgeyi yönetiyor. Kuzey Irak’ta coğrafi yapı itibariyle şuanda yerel yönetim tarafından tamamıyla egemen bir yapı yok. Merkezi yönetim zaten Kuzey Irakta hiçbir egemenliği yok. Yani bütün bunlar nasıl bir egemenlik noktasında yönetime alınacak, bu konuları üçlü mekanizma kendi arasında konuşuyor. Çünkü bölücü terör örgütü burada belli bir bölgeye konuşlanmış adeta yönetiyor. Bizler de NATO üyesi olarak Afganistan’daki birlikteliğimizi farklı yerlerde de kararlılıkla sürdürmemiz lazım. Hele hele bu bölgede dayanışmamız çok daha farklı bir önem ifade ediyor. Ve üçlü mekanizma bütün bunlara dayalı olarak atılmış adımlardır” (Hürriyet, 29.06.2010).

“Birileri gibi Türkiye haritasını farklı renklere boyamanın değil, tam tersine birliği, bütünlüğü resmetmenin gayreti içindeyiz. Ne BDP ne de onun sırtını dayandığı mahfiller, hiçbir zaman benim Kürt kökenli kardeşlerimin asla temsilcisi değildir. BDP’nin kendi kışkırtıcı ve istismarcı taleplerini sanki tüm Kürt kardeşlerimin talebiymiş gibi lanse etmesi son derece yanlıştır” (Hürriyet, 05.01.2011).

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Irak başbakanı Nuri Maliki ile yaptığı bir görüşmede Dışişleri Bakanı aracılığıyla PKK konusunda sert bir mesaj göndermiştir. “PKK’yı temizlemeye mecbursunuz. Temizlemezeniz biz temizleriz o zaman hayıflanmayın. Kuzey Irak’tan PKK’yı bitirin biz bitirmek için sonuna kadar kararlıyız” (Hürriyet, 14.10.2011).

“Vatan bayrak bizim için namustur, şereftir, uğruna bir evladının can vereceği kadar kutsaldır. Bugüne kadar iktidarıyla milletiyle bir milim dahi geri çekilmedik, çekilmeyeceğiz. Her kim ki teröre gizli ya da açık destek veriyorsa, her kim ki terörü destekliyorsa, her kim ki terörü besliyor, koruyor yataklık ediyorsa, kim ki teröre müsamaha gösteriyorsa terörün kanlı yüzünü örtmek, terör örgütünün insanlık dışı saldırılarını görmezden gelmek gibi bir gafletin içinde bulunuyorsa tamamı bilsinler ki Türkiye Cumhuriyeti Devletinin nefesi her birinin ensesinde olacaktır. Terör örgütü nereden besleniyor, nereden destek alıyor, kim veya kimler tarafından teşvik ediliyorsa hepsinden mutlaka ama mutlaka bunun hesabı sorulacaktır” (Hürriyet, 20.10.2011).

Erdoğan Merkel’le yaptığı bir görüşmesinde, Alman Anayasasını anlatıp ‘PKK’nın paravan derneklerini kapatın’ demiştir (Hürriyet, 06.11.2011).

“Dün (önceki gün) gündemimizde bu olmadı ama her zaman Kuzey Irakla yaptığımız görüşmelerde gündemde olan bir başlık. Çünkü bölücü terör örgütünün o silahı bırakması lazım. Silahı bıraktığı andan itibaren de zaten bizim Türkiye Cumhuriyeti olarak tavrımız nedir, tamamıyla operasyonların durdurulması istikametindedir. Ama silahlar bırakılmadığı sürece tabi ki devletin de operasyonları durdurması söz konusu değildir” (Hürriyet, 21.04.2012).

“Birileri gitmiş Kandil dağında bir taşeronluk ofisi açmış. Bu ofiste ne yazık ki kanla canla alışveriş yapılıyor. Oradan Türkiye’ye karşı hasmane duyguları olan belli ülkeler, odaklar da gidiyor, kan ve can karşılığı alışveriş yapıyorlar” (Hürriyet, 21.05.2012).

BÖLÜM 3

DIŞ BAĞLANTI SÖYLEMİNE İLİŞKİN ANALİZLER

3.1. TURGUT ÖZAL

15 Ağustos 1984 yılında PKK terör örgütünün Şemdinli’de yapmış olduğu ilk silahlı saldırının ardından Turgut Özal yapmış olduğu söylemde PKK terör örgütü için o yıllarda henüz sayılarının ve yapmış oldukları eylemlerin azlığı nedeniyle bir avuç hain ifadesini kullanarak

“Buradaki hainane olayların iplerini dışarıdaki bir avuç hain meydana getirmiştir. Bu bedbahtlar gerekli dersi bir defa daha alacaklardır. Hudutlarımız genellikle çok partili demokrasi ile idare edilmeyen ülkelerle çevrelenmiştir. Milletçe dikkatli olmaya mecburuz” (Hürriyet, 08.10.1984) demiştir.

Bu söyleminde Özal’ın PKK terör örgütü için bir avuç hain vurgusu dikkati çekmektedir. Özal’ın PKK terör örgütü için bir avuç hain ifadesini kullanmasından ilk zamanlarda ülke için örgütün henüz bir sıkıntı olarak görülmediği anlaşılmaktadır. Ancak yine de yapılan terör eylemlerinin dış bağlantıları olduğu daha o yıllardan bilinmektedir. Nitekim Akpınar Türkiye’de sadece PKK terör örgütünün değil diğer terör örgütlerinin de öteden beri Osmanlı döneminde de dış destekli, dış bağlantılı olduğunu ifade etmektedir. Bu sıkıntının sadece Türkiye için değil dünyada farklı ülkeler için de aynı olduğunu belirtmektedir (Akpınar, 2013). Aradan geçen otuz yıllık sürecin örgütün bir yumak gibi büyümesi ile sonuçlandığını belirten İçişleri eski bakanı Osman Güneş ise şunları ifade etmektedir “Herkes bulunduğu zamana, şartlara o anki duruma göre değerlendirme yapıyor. Bugün geldiğimiz nokta itibariyle bu yumak büyüdü, bu sorun çok büyüdü. 1984 yılında Cizre kaymakamlığı yaptığım yılları düşündüğümde Cudi Dağına her vatandaş gibi

piknik yapmak amacıyla çıktığımı hatırlıyorum. Daha sonraki yıllarda bunu yapamaz olduk” (Güneş, 2013).

PKK terör örgütünün 15 Ağustos tarihinde yapmış olduğu eylemin ardından Hakkâri Şemdinli’de halka seslenen Özal bir başka söyleminde şunu dile getirmiştir;

“Dost ve düşmanlarımız bizi hep sınır illerimizden tanırlar. Bu nedenle bu illerimize önem vermek zorundayız. Ağustos ayında Hakkâri’nin de arasında bulunduğu on ilimizi birinci derece de kalkınmada öncelikli yöreler ilan etmiştik. Türkiye üzerinde çirkin emeller besleyen gafiller şunu unutmamalıdır ki başlarını şu gördüğünüz kaya gibi milletimizin sert göğsünde kıracaklardır. Bunlar 1978-79-80 dönemi yani 12 Eylül dönemi şartlardan yararlanarak yurt dışına kaçmış şımarmış gafillerdir. O devirler geçmiştir, millet onların maskesini düşürmüş kovmuştur. Böylesine güçlü bir devlet 3-5 baldırı çıplağın hakkından mı gelemeyecek? Onların yakasına gittikleri yerde de yapışırız” (Hürriyet, 09.10.1984).

Özal’ın bu söyleminde başka bir ülke himayesi vurgusu vardır. 12 Eylül döneminde ülkeden kaçan kişilerin Türkiye’ye karşı düşmanca hisler besleyen ülkeler tarafından korunup desteklenerek tekrar ülkenin başına musallat etmek amacıyla sınır illerimizden ülkeye giriş yapmalarının sağlandığını belirtmektedir. Burada Özal ülke adı ifade etmemekle beraber teröristlerin başka ülke himayesine muhtaç üç beş baldırı çıplak olduğunu vurgulamıştır. Bu bağlamda Akpınar terör örgütlerinin her ne kadar mağduriyetler üzerine çıkmış olsa da genelde bir dış politika enstrümanı olarak güçlü ülkeler tarafından kendi etki alanlarındaki ülkeleri biraz dizayn etmek, biraz terbiye etmek, bazen de kendi arzu ettiği politikalara yönlendirmek amacıyla kullanıldıklarını ifade etmiştir. Global aktörlerin bu şekilde terörü kullandıklarını hatta iki kutuplu dünyanın olduğu NATO’nun ve Varşova Pakti’nin olduğu dönemde de terör örgütlerinin kullanılarak karşı bloğu zayıflatma ve ona karşı kozlar elde etme yoluna gidildiğine dikkat çekmektedir (Akpınar, 2013).

Türkiye’nin ekonomik gelişiminde büyük bir role sahip olan Turgut Özal Afşin-Elbistan termik santralının açılışında ülkedeki ekonomik gelişmenin dışarıdaki düşmanlarımızı rahatsız ettiği vurgusunu yaparak şu söylemde bulunmuştur;

“Türkiye’imiz ilerledikçe, büyüdükçe, dünyanın sayılı ülkeleri arasına girdikçe önümüze taş koyacaklar, onu kıskanacaklar, bu yoldan bizi kaydırmak isteyecekler olacaktır. Dünya bu bakımdan bir rekabet dünyası haline gelmiştir. Artık eskisi gibi sıcak ve soğuk harpler yoktur. Başka türlü bir harp şekli meydana getirilmiştir. O da terördür. Memleketler bu yolla parçalanmaya birliklerinin bozulmasına çalışılmakta dış güçler bunları itmektedir. Dünyanın her tarafına bakınız bunların misallerini göreceksiniz. Ama bizim gibi güçlü bir memlekette, tarihinden güç almış, tarihinde büyük devlet kurmuş bir ülkede bu gibi saldırılar, teşebbüsler hiçbir sonuç vermez. Önümüzdeki yıllar parlaktır. Mutlu günler önümüzde olacaktır” (Hürriyet, 14.10.1984).

Özal bu ifadeleriyle terörün ülkeler arası rekabetin yeni bir unsuruna dönüştüğünün altını çizmektedir. Zamanın başbakanı bu söyleminde hem ekonomik kalkınmadan haber vermekte hem de Türkiye’nin güçlenmesini istemeyen güçlerin olduğunu dile getirmektedir. Özal’ın bu söylemini destekler bir şekilde İdris Bal şunları ifade etmektedir. “Uluslararası arenada Türkiye’yi patinaj halinde görmek isteyen Türkiye’nin enerjisini, dikkatini, zamanını içeride harcatmak isteyenler vardır. Türkiye’nin dünya dengelerinde söz hakkına sahip olmasını geleneksel tabiriyle muvazene unsuru olmasını engellemek için terör örgütünü bir amaç, bir fırsat olarak desteklemektedirler” (Bal, 2013). Özal yine aynı dönümdeki bir başka söyleminde “Etrafımızda yangın var. Bazı komşularımız Türkiye hızlı gidiyor diye bizi kıskanıyorlar” (Hürriyet, 22.10.1984) diyerek aynı paralelde dış faktörlere dikkat çekmektedir.

Özal’ın ilk yıllarda yapmış olduğu açıklamalara baktığımızda teröre destek veren ülkelere bahsederken net bir ülke ismi kullanmaktan kaçındığı fark edilmektedir. Bunun yerine daha genel ifadelerle ülkelere mesaj verdiği görülmektedir. Buna benzer bir durum Özal’dan sonra göreve gelen Süleyman Demirel’in bir söyleminde de dikkati çekmektedir.

Demirel “Türkiye Cumhuriyeti fitnenin kökünü çok iyi anlamıştır. Türkiye bu terörün odaklarını biliyor nereden beslendiklerini de biliyor. Devletin gücünü imtihan eden bir durum yoktur” (25.08.1992) demiştir. Terörün dış bağlantısını iki

açından ele alabileceğimizi belirten Akpınar bir global aktörlerin terörü kullandıklarını bir de bölgesel rekabetlerde terörün kullanıldığını ifade etmektedir (Akpınar, 2013). Bakan Güneş ise başbakanların söylemlerinde genel ifadelerle muhataplarına mesajlar vermelerinin nedenini uluslararası politikanın bir gereği olarak açıklamaktadır (Güneş, 2013).

Turgut Özal İngiltere'ye yaptığı bir ziyarette zamanın İngiltere Başbakanı Margaret Thatcher ile olan görüşmesinde terörün uluslararası boyutuna vurgu yaparak şunları ifade etmiştir;

“Son on yılda Türkiye Cumhuriyeti kuruluşundan bu yana en büyük buhranı atlattır. Büyük ölçüde dışarıdan desteklenen ve ülkenin kurumlarını çöküntünün eşiğine getiren anarşi ve terörün üstesinden geldik. Dersimizi aldık ve bunu bizi ileriye doğru götürecek temel taşı olarak kullandık. Uluslararası terörizmin her şeklini cezalandırmak ve demokrasiyi korumak için etkin uluslararası işbirliği acil görev haline gelmiştir” (Hürriyet, 19.02.1986).

Daha önceki bir demecinde de terörün ancak uluslararası işbirliği ile çözülebilecek bir sorun olduğunu dile getiren Özal “Burada bir kere daha uluslararası terörizmin tüm eylemlerinin önlenmesi, bunlara karşı savaşılmaması, cezalandırılması konusunda uluslararası işbirliği yapılması çağrımızı tekrarlıyoruz” (Hürriyet, 23.10.1985) demektedir. Her iki söylemde de uluslararası işbirliğinin önemi vurgulanmıştır. Özal'ın daha o yıllarda uluslararası terörizm tespitini yapmış olması, PKK'nın giderek uluslararasılaştığını göstermesi bakımından da önemlidir.

Bal, Özal'ın bu görüşüne küresel bir çağda yaşadığımızı ifade ederek katılmıştır. Ne terörün, ne ticaretin ne de herhangi başka bir konunun ulusal bazda düşünülemeyeceğini bu nedenle terörle mücadelenin de küresel bazda düşünülmesi gerektiğini ancak günümüzde amacına varmak için her türlü yolu meşru gören fırsatçı bir anlayışın uluslararası ilişkilere hâkim olduğunu söylemiştir. Terörün diğer ülkelere karşı bir pazarlık kartı olarak kullanıldığını ifade etmiştir (Bal, 2013). Bakan Güneş ise bu görüşü şu cümleleriyle desteklemektedir. “Yeryüzünün her yerinde nerede bir terör örgütü varsa mutlaka onun uluslararası bir karakteri vardır.

Çoğunlukla bu böyledir. İngiltere'deki IRA, İspanya'daki BASK terör örgütüne bakıldığında da mutlaka uluslararası bir boyut vardır” (Güneş, 2013).

Türkiye'nin stratejik konumunun karşılaştığı sıkıntılarla bağlantılı olduğunu ifade eden Özal “Demokrasinin kıymetini iyi bilmek gerek Türkiye'nin çok stratejik bir konumu var. Anadolu eskiden de istila yolları üzerinde olmuştur. Bir ülke üzerinde oyunlar oynanabiliyorsa esas sebep iç bünyedeki problemlerdir. Türkiye'nin birçok problemleri vardır. Ciddi anarşi ortamından geldik” (Hürriyet, 10.02.1985) demiştir.

Güneş Türkiye'nin jeopolitik durumu ve bunun bazı getirilerini şu sözleri ile dile getirmiştir “Türkiye Cumhuriyeti'nin bugün bulunduğu jeopolitik durum sebebiyle Avrupa ülkeleri olsun, Kuzeydeki komşularımız olsun, doğudakiler, batıdakiler olsun gözleri buradadır. Türkiye Cumhuriyetinde ince oyunlarla hesaplarla bazen bu örgütlere bazı ülkelerin doğrudan ya da dolaylı yardımları oluyor” (Güneş, 2013) diyerek Özal'ın bu yaklaşımını teyit etmektedir. Dünya üzerindeki jeopolitik öneme sahip ya da zengin yer altı kaynaklarına sahip ülkelerin her an bu tehlike ile karşı karşıya oldukları bilinmektedir. Daha güçlü ülkeler menfaat umdukları topraklardaki huzuru bozarak ya da orada bir sömürge yönetimi kurarak nemalanmak istemektedirler. Kuzey Irak petrol yatakları, Afrika ülkeleri zengin yer altı madenleri ile birçok batılı ülkelerin dikkatlerini çekmektedir. Özal bir ülke üzerinde oyunlar oynanmasını ülke içindeki problemlere de bağlamıştır. Seksenli yıllarda ülke içerisindeki bütünlüğün bozulmuş olması, ülke üzerinde emelleri olanlar için bir fırsat olarak görülmüştür. Terörün engellenebilmesinde dış güçlerin yardımlarını kesmek kadar istikrarın ve iç bütünlüğün sağlanması da önem arz etmektedir.

PKK terör örgütünün ilk silahlı eyleminin ardından yaptığı söylemlerde genel ifadeler kullanan Özal ilk olarak 1986 yılında net bir ülke ismi vermiştir.

“Bu PKK'nın vs. kuruluşu yeni değil. Anarşinin en üst düzeyde olduğu günlerde bunlarda çok şey yapmış. Ayrıca dışarıda uzantıları var. Avrupa'nın muhtelif bölgelerinde melce (sığınılacak yer buldular). Buna komşu ülkeleri de ilave

edebilirsiniz. Nitekim son Suriye Başbakanı gelinceye kadar da biz Suriye ve Lübnan'daki kamplar meselesini biliyorduk” (Hürriyet, 14.04.1986).

Özal bu söyleminde terör örgütünün Avrupa'da kendilerine sığınacak yerler bulduklarından ve bundan haberdar olduklarından söz ederek teröre dış destek noktasında Avrupa vurgusunu yapmıştır. Nitekim Güneş terör örgütünün organik dış bağlarının olduğunu özellikle Avrupa ülkeleri ve Avrupa Birliği ülkeleri ağırlıklı yurt dışında bu örgüt sempatanlarının, hatta üyelerinin rahatça barındığı, faaliyet gösterdiği, mali kaynak temin ettiği birçok ülkenin var olduğunu bildiklerini ifade etmektedir. Suriye geçmişte de Türkiye'ye karşı bir düşmanlık beslemiştir. Özellikle Baba Esad döneminde su meselesi ile ilgili pazarlık yapabilme adına PKK terör örgütünü Türkiye'ye karşı bir kart olarak kullanmıştır. Her ne kadar kısa bir süre Oğul Esad döneminde sıcak ilişkiler yaşanmış olsa da şuan tekrar bu kart Türkiye'ye karşı kullanılmaktadır (Bal, 2013).

Bu söyleminde olduğu gibi terör örgütüne karşı Irak'ta yapılan harekâtın ardından verdiği demecinde Özal;

“Bütün komşu ülkeler ile iyi geçinmek istediğimizi herkes biliyor. Ama bizim herhangi bir şekilde rahatsız edilmemize de tahammülümüz yoktur. Bu şakileri inlerine kadar takip edeceğimizi ve inlerinde de buldukları yeri başlarına geçireceğimizi, bilhassa yıkacağımızı şu hareket göstermelidir. Bunlara melce (sığınacak yer) verenlere de bu vesile ile ihtar ediyorum” (Hürriyet, 15.08.1986) diyerek terör örgütüne yapılan yardımlardan Türkiye'nin duyduğu rahatsızlığı dile getirmiştir.

Bu söylemde komşu ülke vurgusu dikkat çekmektedir. Dolaylı olarak uyarı sadece komşu ülkelere değil yardım eden tüm ülkelere yönelik yapılmıştır. Terör örgütü elemanlarının hem Türkiye sınırları içinde bulunmaları hem de Türkiye dışında özellikle sınır illerden kaçarak komşu ülkelerde barınmaları teröre karşı yapılan mücadelenin çok boyutlu olmasını gerektirmektedir. Irak'taki bölücülere yönelik yapılan harekât oradaki varlıklarının bilindiğini göstermektedir.

Özal harekâtın ardından düşüncelerini şu şekilde dile getirmektedir. “Şunu söyleyeyim askerlerimize karşı işlenen son cinayetlerin gerekli dersi verilmiştir. Ümit ediyorum ki orada başka kimse bunları kendi evlerinde barındırmaz. Böyle bir yola tevessül etmez. Biz Türkiye içinde kalanların hesabını görürüz” (Hürriyet, 22.08.1986).

O bölgelerde uzun yıllar görev yapmış emekli bir asker Irak’taki, İran’daki ve Suriye’deki kampların hep bilindiğini ve halen var olup faaliyetlerine devam ettiklerini ancak oralara çok fazla müdahale edilmediğini ifade etmektedir. Bunun nedeninin devletlerarası bir anlaşmadan mı yoksa farklı bir şeyden mi olduğunu bilemediklerini de eklemektedir (EA, 2013). Özal’ın Türkiye içinde kalanlar diye ifade ettiği örgüt elemanlarının Türkiye topraklarında da kendilerine kalacakları yerler edindiklerini göstermektedir.

Bu ifadelerle benzer şekilde Demirel de yapmış olduğu bir söyleminde “Umuyorum ki kısa bir süre içerisinde Kuzey Irak’ta çete dağıtılmış tesirsiz hale getirilmiş olacak. Ondan sonra içerideki yuvalarını dağıtmaya devam edeceğiz” (Hürriyet, 06.11.1992) demiştir. Farklı iki başbakanın altı yıl ara ile benzer ifadeleri kullanıyor olmaları ne kendi topraklarımızdaki ne de Kuzey Irak’taki örgüt elemanlarının istenen düzeyde etkisiz hale getirilemediğini göstermektedir.

Özal’ın o yıllarda gerçekleştirmiş olduğu söylemlere bakıldığında en çok dile getirilen ülkelerin Suriye, İran ve Irak olduğu görülmektedir. Gerçekleştirilen söylemler Özal’ın şu cümlelerinden de anlaşılacağı gibi “Haini destekleyen komşuyu affetmeyiz. Masum Türk halkını baskınlarla öldüren katil çetelerini destekleyen, yataklık edenleri asla affetmeyiz. Türk silahlı kuvvetleri bunların peşini bırakmayacaktır. Dost ve komşu ülkelerin bu konuda son derece kararlı olduğumuzu bilmelerini istiyoruz” (Hürriyet, 11.03.1987) oldukça net uyarılar şeklindedir. Ancak Özal her ne kadar komşu ülkeleri net ifadelerle uyarılmış olsa da farklı güçler tarafından o bölgede huzursuzluk çıkartılmak istendiğini bilmektedir. Zira Özal Türkiye, Irak, İran ve Suriye’nin bölgedeki ayrılıkçı Kürt hareketlerinden zarar göreceğini ve bunu bilen bazı çevrelerin Kürt gruplarını kışkırttıklarını da söylemiştir (Hürriyet, 16.07.1987).

Özal terörle mücadelede hem barış yolunun hem diplomatik yolların gerektiğinde de askeri tedbirin kullanılması gerektiğini vurgulamıştır. Görevi sırasında hem hard hem de soft unsurları kullanarak etkili mücadelelerde bulunmuş ve bunu söylemlerine de yansıtmıştır (Akpınar, 2013).

Özal'ın bu yaklaşımı, “Kaba yolla değil siyasetin ince yolla yapılması lazım. Ben hep böyle yaparım. Şimdiye kadar herkese hep böyle yaptım. Suriye Arap ülkeleri arasında ve Ortadoğu’da kilit ülkedir. Arap İslam dünyası ile ilişkilerimizin iyi olması Avrupa’da ağırlığımızı daha da arttıracaktır” (Hürriyet, 19.07.1987) beyanatında da görülmektedir.

Özal'ın bu ifadelerinden meseleyi ele alırken geniş bir perspektiften baktığı anlaşılmaktadır. Özellikle Müslüman ülkeler ile olan diyaloglarımızın önemini vurgulamıştır. Avrupa ülkeleri arkasında İslam dünyası olan güçlü bir Türkiye görmek istemedikleri için Türkiye'nin bölgedeki diğer Müslüman ülkeleri ile olan diyaloglarını etkilemek amacıyla terör unsurunu kullanmaktadır. Özal bu gerçeği göz önünde bulundurarak komşu ülkeler ile olan diyaloglarda tamamen hard unsurlar yerine diplomasiyi de kullanmayı önemsemiştir.

“Hesaplar şunu gösteriyor örgütün toplam sayısı 3496’dır. 2338’i örgüte yardım yataklık ve kılavuzluk edenlerdir.1158 kişi de militandır. Militanların 459’u içerideki milislerdir.609’u ise yurt dışında eğitilmiş militanlardır. Şimdiye kadar 177 eşkiya ölü ele geçti. 1793 eşkiya sağ ele geçti. Yargılanıyorlar geriye kalanların sayısı 1526’dır.Bu rakamlar örgüte büyük zayıat verildiğini göstermektedir. Bizde ise şehit ve yaralı sayısı 600 dür. Bunun 300 kadarı sivildir. Nereden destek görürlerse görsünler ne yaparlarsa yapsınlar, sonunda yıpranan yine onlar olacaktır. Şunu iyi bilsinler onlara akıl verenlerden T.C Hükümeti daha akıllıdır” (Hürriyet, 10.7.1987).

1987 yılında Özal'ın ifadelerinden anlaşıldığı üzere sayısının 3500 olduğu düşünülen bir örgülle mücadele edilirken 2012 yılındaki kaynaklara baktığımızda sadece ölü ve yaralı sayısının 20 binlere ulaştığı bir örgülle mücadele edildiği görülmektedir. Ancak bu mesaj PKK’ya ilişkin ilk kez bu denli spesifik rakam bilgileri verilmiş olması açısından önem taşımaktadır. Bu durum örgütün geçen zaman içinde sayıca ne kadar büyüdüğü gerçeğini ortaya çıkartmaktadır. Özal

günümüzle kıyasladığımızda sayıları çok daha az olan örgüt elemanları için daha o günlerde bir akıl vericilerinin olduğundan bahsetmiştir. Her terör örgütünün bir lideri olması gerçeğinden yola çıktığımızda PKK terör örgütünün lideri olarak Abdullah Öcalan'ı onların akıl vericisi olarak görmek gerekmektedir. Ancak Özal başka bir söyleminde şu cümleleri ile Abdullah Öcalan'ı bir akıl verici olarak kabul etmediğini ifade etmektedir.

“PKK lideri denilen Abdullah Öcalan büyüttüğünüz kadar bir adam değil. Evet, biz fazla büyütüyoruz. Bunun yaptığı ile öbür meselenin büyüklüğü ayrı bir konudur. Öbür meselenin çok büyük yönleri vardır. Esas kültür yoluyla bunu işleyenlerden korkmalı. O da Almanya'da, Fransa'da, İsveç'te olanlar” (Hürriyet, 19.07.1987).

Bal bu durumu her terör örgütünün bir stratejik aklı olduğunu, bunun terör örgütünün kendi gücünden, kuvvetinden, entelektüel birikiminden kaynaklanmadığını ancak terör örgütü nam ve hesabına düşünen, çalışan beyinler, kurumlar olduğunu söylemektedir. Bu beyinlerin Avrupa'da Amerika'da olabileceklerini ifade etmektedir. Terör örgütünün kesinlikle entelektüel anlamda desteklendiğini ve yol haritalarının çizildiğini belirtmektedir. Bunu terör örgütünün profesyonel davranmasından anlaşılabilirliğini ve terör örgütünün sadece yol kesen ya da karakol basan insanlar olmadığını söylemiştir (Bal, 2013). Akpınar Bal'ın düşüncelerini şu cümleleri ile desteklemektedir. “Batılı ülkelerin örgüte stratejik desteklerinin olduğu kanaatindeyim. Örgüt her attığı adımı dikkatli, iyi hesaplanmış olarak atıyor. Örgütün karargâhı ve bünyesi bu tür stratejik adımlar atmaya çok müsait değil” (Akpınar, 2013). Bu konuda örgütün Avrupalı güçler tarafından yönlendirildiğini, bilgilendirildiğini, stratejik yol haritalarının çizildiğine kanaat ettiğini ifade eden Akpınar, Öcalan'ı kastederek 14 yıldır ceza evinde olan ve belli mahrumiyetleri olan bir insanın bu kadar büyük bir örgütü yönetmesinin akla yakın görünmediğini söylemektedir. Ayrıca Öcalan'ın bir sembol olduğunu ve örgütün başka akıllar tarafından yönetildiğini ifade etmektedir.

Söylemlerinde Kuzey Kıbrıs'a değinen tek başbakanımız Özal'dır. Özal Kuzey Kıbrıs Rum kesimi ile ilgili gerçekleştirmiş olduğu bir söyleminde şunları dile getirmiştir;

“Kıbrıs Rum kesiminde Türkiye aleyhtarı bazı yıkıcı ve bölücü unsurların eğitim gördükleri çeşitli kaynaklarda ifade edilmiştir. Son olarak Güneydoğu Anadolu'da ele geçirilen ve seri numaraları ile bizde mevcut olan bazı silahların, Kıbrıs Rum Kesimi üzerinden sevk edildiklerine dair şimdi elimizde kesin kanıtlar vardır. Bu kanıtlar elimizde bulunan resmi belgelerde kayıtlıdır. Teröre arka çıkmak ateşle oynamaktır. Masum insanları öldüren katillerin eline silah tutuşturanlar, en az o caniler kadar vebal altındadırlar. Kıbrıs Rum Yönetiminin son zamanlarda ve çeşitli tipte silah alımına hız vermesini bu bilgilerin ışığında da değerlendirmekte yarar vardır. Kendi siyasi amaçları için teröre arka çıkanların, bunun geri tepen bir silah olduğunu unutmamaları gerektiğini önemle ihtar ediyorum. Türkiye bu konuyu büyük bir ciddiyetle takip etmektedir ve bu işin sonunu bırakmayacaktır” (Hürriyet, 24.07.1987).

Özal'ın bu söylemiyle kara sularında komşumuz olan Kuzey Kıbrıs Rum kesiminin de amaçları doğrultusunda teröre destek çıkan ülkelerden birisi olduğu anlaşılmaktadır.

“Türkiye ne zaman ileriye gitti komşularından daha fazla gelişti işte o zaman Türkiye'nin eteğini çekenler, Türkiye'ye birtakım tuzaklar hazırlayanlar her zaman olmuştur. Bu tuzakları kuranlar maalesef yurt içinde de kendilerine destek olabilecek kimseleri bulabilmişlerdir” (Hürriyet, 29.08.1989).

Özal'ın bu söyleminde teröre iç destek vurgusu vardır. Seksenli yılların sonuna doğru gerçekleştirmiş olduğu bu söylem ile Özal terörün sadece dış destekçilerinin olmadığını, iç destekçilerinin de olduğunu yani teröre destek veren yapıların ülke topraklarında da yer aldığını ifade etmiştir. Demirel Özal'ın bu söylemiyle paralellik arz eden şöyle bir söylemde bulunmuştur.

“Huzuru bozanlar artık biz vazgeçtik diyorsa ve gerçekten vazgeçiyorlarsa, tabii ki bunu elimizin tersiyle itmeyiz. İş zorlaştırmak olmaz. Birinci mesele kan

dökülmesinin durması. Bu meselenin çözülmesi çok iyi olur. Dışta ve içte bunu engellemek isteyenler olacaktır. Teşkilatta bunu dinlemeyecek adamlar olacaktır. Ama ben bitirdim demesi hepsinden önemlidir” (Hürriyet, 15.03.1993). Her iki söylemde teröre yardım noktasında iç destek vurgusu yapmaktadır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesini görev yaptığı süre içerisinde iyi tanıyan bir asker terörden nemalanan birçok kişi olduğunu ve bu insanların terörün bitmesini istemediklerini söylemektedir. “Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde çok büyük rant var. O rant ortadan kalkmadan kimse terörü bitiremez. Başta BDP milletvekilleri olmak üzere oradaki yerli halktan çalışan memura, korucusuna kadar birçok kişi terörden nemalanıyor” (EA, 2013). Hedefine varmak isteyen bazı insanlar ülkede istikrarsızlığı ve puslu havaları tercih etmektedir. Özellikle Ergenekonvari yapılar güllük gülistanlık bir ortamda darbe yapamayacakları için terörü zemin hazırlayıcı bir enstrüman olarak görmekte ve kazan- kazan mantığı ile birbirlerini desteklemektedirler (Bal, 2013).

İlk yıllarda gerçekleştirmiş olduğu söylemlere baktığımızda Özal’ın teröre destek veren ülkelere bahsederken net bir ülke ismi kullanmaktan kaçındığı fark edilmektedir. Özal terörle mücadelede hem barış yolunu hem diplomatik yolları gerektiğinde de askeri tedbiri kullanmıştır. Hem hard hem de soft unsurları kullanarak etkili mücadelelerde bulunmuş ve bunu söylemlerine de yansıtmıştır. Özal’ın söylemlerini genel olarak incelediğimizde teröre destek veren dış mihraklar olarak her ne kadar dolaylı yollardan Avrupa ülkelerine de mesajlar gönderilmiş olsa da daha çok başta Suriye olmak üzere komşu ülkelerin isimlerini belirttiği görülmektedir. Özal söylemlerinde sert bir üslup kullanmamasına rağmen teröre ve ona destek verenlere karşı gerekli mücadelenin yapılacağını net bir dille ifade etmiştir.

3.2. SÜLEYMAN DEMİREL

Süleyman Demirel Suriye’yi birçok kez PKK’yı destekleyen ülkeler arasında saymıştır. Gerçekleştirdiği birçok söyleminde Suriye vurgusu dikkat çekmektedir.

“Her ne kadar kendi toprağı olmadığı ifade etse de, Suriye’nin PKK teröristlerinin Bekaa’ da üstlenmesine izin vermesinin kabul edilemez olduğunu ifade etmek istiyorum. Teröristler ağır silahlarıyla birlikte Suriye topraklarını geçerek ülkemize girmektedirler. Bu konuda sabrımızın zorlanmakta olduğu bilinmelidir” (Hürriyet, 29.03.1992).

Özal’ın da söylemlerinde bahsetmiş olduğu gibi Demirel de başbakanlık yaptığı yıllarda Suriye’deki PKK kamplarında eğitimlerinin ve Türkiye sınırları içerisinde faaliyetlerine devam etmeleri nedeniyle Suriye’ye yönelik uyarılarda bulunmuştur. Bekaa vadisi teröristlerin bir üst gibi kullandıkları alan olmasına ve bunun bilinmesine rağmen ülke toprakları dışında bir yer olduğu için herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır.

Almanya’nın Türkleri Kürtlere karşı zor kullanmakla suçlaması üzerine Demirel:

“Büyük bir yalandır Türkiye’de olup bitenler hakkında bilgisizliği gösterir. Dostumuz Almanya Yugoslavya gibi Türkiye’nin de parçalanmasını mı istiyor?” (Hürriyet, 29.03.1992) şeklinde Almanya’ya karşı bir soru yöneltmiştir. Terörü ilk ortaya çıktığı günden beri destekleyen Avrupa Ülkeleri yardımlarını açıktan değil örtülü olarak yapmışlardır. PKK’yı desteklemeleri hep insan hakları ve özgürlük zarfından olmuştur. Çözüm sürecinin başladığı 2013 yılında da yine aynı şeyi yapabilecekleri beklenmektedir. Çünkü terör örgütleri kullanımları açısından kaybedilmek istenmeyen araçlardır. Türkiye’yi köşeye sıkıştırmak isteyen ve birtakım tavizlere zorlayan Avrupa ülkeleri de Türkiye’nin terör problemini çözmesini, silahlı direnişin bir şekilde sona ermesini istemeyecekler ve terör kozunu hep kullanacaklardır (Akpınar, 2013).

Demirel iki farklı tarihte gerçekleştirmiş olduğu söylemlerde Kuzey Irak’ta PKK’nın varlığını tekrar dile getirmiştir.

“Kuzey Irak’taki operasyon Türkiye’yi rahatsız eden bir terör örgütünü yok etmeyi hedefliyor. Operasyon Irak’ın toprak bütünlüğüne yönelik değildir. Suriye de destek vermiyor. Kısaca alındılar bir kısmı İran'a kaçabilir. Bu konuda dikkatinizi ve yardımınızı rica ediyoruz” (Hürriyet, 27.10.1992).

“Kuzey Irak’ta Türkiye’ye karşı bir hareket hazırlarken suçüstü yakalanmış ve dağıtılmış olan bir takım kimselerin henüz ne durumda olduğunu biliyoruz. Şu anda isteyecek miyiz istemeyecek miyiz sorusundan evvel geneli Türkiye’ye yönelmiş bir tehdidin tesirsiz hale getirilmesi önemlidir. Güvenlik güçlerimizin Kuzey Irak’taki harekâtı başarıyla neticelenmiştir. Ama henüz son bulmuş değildir” (Hürriyet, 17.11.1992).

Her ne kadar Kuzey Irak’ta PKK terör örgütlerini yok etmeye yönelik girişimlerde bulunulmuş olsa da hem bölgenin arazi yapısının buna izin vermemesi hem de Suriye ve İran’ın oradan kaçan terör örgütlerine yönelik Türkiye’ye destek vermemiş olmaları başarılı bir sonuç alınmasını engellemiştir. Mesut Yılmaz Körfez savaşı sonrası bölgede oluşan boşluğun bu militanların buraya yerleşmelerinde çok büyük bir öneme sahip olduğunu belirtmiştir. Bu bölgeye yönelik yapılan temizleme harekâtlarının Türkiye’nin huzuru için önemli olduğunu şöyle dile getirmiştir: “Bu yörenin bundan böyle temiz kalması için ne gerekiyorsa, Türkiye’nin güvenliği, halkımızın güvenlik ve huzuru için ne gerekiyorsa yapılacaktır. Kararlılıkla yapılacaktır” (Hürriyet, 08.08.1991). 2013 yılı itibariyle Kuzey Irak’taki kampların hala var olduğunu dile getiren emekli asker oradaki kamplara hiçbir şekilde müdahale ettirilmediğini dile getirmektedir. Bu durumun Barzani ve Talabani’nin Türkiye’de bulunan yatırımlarıyla alakalı olup olmadığını tam olarak bilemediklerini de eklemektedir (EA, 2013). Güneş son günlerde yaşanan çözüm sürecinde bir grup PKK’lının Türkiye’den çıkarak Irak’a gitmesinden Irak merkez hükümetinin rahatsız olmasını ve sanki PKK terör örgütü elemanları yıllarca orada değillermiş gibi davranmalarını anlayamadıklarını ifade etmektedir (Güneş, 2013).

PKK’nın Suriye ve İran’da siyasi bir güç olarak bulunması konusundaki soruya “Sanmıyorum. Çünkü hem Suriye hem İran meseleyi iyi anlamış görünüyor” (Hürriyet, 17.11.1992) şeklinde cevap veren Demirel bir yıl sonra gerçekleştirmiş

olduğu başka bir söyleminde “Terör örgütü İran’a dayanıyor. Ama İran yönetimini suçlamak konusunda zorluklarımız var. Somut bir şey söyleyemiyoruz. Bu örgütün arkasındaki İran güçleri İran yönetimini isteyenler mi, değil mi o belli değil. Ancak bu örgütün Türkiye’de çok cinayet işlediği ortaya çıktı” (Hürriyet, 05.02.1993) demiştir. Kısa bir süre sonra İran Cumhurbaşkanı Rafsancani’ye göndermiş olduğu bir mesaj da ise “Bunu reddetmeyin yapacağınız katkı bir suçu üstünüze almak manasına gelmez. Eğer reddederseniz Türk kamuoyunu ve devletini aydınlatacak derecede ikna edecek bir takım bilgileri ortaya koymazsanız Türkiye ile İran arasındaki münasebetlere önemli bir gölge düşürsünüz” (Hürriyet, 10.02.1993) şeklinde bir ifade kullanmıştır.

Demirel’in kısa süre aralıklarla İran’a yönelik kullanmış olduğu bu ifadelerden İran teröre destek veren bir ülke olarak dolaylı yoldan vurgulanmıştır. Demirel söylemlerinde direk bir suçlama yapmak yerine bu konuda endişelerini dile getirmiş ve iki ülke arasındaki münasebetleri öne sürerek bir uyarıda bulunmuştur. Kuzey Irak’tan yapılan harekât sonucu kaçan teröristlerin İran’a sığınmaları geliştirdikleri bir taktiktir. Bu durumu daha önceki yıllarda Yılmaz’ın yapmış olduğu bir söyleminde de görmek mümkündür.

Yılmaz “Militaların sınır boyunca 5 km lik şerit boyunca yuvalandıkları anlaşılmıştır. Bu şeridin militalardan temizlenmesi söz konusudur. Ayrıca son operasyonda bazı PKK militalarının İran’a kaçtıkları tespit edilmiştir. İran nezdinde de diplomatik girişim yapılmıştır” (Hürriyet, 12.08.1991) demiştir.

İran sınırında sınıra sıfır ve herkes tarafından bilinen bir kamp olduğunu ifade eden bir emekli asker bu kampa müdahale ettirilmediğini üzülen dile getirmektedir. 1991 yılında 33 askerin şehit edilmesi ile sonuçlanan bir karakol baskınında 2000 terörist bu müdahale edilmeyen İran kamplarından gelmiştir. Normal şartlarda 2000 teröristin yürüyerek o kamplardan gelmeleri saatler alacak bir hadise iken İran devrim muhafızları tarafından sağlanan araçlar ile kolaylıkla gelmiş ve bu baskını gerçekleştirmişlerdir. Aktütün olayında da benzer bir durum yaşanmıştır. Emekli asker bu yaşanan olaylarla ilgili üzüntülerini şöyle dile getirmektedir “Bizler o dönemin askerleri olarak İçişleri ve Başbakanlar tarafından yapılan bazı açıklamalara

çok kızılıyorduk. Bizleri tatmin edici sözler söylemiyorlardı. Birileri bizi motive etmezse biz burada kim için duruyoruz hangi amaç için duruyoruz diye düşünüyorduk” (EA, 2013).

Demirel terörün dış bağlantıları ile alakalı Avrupa ülkelerinden ziyade komşu ülkelere yönelik söylemlerde bulunmuştur. Demirel’in söylemlerinde direk bir suçlama yapmak yerine endişelerini dile getirdiği görülmektedir. İran, Suriye ve Kuzey Irak diğer başbakanlarda da olduğu gibi Demirel’in komşu ülkelere bahsederken dile getirdiği ülkelerdir. Özal teröre Avrupa desteğinden genel olarak bahsederken Almanya’yı ilk dile getiren başbakan Demirel’dir.

3.3. TANSU ÇİLLER

Terörle mücadele konusunda oldukça etkin yöntemler izleyen (Kıymır, 2013) Türkiye’nin tek kadın başbakanı Tansu Çiller söylemlerinde net ifadeler kullanmıştır. Çiller’in söylemlerinde Avrupa ülkeleri ve komşu ülkeler vurgusu çokça yapılmıştır. Clinton ile yapmış oldukları bir görüşmenin akabinde yapmış olduğu bir söylemde Çiller;

“Bunun bir ayağı Avrupa’da Almanya’da olabilir. Diğer ayağı kampları ve finansman sağlanması amacıyla Orta Doğu’daki komşularımızda olabilir. Bu konuda bize yardım edilmesi için Clinton talimat verdi. Hangi konularda işbirliği yapacağımız ileride belli olacak” (Hürriyet, 17.10.1993) demiştir.

Terör örgütünün destek aldığı iki dış unsurdan birisi güçlü ülkelerin terörü bir dış politika enstrümanı olarak kullanmaları diğeri ise komşu ülkelerin terörü amaçlarına ulaşmak için kullanmalarıdır (Akpınar, 2013). Çiller’in bu söyleminde her iki unsurun da Türkiye’ye karşı terörü desteklediklerini ifade edilmiştir. Şuana kadar Avrupa olarak genellenmesine karşın Çiller Almanya’yı özellikle dile getirmiştir. Batılı ülkelerin güçlü bir Türkiye görmek istemedikleri için terörü hem stratejik akıl verme anlamında hem lojistik destek anlamında hem de insan unsurlarına alan açmak anlamında destekledikleri bilinmektedir. Avrupa ülkeleri hukuk kurallarının çok sert uygulandığı ülkeler olmasına ve güvenlik güçlerinin

güçlü olmasına karşın ülkelerinde örgütün militan devşirmesine, haraç toplanmasına izin vermektedirler (Akpınar, 2013). Bal Avrupa ülkelerinin ikili oynadıklarını dile getirmektedir. Avrupa içinde zarar verici faaliyetler yapan örgütlere karşı çok sert tedbirler alırken dünyanın başka yerlerine zarar veren örgütler bahis mevzu olduğunda ikili davranıp onları koruyup kollamaktadırlar. Bu terör örgütlerini siyasi sığınmacı, insan hakları gibi farklı bahanelerle koruyarak onlara hayat hakkı vermektelerdir (Bal, 2013).

Avrupa'nın terör örgütleri ile bağlantılı olduklarıyla ilgili yaşanmış bir olay da bu anlamda dikkat çekicidir. Mardin'de bir rahibe okulu bulunmaktadır. Avrupa'da etkin olan bir rahibe bu okulda görev yapmaktadır. Teröristler tarafından kaçırılan bu rahibe daha askeri birimler operasyona çıkmadan kaçırıldıktan 15 dakika sonra serbest bırakılmıştır (EA, 2013). Terör örgütü elemanları, sempatizanları Avrupa ve Avrupa Birliği ülkeleri ağırlıklı yurt dışında rahatlıkla barınmakta, mali kaynak temin etmektedirler. Örgütün üst düzey yöneticilerinden isimleri de bilinen birçok üye Avrupa'da yaşamaktadır. Örgütün dışarıda organik bağı bulunmaktadır. Bazı konuşmalarda PKK'nın Avrupa sorumlusu şeklinde ifadeler kullanılmaktadır. Bununla birlikte her ne kadar o ülke bu kişileri resmi olarak tanımasa da ülke temsilcileri bulunmaktadır (Güneş, 2013). Çiller burada ABD'nin Türkiye'ye yardım edeceğine dair bir söylemde bulunmaktadır oysaki ABD'nin PKK'ya örtülü destek verdiği bilinmektedir. Avrupa PKK'yı açıktan desteklerken ABD bunu örtülü olarak yapmaktadır. Nitekim 1990'lı yıllarda Çekiç Güç denilen Amerika'nın konuşlandırmış olduğu gücün PKK'yı o dönemde çok ciddi palazlandığı lojistik destek ve takviye verdiği bilinmektedir (Akpınar, 2013).

“Önümüzdeki günlerde çok önemli gelişmeler olacak. Fransa ve Almanya'da PKK'ya karşı önemli şeyler olacak. Batıda PKK'nın terör örgütü olduğu konusunda uzlaşma sağladık. Şimdi sıra Doğu komşularımızdadır. Mekik diplomasisi yeniden başlayacak. Batı'nın istediğinden Orta Doğunun etkilenmemesi mümkün mü?” (Hürriyet, 26.11.1993).

Tansu Çiller bu söylemiyle AB'nin PKK'yı terör örgütü olarak kabul etmesini dile getirmektedir. Günümüzde Amerika ve AB terör örgütü listesi

içerisinde PKK'da yer almaktadır. Ama buna rağmen örgütün etkili bir bölümü bugün AB üyesi birçok ülkenin sınırları içerisinde eylemlerini sürdürmektedirler. Buralardan mali kaynak sağlamaktadırlar. Avrupa terörü açıkça desteklemektedir. Avrupa terörün en önemli finans kaynaklarındandır. PKK terör örgütünün uyuşturucudan büyük paralar kazandığı bilinmektedir. Türk polisinin son zamanlarda yapmış olduğu operasyonlarla örgütün bu konuda yürüttüğü faaliyetler her ne kadar büyük ölçüde önlenmiş olsa da Avrupa ülkelerine uyuşturucu kaçırarak mali desteklerini almaya devam etmektedirler. Türkiye uyuşturucu ticaretini kendi topraklarında önlemeye çalıştıkça örgüt elemanları uyuşturucuyu farklı yollardan, İran'dan Karadeniz'in Kuzeyinden farklı bir rotadan götürmeye çalışmaktadırlar. Uluslararası alanda o devletler nezdinde Türk istihbarat görevlileri gerekli teşebbüslerde bulunmaktadırlar (Güneş, 2013). Örgüt uyuşturucuyu sadece mali kaynak olarak kullanmamış örgüt elemanlarını da uyuşturucu bağımlısı yaparak söylenen her şeyi yapan ama şuuru yerinde olmayan insanlar haline getirmiştir. Yakalanan bir teröristi o dönemde görev başında olan bir askerin ikna etme çabası şu ifadelerinden anlaşılmaktadır “Yakaladığımız bir teröristle sabaha kadar konuştum. Onu ikna etmeye çalıştım. Hatta yalvardım. Sabah olunca elindeki bombanın pimini çekerek intihar etti. Sürekli uyuşturucu ile şoursuzlaştırılıyorlardı” (EA, 2013).

Avrupa Birliği PKK terör örgütünü terör grupları listesine yazmış olmasına rağmen onu Türkiye'nin yapacağı anlaşmalarda bir kart olarak kullanmaya devam etmiştir (Akpınar, 2013). Çiller'in konu ile alakalı duruşunun net olduğu şu söyleminden anlaşılmaktadır: “Türkiye kesinlikle terörist bir örgütle masaya oturmaz. Gümrük Birliği de kesinlikle böyle bir şarta bağlanamaz. Eğer böyle bir şartla Gümrük Birliğine oy vereceklerse vermesinler” (Hürriyet, 11.12.1995).

Tansu Çiller bir hanımefendi olmasına rağmen terör ve onunla mücadele karşısında dik duran bir lider olmuştur (Bal, 2013). Hemen hemen her başbakan döneminde doğuda görev yapan bir askerin ifadesiyle Tansu Çiller döneminde terörle mücadelede ciddi adımlar atılmıştır. PKK o dönemde yapılan mücadeleden çok rahatsız olmuştur (EA, 2013).

Çiller Türk askerinin Kuzey Irak sınırlarında olduğu bir dönemde batılılardan gelen ne zaman çıkacaksınız sorusuna kızmıştır. “Benim Kuzey Irak’tan çıkmamı istiyorsunuz? Tamam, bir saatte çıkıyorum, getir askerini tut sınırimi. Eleğe dönmüş sınırdan bir tek teröristin sızmasını istemiyorum” (Hürriyet, 27.03.1995).

Çiller bu söyleminde de olduğu gibi terörle olan mücadelede birçok başbakana nazaran daha dik bir duruş sergilemiş olsa da bütün başbakanların söylemleri değerlendirildiğinde başbakanların Avrupa ülkelerine karşı çok sert çıkışlar yapabildikleri görülmemektedir. Avrupa ülkelerinin Türkiye’ye nazaran çok daha etkili güçte olması ve ikili ilişkilerin tamamen bozulması istenmediği için batılı ülkelere karşı daha nezaketli davranılmıştır. Amerika’ya karşı da Avrupa’ya karşı da restler daha yumuşak ve itinalı olmuştur. Ancak buna karşın doğu ülkelerine mesela Suriye’ye, Kuzey Irak’a, İran’a karşı daha açık uyarılar da bulunulmuştur (Akpınar, 2013).

Mesela Çiller’in Kuzey Irak’a ve İran’a yönelik gerçekleştirmiş olduğu şu söylemi “Teröristlerin ülkeme şuradan buradan girip, askerleri öldürüp dışarı kaçmalarına tahammül etmeyiz. Bizim kararlılığımızı komşularımız küçümsemesin. Kuzey Irak harekâtı bütün komşularımıza bir mesaj olmalıdır” (Hürriyet, 21.06.1995). Çiller o dönemde kendisine yöneltilen teröristler İran’dan mı geldi sorusuna “Bu yolda istihbarat var. Komşu ülkelerin kontrol edebilecekleri fraksiyonlar da var” (Hürriyet, 21.06.1995) şeklinde cevap vermesi ile bu iki ayrı söyleminde diplomatik nezaket kaidelerini bozmamaya çalışmışsa da batılı devletlere yapılan söylemlerden daha sert ve net söylemde bulunmuştur.

Çiller terörle olan mücadelede birçok başbakana nazaran daha dik bir duruş sergilemiştir. Çiller söylemlerinde teröre destek noktasında hem Avrupa hem de komşu ülkeler vurgusunu yapmıştır. PKK’ya her konuda destek verdiği düşünülen Almanya’yı Demirel’den sonra ikinci olarak net bir şekilde dile getiren başbakanımızdır.

3.4. NECMETTİN ERBAKAN

Necmettin Erbakan göreve geldikten sonra terör ve dış ülkelerle ilgili gerçekleştirmiş olduğu ilk söyleminde oldukça iyimser bir yaklaşımda bulunmuştur. O güne kadar gelen başbakanların dış ülkelerin teröre destekleri olduğu söylemlerini hiçe sayan ve yeni bir ortam oluşturur tarzda bir söylemde bulunmuştur. Hem batılı ülkelere hem de doğudaki Arap ülkelere zeytin dalı uzatmıştır. Erbakan'ın gerçekleştirmiş olduğu söylemlerde uzlaşmacı mesajlar ön plana çıkmaktadır. Mesela ilk söylemi çok kucaklayıcı bir söylem olarak dikkati çekmektedir. “ABD, Avrupa ve Arap Ülkeleri ile terörü bitireceğiz. Terörü destekleyen her türlü faaliyet artık tersine dönecek müttefiklerle birlikte terörün ortadan kalkması sağlanacaktır” (Hürriyet, 27.07.1996).

Başbakan Suriye Büyükelçisi ile Esad'a gönderdiği bir mesajda, Türkiye ve Suriye gibi iki komşu ülke arasındaki ilişkileri hiçbir olayın gölgelemesine izin verilmemesi gerektiğini vurgulamış ve ardından şunu ifade etmiştir “Türkiye için öncelikli mesele PKK meselesidir” (Hürriyet, 04.08.1996).

Erbakan'ın Suriye'ye gönderdiği mesaj ile gerçekleştirmiş olduğu söylem arasında bir tezatlık vardır. Birçok başbakan tarafından terörün destekçisi olduğu söylenen bir ülkeye barış mesajları gönderirken sanki PKK Suriye ile hiçbir alakası olmayan bir örgütmüş gibi ifadede bulunmuştur.

Erbakan o dönemde İran'a yapmış olduğu gezinin ardından şunları ifade etmiştir. “ Bizim buraya yaptığımız geziden olağanüstü memnuniyet duydular. Bu samimiyet eskiden beri var ola gelmiştir. Biz doğrusu kendi yetkililerimizden bilgi aldığımızda şaşırılmışızdır... Yani burada bu samimiyetin olduğunu bildiğimiz için... Ne şüphe ediyorsun Allah aşkına? Neden dolayı? Propagandanın etkisi altında kalınmış. Bak hemen ne dediler efendim? Sizin şikâyetleriniz varmış, buyurun derhal uçak verelim. Heyet kurun gidip incelesinler. Bu incelemenin sonunda neye karar verirseniz, biz ona imza atarız. Siz Türk tarafı olarak ne dersiniz inanırız. Ve bir şeye rastlarsak bunu beraberce ortadan kaldıralım dediler. Ve sadece İran değil, Suriye dâhil Ortadoğu'yu terörden kurtarıp bir barış bölgesi yapmak için ne isterseniz askeri

harekât dâhil beraberce iştirak etmeye hazırız. Bundan fazla bir şey istemek mümkün mü?” (Hürriyet, 12.08.1996).

Erbakan bu söyleminden kısa bir süre sonra yine İran ile ilgili bir başka söyleminde de şunları ifade etmiştir. “İran bize terörü beraber önleyeceğiz her şeye hazırız demiştir. Ve bunda samimidir. İran ne demiştir. Efendim bundan önce biz bunlarla konuştuk ama bunlar bize samimi gelmediler. Bunlar kardeşiz dostuz diyorlar ama içlerinden böyle kardeşlik ve dostluk beslemiyorlar. Ama siz geldiniz iş değişti. Şimdi gerçekten kardeşiz, gerçekten dostuz” (Hürriyet, 05.09.1996).

Her iki söylemden de Erbakan’ın diğer başbakanların aksine İran’a karşı olumlu bir tavır takındığı anlaşılmaktadır. Sanki yıllardır dost olan bir ülkenin şuana kadar gelen başbakanlar tarafından yanlış anlaşıldığına dair bir düşüncesi olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca İran hükümetinin de Erbakan’ın kendilerine olan bu ılımlı bakış açısını kullandığı hissedilmektedir. İran’ın önceki hükümetleri dürüst olmamakla suçlayarak yeni hükümetle arayış iyi tutma tavrı vardır. İran Hükümeti Erbakan hükümeti ile ortak paydalar bulmaya çalışmıştır.

Erbakan söyleminde Türkiye’nin doğu sınırındaki dağlık kısımların terörün nedenini bulma veya terörü önleme adına sıkıntılı olduğunu dile getirmiştir.

“Türkiye, Irak ve İran arasında tam bir köşe bölgesi var. Fevkalade dağlık bir yer. Burada yani kimin nereden nereye gelip gittiği, hangi toprak kimindir, bunun tespiti bile mümkün değildir. Onun için Türkiye’ye bazen bu dağlık bölgelerden dolaşıp girdikleri olabilir. Ama bunlar öyle bir dağlık bir bölge ki, ne takip edilebilir ne de orada normal bir şekilde önlemek mümkün değil” (Hürriyet, 05.09.1996).

Erbakan terörün dış bağlantıları ile ilgili gerçekleştirmiş olduğu söylemlerinde herhangi bir ülkeye yönelik dolaylı veya dolaysız bir uyarıda, bir sitem de, bir tehditte bulunmamıştır. Söylemleri hep barış ve birliktelik vurgusu vardır. PKK terör örgütü hiçbir dış bağlantısı olmayan kendi başına ayakta durmaya çalışan bir örgütmüş gibi ifadeler kullanmıştır. Gerçekleştirilen söylemler İran ve Suriye ile ilişkileri iyi tutmaya yönelik söylemlerdir.

Necmettin Erbakan'ın göreve geldikten sonra terör ve dış ülkelerle ilgili gerçekleştirmiş olduğu söylemler diğer başbakanların söylemleri ile karşılaştırıldığında oldukça iyimser ifadeler olduğu dikkati çekmektedir. Beyanatlarında Erbakan hem batılı ülkelere hem de doğudaki Arap ülkelerine zeytin dalı uzatmıştır.

3.5. MESUT YILMAZ

Suriye'ye yapılan baskılar sonucunda Abdullah Öcalan Suriye topraklarını terk ederek kendisine barınabileceği bir yer aramıştır. Bu olay üzerine Yılmaz bilgi niteliğinde şu söylemde bulunmuştur.

“Şuanda Apo Suriye'de değil. Adım adım izliyoruz. Şu anda bulunduğu yer Suriye'deki gibi etkinliğini sürdürebileceği, örgütünü koordine edebileceği, yönetebileceği bir yer değil. Ayrıca o ülkede kendisine rahat vermiyor. Değil örgütü yönetmek yandaşları ile telefonla bile görüşemiyor. İadesi mümkün olmasa bile örgütünü yönetme imkânı olmayacağına emin olabilirsiniz” (Hürriyet, 07.05.1996).

Yılmaz söyleminde net bir ülke ismi vermemekle birlikte bulunduğu ülkede Abdullah Öcalan'ın Suriye'deki kadar etkin olmadığından bahsetmektedir. Bu durum Abdullah Öcalan'ın hangi ülkede olduğu ve hangi şartlarda tutulduğu ile alakalı Türkiye'nin bilgi sahibi olduğunu göstermektedir. İki yıllık bir aradan sonra gerçekleştirmiş olduğu başka bir söylemde Yılmaz Öcalan'ın bulunduğu ülkeyi Rusya olarak ifade etmektedir.

“Nerede olduğunu biliyoruz. İadesini diplomatik yollardan talep ediyoruz. Kendisi Rusya'da. Bir haftadır Moskova civarında bir banliyöde olduğunu tespit ettik. Bu konuda Rusya nezdinde de gerekli girişimleri yaptık. Kısa sürede yanıt alacağımızı ümit ediyorum” (Hürriyet, 21.10.1998).

Rusya terör örgütü liderinin bir müddet kendi topraklarında kalmasına izin vermiştir. Her ne kadar Yılmaz şu söyleminde de olduğu gibi “Bana Rusya hükümeti adına yazılı güvence verilmiştir. Rusya'nın bir katili barındırmasının söz konusu

olamayacağı söylenmiştir. Rusya'nın bu sözünü yerine getireceğini düşünüyorum” (Hürriyet, 05.11.1998) gerçekleştirdiği söylemlerde Rusya'ya olan güveninden bahsetmiş olsa da Rusya'nın özellikle silah yardımı noktasında PKK terör örgütüne yardım ettiği bilinmektedir (Kımrı, 2013). Bülent Ecevit te Rusya'ya PKK terör örgütü ile ilgili meselede güvenme noktasında benzer söylemlerde bulunmuştur.

“Öcalan'ın İtalya'dan sonra Rusya'ya gittiği ve uçağının Moskova dışında bir havaalanına indiği yolunda oldukça güvenilir kaynaklardan haberler gelmiştir. Öyle anlaşılıyor ki bu seyahatin resmi bir yanı yok. Yani Rus resmi makamlarının bilgisi ve onayı olmadan Rusya'ya gitmiş olabilir. Böyle bir olasılık var. Rus makamları da böyle bir olasılığı göz önünde tutarak kapsamlı bir araştırma başlatmış durumdadır. Rusya Büyükelçiliğinin bana verdiği bir bilgiye göre zaten bundan birkaç hafta önce Moskova, bütün Rus temsilciliklerini bu konuda uyarılmış ve Abdullah Öcalan adında veya kimlikte bir kimse vize isteğinde bulunursa kendisine kesinlikle vize verilmemesi yolunda talimat yayınlanmıştır. Bu arada Rus makamları Abdullah Öcalan adında birisinin herhangi bir havaalanına inmediğini saptamışlardır. Sahte bir kimlikle Rusya'ya inmiş olabileceğini göz önünde tutmaktadırlar. Rusya'nın hassasiyetimiz konusundaki içtenliğinden herhangi bir kuşumuz yoktur. Rus makamları bir araştırma başlatmışlardır. Zaten sahte bir kimlikle Rusya'ya girmeye çalışmanın bir suç teşkil ettiğini kabul etmektedirler” (Hürriyet, 19.01.1999).

Her iki söyleminde de Ecevit'in Rusya'ya karşı soft bir dil kullandığı görülmektedir. Ancak o zaman diliminde görev yapan başbakanlar ülkeler için bu tarz soft söylemlerde bulunurlarken Güneydoğu Anadolu'da uzun yıllar terörle mücadelede görev yapmış emekli asker Kımrı PKK terör örgütünün hiçbir lojistik sıkıntı yaşamadığından bahsetmektedir. Devlet bile dönem dönem bazı araç ve gereçleri bulmakta zorluk çekerken örgüt elemanlarının roket atar, havan, el bombaları ve mermi teminatı noktasında hiç sıkıntı yaşamadıklarını ifade etmektedir. Zor arazi şartlarında askerle savaşan bu örgüt elemanlarına sürekli bir yerlerden araç ve gerecin geldiğinden bahsetmektedir. Kımrı arazide çok fazla Alman yapımı tulum bulduklarını ve el bombası başta olmak üzere kullanılan askeri araçların Rus yapımı olduğunu söylemektedir (Kımrı, 2013). Güneş yapılan mülakatta “Burada bir operasyon yapıyorsunuz birisi Alman çıkıyor, birisi Rus çıkıyor, birisi Ermeni

çıkıyor demek ki birileri bu örgütü yönlendirmeye çalışıyor” (Güneş, 2013) diyerek dış yardımların varlığından bahsetmektedir. Türkiye'nin huzurunu bozmak, burada yaşayan insanların canını yakmak, onlara sıkıntılı bir hayat yaşatmak isteyen birilerinin var olduğunu söylemektedir. Ancak Güneş dış politikanın bir gereği olarak bazı bilgilerin biliniyor olmasına rağmen açıkça ifade edilemediğini belirtmektedir. Bu ülkelerin birçoğunun da zaten bu durumu inkâr ettiklerini ve Türkiye'yi dost bir ülke olarak gördüklerini ifade ettiklerini söylemektedir.

Abdullah Öcalan'ı o dönemde hiçbir ülkenin uzun süreli sınırları içerisinde bulundurmamak istememesi ile alakalı Yılmaz gerçekleştirdiği söylemlerde bilgi verme niteliğinde hangi ülkelerin denendiğini ve o ülkelerin tepkilerini belirten şu ifadeleri kullanmaktadır.

“Çete başının Rusya'ya geçtiğini yabancı kaynaklar teyit etti. MİT yerini teyit etti. Sonra büyük baskı uyguladık. Duma'nın kararlarına ve buradaki desteğe rağmen bu adamı dışarı çıkardılar.15 gün fellik fellik gidecek ülke aradı. Belarus, Yunanistan, Danimarka, Ermenistan gibi bunların hiçbirisi kabul etmedi. İtalya'ya gitmesi sürpriz oldu. İtalya çok büyük riske girmiştir. Şuan ki hükümet sonuç almamız için elverişsiz. 9 partili koalisyon var. Başbakan, İçişleri ile Adalet bakanı komünist. İade önünde bazı engeller de görünüyor. İdam cezasının bulunması gibi” (Hürriyet, 17.11.1998).

Öcalan'ın Suriye ve Rusya'dan sonra İtalya'ya sığındığının öğrenilmesi üzerine İtalya'ya yönelik zamanın başbakanı tarafından uyarı niteliği taşıyan şu söylem kullanılmıştır;

“Türkiye ile İtalya iki NATO müttefikidir. Öcalan Türkiye'de 35 bin kişinin ölümünden sorumlu olan bir teröristtir. Müttefikimiz İtalya'nın bu teröristi Türkiye'ye iadesini beklemek, hem uluslararası hukukun getirdiği bir yükümlülük hem müttefikliğin ve dostluğun bir gerçeğidir. İtalya'da Öcalan'a siyasi sığınma hakkı verilmesi yönünde bazı girişimler sergilenebilir. Ancak buna ihtimal vermiyoruz. Çünkü bu yönde bir tutum terörü ödüllendirmek olur” (Hürriyet, 14.11.1998).

Avrupa ülkeleri terör örgütüne yardımcı olurken özellikle insan haklarını öne sürmekteledir. Ülkelerine sığınan örgüt elemanlarına da siyasi haklar vererek yaptıkları eylemleri kabul edilebilir bir hak arayışı olarak görmekteledir (Akpınar, 2013). Soft ve uyarı niteliği taşıyan söylemlerle İtalya'nın Öcalan'ı Türkiye'ye teslim etmemesi üzerine Yılmaz müttefik olunan güçlü bir ülkeden yardım talebinde bulunulacağını şu söylemiyle bilgi olarak paylaşmaktadır. “İade için ABD’yi devreye sokacağız. ABD, İtalya ve Türkiye teröre karşı işbirliği yapmış ülkeler. NATO’dan İtalya’ya baskı yapması için destek istedik. ABD Apo’yu dünyanın en tehlikeli teröristi ilan etmiş. İtalya nezdinde gerekli girişimi yapacağına inanıyoruz” (Hürriyet, 17.11.1998).

İtalya'nın Yılmaz'ın soft ve uyarıcı söylemlerine olumlu karşılık vermemiş olmasından dolayı Yılmaz söylemlerini biraz daha sertleştirmiş ve ikaz şeklinde değiştirmiştir. “Cinayetlerin suç ortağı olma. Israrımız intikam duygusundan değil, insanlık dışı suçun cezalandırılması, adaletin tecelli ettirilmesinden kaynaklanıyor. Bu tarihi sınavdan bir caniyi taltif etmeden, siyasi ve adi suçu birbirine karıştırmadan çıkacağınıza inanmak istiyoruz. Aksi halde İtalya, PKK'nın cinayetlerine ortak olacaktır” (Hürriyet, 19.11.1998). Hatta Yılmaz şu söyleminde olduğu gibi İtalya üzerinden Avrupa ülkelerine yönelik bir tehdit ve uyarı şeklinde söylemde bulunmuştur.

“İtalyan milleti böyle bir ayıbı taşıyamaz. İtalya böyle bir ayıbı taşımaya kalkarsa, tüm dünya bilmelidir ki Türkiye bunu karşılıksız bırakmaz. Şimdi 30 bin kişinin katili çetenin başı Avrupa’da mezra arıyor. Buradan bir defa daha dünyaya ilan ediyorum. Hangi ülkeye sığınmaya kalkarsa kalksın, o ülkeleri eşkıyanın başına dar edeceğiz. Dünyada hiçbir ülke bu konuda Türkiye'nin karalılığını ölçmeye kalkmasın. Türk milleti ve devleti en zor dönemlerde bile milli hedefler etrafında birleşmiştir. 78 yıl evvel İznik’i yakıp yıkan düşman, nasıl bırakıp kaçmışsa bunların da sonu hüsrana olacaktır. Türkiye’yi bölmeye kalkanlar yine atalarımızın kovduğu düşmanın akıbetine uğrayacaklardır” (Hürriyet, 29.11.1998).

Yılmaz bu söylemiyle daha önce görev yapan başbakanların birçok kez ifade ettikleri gibi Avrupa ülkelerinin PKK’ya yardım ettiğini vurgulamaktadır. Ülkelerin

isimlerini tek tek dile getirmemiş genel bir uyarıda bulunmuştur. Avrupa ülkelerinin insan haklarını bahane ederek Öcalan'a İtalya'dan ayrılması durumunda siyasi sığınma hakkı tanımamaları konusunda ikazda bulunmuştur.

“İtalya çete başını mutlaka üçüncü bir ülkeye gönderecek. Biz Pakistan'ı önerdik kabul etmediler. Kuzey Kore'yi onlar istedi biz istemedik. Libya'ya ABD karşı çıktı. Şimdi Arnavutluk üzerinde duruluyor” (Hürriyet, 15.12.1998). Suriye'den çıkan terör örgütü lideri önce Rusya sonra İtalya'ya sığınmış ama kendisine kalıcı ve örgütünü oradan yönlendireceği bir ülke bulamamıştır. Her ne kadar siyasi sığınmacı olarak sınırlarına almış olsalar da uzun süreli hiçbir ülke Öcalan'ı ülkelerinde tutmamıştır. Yılmaz da bu söyleminde bu konuya değinmiştir. Türkiye, İtalya, ABD Öcalan'ı gönderecek bir yer aramaya başlamıştır. Her ülkenin Öcalan'ın gönderilmesi için önerilen yere karşı çekinceleri olmuştur.

Yılmaz'ın görev süresi PKK terör örgütü liderinin Suriye topraklarından çıkartılarak batıdaki bazı devletler tarafından koruma altına alınması dönemine denk gelmiştir. Bundan dolayı söylemleri ve uyarıları genelde batılı ülkelere karşı olmuştur. Özellikle İtalya'ya yönelik birçok uyarı mesajı göndermiştir. Terör örgütü elebaşının İtalya'dan sonra bir müddet Rusya topraklarında saklanmış olmasına rağmen Rusya'ya karşı Yılmaz'ın söylemleri hep güven duygusu üzerinedir.

3.6. BÜLENT ECEVİT

Mesut Yılmaz'dan sonra Başbakan olan Bülent Ecevit döneminde Öcalan'ın nerede olduğu konusundaki karışıklık bir müddet daha devam etmiştir. Daha sonra Ecevit gerçekleştirmiş olduğu bilgi içerikli bir söylem ile Öcalan'ın Afrika'da olduğunu kamuoyuna söylemiştir.

“Öcalan'ın Afrika'da olduğu bilgisi, 4 Şubatta bize intikal etti. Bize Öcalan'ın Afrika'dan alınabileceği haberi geldi. Onun üzerine bir mekanizma harekete geçmiş oldu” (Hürriyet, 19.02.1999).

Dönemim iktidar partisi Öcalan'ın büyük çabalar sonucu yakalandığını ifade etmiştir. Ama aslında Öcalan bizzat Amerika tarafından Kenya'dan alınarak Türkiye'ye teslim edilmiştir. Teslim ederken bir şart koşmuşlardır. O da Öcalan'ın idam edilmemesi ve ömür boyu hapse mahkûm edilmesidir. İnsan haklarını savunduğunu dile getiren ABD Usame Bin Ladin yakalandığında aynı hassasiyeti onda gösterememiş ve onu mahkemeye bile çıkartmadan uçaktan atarak öldürmüştür. Aynı şekilde İkiz Kuleler olayından sonra yakalanan teröristler için ABD'nin yaptıklarına hiçbir ülke ses çıkarmamaktadır. Kımır “Yakalandığı günden itibaren Türkiye'nin sırtında bir kambur gibi taşımak zorunda kaldığı Öcalan Kenya'dan alınmasaydı zaten açlıktan ölecekti. Sırf oy için Öcalan teslim alındı. Zaten ABD istemese alınamazdı da” demektedir (Kımır, 2013). Terör örgütü liderinin yakalanmış olması PKK terörünü ortadan kaldırmamıştır. Örgüte destek olan devletler yardım faaliyetlerine devam etmişlerdir. Bu devletlerden biri olarak Yunanistan bilinmektedir. Ecevit bu söyleminde bunu net bir şekilde dile getirmiştir.

“Yunanistan'ın PKK'ya verdiği destek artık tüm dünyaca bilinir duruma gelmiştir. Buna gereken tepkiyi devlet yönetiminin her düzeyinde göstermemiz doğaldır” (Hürriyet, 23.02.1999).

Ecevit'in Yunanistan'ı PKK'ya destek verdiğini dile getirmesi ile ilgili yorum yapan bir asker şunları söylemiştir “Tarihsel süreçte bilinmektedir ki Avrupa'nın şımarık çocuğu Yunanistan'ın ve Rumların Ecevit'le arası hep problemlidir. 1974'te barış harekâtı yapılırken de bu böyleydi, Amerika'da Ecevit'e Rumlar tarafından suikast yapılmak istendiğinde de. Yıllar geçip işler PKK'ya destek noktasına geldiğinde de yine Yunanistan problem olarak görülmüştür” (JÖH, 2013). Akpınar da bölgesel rekabetlerde terör gruplarının kullanılabilirliğini ifade etmiştir. Türkiye-Yunanistan rekabetinde bunun örneklerini gördüğümüzü söylemiştir. Yunanistan'ın Türkiye ile olan problemlerinde bir koz elde edebilmek ve Türkiye'yi sıkıştırabilmek amacıyla 25-30 yıldır devam eden Devrion Kamplarında örgüt elemanlarının yetiştirildiğini belirtmektedir. Yunanistan'a karşı Türkiye'nin geçmişte yapmış olduğu açık ve net tavrı Yunanistan'ın sadece PKK terör örgütünü değil Türkiye'ye karşı başka birçok sol örgütü de sığınma hakkı vermiş olmasından kaynaklanmaktadır (Akpınar, 2013). Güneş ise bu kampların bilindiğini yapılan ikili

görüşmeler ile bu kampların ortadan kaldırılması gerektiğinin belirtildiğini ancak Yunanistan'ın bu kampların varlığını kabul etmediğini ifade etmektedir (Güneş, 2013).

“Sıcak çatışmayı asla temenni etmeyiz. Ama acı gerçek şu ki, Suriye PKK'ya gösterdiği kolaylıkları büyük ölçüde ortadan kaldırdıktan sonra, Suriye'nin işlerini İran üstlendi” (Hürriyet, 26.07.1999). Ecevit bu söylemiyle uzun yıllar PKK'ya destek sağlayan Suriye'nin Öcal'ın yakalanması ile bir müddet durağan bir süreç izlediğini ama onun eksikliğini bölgede İran'ın kapattığını söylemiştir.

Avrupa ülkeleri içerisinde PKK'ya yönelik yardım ve barınma imkânı sağlayan ülkelere bahsedilirken Almanya belirtilmektedir. Ecevit de söylemlerinde Almanya ismini açıktan dile getirmiştir. “Schöder ile Almanya'nın Türkiye yaklaşımı olumlu yönde değişti. Ama Alman hükümeti sanırım, daha çok PKK'yı hoş tutup ‘Aman topraklarımızda eylem yapmasın’ kaygısını taşıyor” (Hürriyet, 26.07.1999).

Almanya Türkiye'nin Avrupa'ya açılan kapısı hükmünde bir ülkedir. Almanya'da yaşayan birçok Türk, Kürt, Alevi vatandaşlar bulunmaktadır. Almanya kurduğu dernekler vasıtasıyla buradaki insanları kendi ülkelerine karşı hep kullanmıştır (Kıymır, 2013). Almanya PKK militanlarının barındığı bir ülke konumunda olduğu için orada da eylem yapılması riski vardır. Bu nedenle Almanya PKK terör örgütü elemanları ile olan ilişkisinde onları memnun etme tavrını kullanmıştır. Özellikle son zamanlarda PKK'ya destek veren ülkelerle ikili ilişkilerle başarılı sonuçlar alınırken Almanya ile bu olumlu sonuçlar istenilen düzeyde alınamamıştır. Güneş'in ifadesiyle Almanya ile yıldızımız bir türlü barışmamaktadır (Güneş, 2013). PKK terör örgütü Almanya'da çok faaliyet göstermektedir. Ancak bunun yanında Almanya dolaylı yoldan da PKK ya desteğini vermektedir. Nitekim 1991 yılında Almanya'dan alınan birçok askeri silah bulunmaktadır. Bunların içerisinde zırlı silahlar da vardır. Ancak Almanya bu silahların Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'da kullanılmaları ile alakalı kota koymuştur. Bu nedenle hükümet bu silahları ilk alındıklarında söylenen yerlerde kullanamamıştır. Ancak hükümet değişikliğinden sonra kullanılmaya başlanılmışlardır (EA, 2013).

Ecevit Öcalan'ın yakalanarak Türkiye'ye getirildiği bir dönemde başbakanlık görevinde bulunduğu için birçok farklı ülkenin ismini dile getirmiştir. PKK'nın dış bağlantılarından bahsederken Ecevit'in Yunanistan'ın ismini direk söylemesi dikkat çekmektedir. Ecevit Yunanistan'ın ismini ilk dile getiren başbakandır. Yunanistan ile Ecevit'in arasının geçmişten beri sıkıntılı olması bu durumu desteklemiştir. Ecevit te Yılmaz gibi Rusya'yı dile getirdiği söylemlerinde güven duygusunu dile getirmiştir.

3.7. RECEP TAYYİP ERDOĞAN

Erdoğan'ın dış bağlantılar ile alakalı ilk söylemlerinin daha uzlaşmacı ve diyalog ile çözüm aramaya yönelik olduğu görülmektedir. Kuzey Irak'a yönelik daha önceki başbakanlar defalarca uyarıda ve dönem dönem ikazda bulunmuş olmalarına rağmen Erdoğan'ın ilk söylemleri diyalog eksenli olmuştur.

“Kuzey Irak'ta 500 tane terörist var, Türkiye'de dağlarda 5 bin terörist var. Şimdi Türkiye'de 5 bin teröristle mücadele bitti mi? Yani bu halledildi mi Kuzey Irak'taki 500 kişiyle uğraşma safahatine gelinecek?” (Hürriyet, 05.04.2004).

Recep Tayyip Erdoğan'ın bu söylemi bilgi verme niteliğindedir. Dikkatleri PKK'ya destek veren ülkelere yönlendirmekten ziyade Türkiye'de varlığını sürdüren teröristlere çekmek istemiştir. Buna neden olarak Türkiye sınırlarındaki terörist sayısını göstermektedir. 2004 yılında Türkiye topraklarında varlığı bilinen 5 bin teröristten bahsedilmiştir.

Erdoğan aynı tarihte yapmış olduğu bir başka beyanatında şunları ifade etmektedir; “Her gün bunu gündemde tutmak Irak ile olan ilişkimizi de olumsuz bir şekilde etkileyebilir. Belki önümüzdeki gün ve haftalarda Sayın Maliki'yi de buraya çağırıp oturup konuşuruz. Bütün mesele bu işlerin hepsini bizim oturup masada oturarak konuşarak çözme yolunu aramamızdır. Diğer konuşulan şeyler en son düşünülecek, yapılacak işlerdir” (Hürriyet, 05 Nisan 2004).

Erdoğan'ın ilerleyen tarihlerde PKK'nın sadece Türkiye'ye değil Irak'a da zarar verdiğini ve bu konuda iki ülkenin iş birliği içerisinde olmasının iki ülkeye de

fayda sağlayacağını şu söylemiyle belirtmiştir. “PKK’yı yok etmek iki ülkenin en önemli, en ciddi işlerinden biridir. Bu örgütün gündemden düşmesi, her iki ülkenin lehinedir, çıkarınadır. PKK terörüne karşı Irak hükümetinden ve kuzeydeki yerel yönetimden gördüğümüz destek ve anlayışa teşekkür ediyoruz” (Hürriyet, 11.07.2008).

Erdoğan Kopenhag’da Danimarka Başbakanı Rasmussen ile ortak basın toplantısında PKK yayın organı Roj TV’den iki muhabirin alındığını duyunca başbakanlığı terk etmiştir. Rasmussen’e PKK yayın organına verdikleri bu izinden dolayı sert çıkmıştır. “Size o TV’nin terörle bağlantısının kanıtlarını göndermiştim. Basın toplantısını yalnız yaparsınız” (Hürriyet, 16.11.2005).

Erdoğan’ın bu söyleminden ve göstermiş olduğu tepkisinden Danimarka’nın PKK’ya dolaylı olarak yapmış olduğu yardımlara göz yumulmayacağı anlaşılmaktadır. “Erdoğan söylemlerinde karakteri ve yapısı itibariyle cesurdur” (Akpınar, 2013). Sadece komşu ülkelere yönelik değil Avrupa ülkelerine hatta bazen Amerika’ya yönelik te çok sert ve açıktan çıkışları olmuştur (Akpınar,2013). Kuzey Irak’a yönelik yapılacak olan bir askeri harekât öncesi Erdoğan’ın o dönemde net bir mesajı olmuştur.

“Müdahale hakkımız doğdu. ABD, AB ve çevremizdeki komşuları bilgilendirdik. Günah bizden gitti. ABD temenni etmeyebilir, ama yapmamız gerektiğinde kararı biz veririz” (Hürriyet, 26.10.2007).

Şu söyleminde de olduğu gibi “Avrupa bugüne kadar yakaladığı kaç teröristi Türkiye’ye teslim etti? Biz bu ülkelerin çoğuyla NATO’da beraberiz. Maalesef bu ülkeler teröristleri teslim edeceğiz dedikleri halde ‘yargının bağımsızlığı’ diyerek hep bizi oyaladılar” (Hürriyet, 24.06.2010) diyerek özellikle Avrupa ülkelerine yönelik defalarca uyarılarda bulunmuştur. Erdoğan Merkel’le görüşmesinde, Alman Anayasasını anlatıp “PKK’nın paravan derneklerini kapatın” demiştir (Hürriyet, 06. 11.2011).

Erdoğan da teröre destek noktasında Avrupa vurgusunu yapmıştır. Örgütün aranan militanlarının, örgüt elemanlarının, liderinin Avrupa tarafından teslim

edilmediğini defalarca ifade etmiştir. Akpınar Türkiye Cumhuriyetinin son 2-3 yıl içerisinde Avrupa'daki terör gruplarına karşı dışişleri bakanlığının, maliye bakanlığının MİT'i de kullanarak kurumsal baskı kurmaya çalıştığını yani sadece söylemlerle değil kurumsal yaklaşımlarla da Avrupa'daki teröre destek veren ülkeleri sıkıştırmaya çalıştıklarını ifade etmektedir. Bu mücadelenin son 30 yılda yapılan kurumsal manadaki en etkili uyarı olduğunu eklemektedir (Akpınar, 2013).

PKK'nın Kuzey Irak'ta bir bölgeyi yönetiyor olduğunu ifade eden Erdoğan Kuzey Irak'taki yönetim boşluğuna vurgu yaparak bu konuya şu söylemiyle dikkatleri çekmiştir;

“Kuzey Irak'ta coğrafi yapı itibariyle şuanda yerel yönetim tarafından tamamıyla egemen bir yapı yok. Merkezi yönetimin zaten Kuzey Irakta hiçbir egemenliği yok. Yani bütün bunlar nasıl bir egemenlik noktasında yönetime alınacak, bu konuları üçlü mekanizma kendi arasında konuşuyor. Çünkü bölücü terör örgütü burada belli bir bölgeye konuşlanmış adeta yönetiyor. Bizler de NATO üyesi olarak Afganistan'daki birlikteliğimizi farklı yerlerde de kararlılıkla sürdürmemiz lazım. Hele hele bu bölgede dayanışmamız çok daha farklı bir önem ifade ediyor. Ve üçlü mekanizma bütün bunlara dayalı olarak atılmış adımlardır. Bunun gereğini de arkadaşlarımız şuanda çalışıyor, yerine getireceğiz” (Hürriyet, 29.06.2010).

Üçlü mekanizma Kuzey Irakta yer alan terör örgütü elemanlarının temizlenmesi amacıyla oluşturulmuştur. Irak Merkez Yönetimi, Türkiye ve ABD bu mekanizmayı oluşturan ülkelerdir. Bu söyleminde Erdoğan dolaylı olarak ABD'ye PKK ile mücadelede Türkiye'ye destek olması gerektiği mesajını vermektedir. Bu yardıma gerekçe olarak Türk askerinin Afganistan'da NATO'ya verdiği desteği göstermektedir. O dönemden günümüze ABD'nin Irak'ın kuzeyi ve Türkiye sınır hattı arasındaki bir alanı kontrolünde tuttuğu ve orada bulunan PKK güçleri üzerinde etkili bir unsur olduğu bilinmektedir (JÖH, 2013).

Daha sonraki yıllarda gerçekleştirdiği söylemlerde de Erdoğan Amerika'nın desteğini beklediklerini ve Türkiye'nin bir müttefiki olarak bunu yapmaları gerektiğini ifade etmiştir. “ABD, siyasi müttefikimiz. Kuzey Irak'ta terör örgütü konuşlanıyorsa, burada da ABD üzerine düşeni yapmalıdır. Terörle ilgili bizden

koordinatör istenmesi olayı, ortak bir çalışmanın ürünüdür. Bu ortak çalışmanın gereği yerine gelmelidir. Vakti saati geldiğinde beklenen olmuyorsa, o zaman tabii ki Türkiye'nin bir yerden de izin almaya ihtiyacı yoktur. ABD' ye rağmen diye bir şey yoktur. Burada Türkiye'yi uluslararası platformda bağlayan, içinde olduğu kurum NATO'dur. Karşımızda eğer ülkemiz tehdit altındaysa atmamız gereken bir adımlar var" (Hürriyet, 24.05.2007).

Erdoğan'ın buna benzer başka bir söylemi şu şekildedir. "Stratejik bir müttefik olarak ABD bizimle ortak hareket etmek durumundadır. Biz Afganistan'da onlarla ortak hareket ediyoruz. Gerek şahsım gerekse cumhurbaşkanımız Bush ve Rice'la görüşmelerimizde bunları kendilerine ilettik" (Hürriyet, 26.10.2007).

Erdoğan söylemlerinde Amerika ile ortak hareket etmek amacını dile getirmiş ve birlikte terörü bitirmek istediklerini vurgulamıştır ancak eski gücünü yitiren zaman zaman da gerek basın gerekse teröristleri barındırma noktasında destek olmaktan çekinmeyen Avrupa ülkelerine yüklenmeyi daha kolay görmektedir (JÖH, 2013).

Kuzey Irak'a yönelik göreve geldiği ilk yıllarda daha ılımlı ve diyaloga açık söylemlerde bulunan başbakan terör sıkıntısının ortadan kalkmaması ve Kuzey Irak kaynaklı olayların artması dolayısıyla söyleminde bir değişiklik yapmıştır. "PKK'yı temizlemeye mecbursunuz. Temizlemezseniz biz temizleriz o zaman hayıflanmayın Kuzey Irak'tan PKK'yı bitirin biz bitirmek için sonuna kadar kararlıyız" (Hürriyet, 14.10.2011). Bu söyleminde de görüldüğü gibi daha sert ve ikaz niteliği içeren söylemlerde bulunmuştur.

Barzani ile görüşmelerinde Kuzey Irak gündeminin hep olduğunu belirten Erdoğan PKK ile mücadelede kararlı olduklarını şu ifadeleriyle belirtmiştir; "Dün (önceki gün) gündemimizde bu olmadı ama her zaman Kuzey Irakla yaptığımız görüşmeler de gündemde olan bir başlık. Çünkü bölücü terör örgütünün o silahı bırakması lazım. Silahı bıraktığı andan itibaren de zaten bizim Türkiye Cumhuriyeti olarak tavrımız nedir, tamamıyla operasyonların durdurulması istikametindedir. Ama silahlar bırakılmadığı sürece tabii ki devletin de operasyonları durdurması söz konusu değildir" (Hürriyet, 21.04.2012).

Erdoğan Türkiye Cumhuriyetinin bölgede huzursuzluk istemediğini silahlı mücadeleyi de gerekmedikçe savunmayacaklarını belirtmiştir ancak terörle mücadelenin PKK silah bırakmadığı sürece askeri boyutu olacağını da vurgulamıştır. Güneş başbakanların hepsinin gerçekleştirmiş oldukları söylemleri buldukları zamana ve şartlara göre değerlendirmek gerektiğini ifade etmiştir. Bu konuda en açık, en çarpıcı vurguyu ona göre Recep Tayyip Erdoğan'ın yaptığını çünkü artık terörün çok can yakmaya başladığını söylemiştir. İçinde bulunulan zamanın bir şeyleri içe atmanın değil açıkça konuşmanın zamanı olduğunu ifade etmiştir (Güneş, 2013).

“Birileri gitmiş Kandil dağında bir taşeronluk ofisi açmış. Bu ofiste ne yazık ki kanla canla alışveriş yapılıyor. Oradan Türkiye'ye karşı hasmane duyguları olan belli ülkeler, odaklar da gidiyor, kan ve can karşılığı alışveriş yapıyorlar” (Hürriyet, 21.05.2012). Kuzey Irak topraklarında yer alan kandil terör olaylarının ilk başladığı yıllardan itibaren örgüt için bir karargâh niteliği taşımaktadır. PKK terör örgütünü kullanan her ülke bu karargâhı terör elemanları ile iletişim amaçlı kullanmıştır.

“Operasyonlarda yakaladığımız PKK'lı teröristlerde Amerika'ya ait silahlar bulundu. Sonunda Amerikalı yetkililer de bunu kabul etti. Boşaltılan bölgelerdeki silahların korsanlar ve silah tüccarları aracılığı ile satıldığını söylediler” (Hürriyet, 05.01.2007). Erdoğan bilgi niteliğindeki bu söylemiyle terör örgütü elemanlarının üstünde bulunan silahlar için Amerika'nın ifade ettiği nedeni paylaşmıştır. O dönemde yakalanan teröristlerin kullandığı silahların Amerikan yapımı olmuş olması halkta Amerika'ya karşı bir kızgınlık oluşturmuştur. Bu kızgınlığı Erdoğan Bush görüşmesinde dile getirmiştir. “PKK'nın üzerinden Irak'a gönderdiğiniz Amerikan menşeli silahlar çıkıyor. Türk halkında size karşı görüşler oluşuyor” (Hürriyet, 06.11.2007).

Dünyadaki bütün terör örgütlerinin arkasında Amerika'nın olduğunu ifade eden Kımır Amerika'nın güçlü olmak ve kontrolü elinde bulundurmak amacıyla böyle bir yol izlediğini söylemektedir. Adana Amerikan Konsolosunun ayda iki kez Diyarbakır'a gidip geldiğini ve orada bağlantıları olduğunu ifade etmektedir. Herkesin her şeyin farkında olduğunu ancak sadece gücünün yettiği yere kadar

uzanabildiğini söylemektedir (Kıymır, 2013). Hem Türkiye hem de Ortadoğu için oldukça önemli olan İncirlik Üstü ’nün her hükümet döneminde kapatılmak istendiğini ancak bir türlü kapatılmadığını ve bazı lojistik desteklerin buradan gittiğini düşündüklerini ifade etmektedir.

“Her kim ki teröre gizli ya da açık destek veriyorsa, her kim ki terörü destekliyorsa, her kim ki terörü besliyor, koruyor yataklık ediyorsa, kim ki teröre müsamaha gösteriyorsa terörün kanlı yüzünü örtmek, terör örgütünün insanlık dışı saldırılarını görmezden gelmek gibi bir gafletin içinde bulunuyorsa tamamı bilsinler ki Türkiye Cumhuriyeti Devletinin nefesi her birinin ensesinde olacaktır. Terör örgütü nereden besleniyor, nereden destek alıyor, kim veya kimler tarafından teşvik ediliyorsa hepsinden mutlaka ama mutlaka bunun hesabı sorulacaktır” (Hürriyet, 20.10.2011).

Hiçbir ülkenin isminin belirtilmediği bu söylemde ifadelerin sertliği ve uyarıcılığından Erdoğan’ın aslında bu kişi ve ülkeleri bildiği ama açıktan zikretmek istemediği anlaşılmaktadır. Diğer söylemlerine nazaran başbakanın bu söylemi daha tehdit niteliği taşımaktadır.

“Birileri gibi Türkiye haritasını farklı renklere boyamanın değil, tam tersine birliği, bütünlüğü resmetmenin gayreti içindeyiz. Ne BDP ne de onun sırtını dayandığı mahfiller, hiçbir zaman benim Kürt kökenli kardeşlerimin asla temsilcisi değildir. BDP’nin kendi kışkırtıcı ve istismarcı taleplerini sanki tüm Kürt kardeşlerimin talebiymiş gibi lanse etmesi son derece yanlıştır” (Hürriyet, 05.01.2011).

Yakın biz zamanda vermiş olduğu bu beyanat ile Erdoğan PKK’nın siyasi temsilciliğini yapan BDP’nin sırtını dayadığı mahfiller diyerek bu işin birkaç kişi ile yapılamayacağını belirtmektedir. Nitekim Bal da Türkiye’nin 30 yıldır terörle mücadele ettiğini, bu süreçte terör olaylarını birkaç bin kişinin yaptığı eylemler olarak görürsek büyük resmi göremeyeceğimizin altını çizmektedir (Bal, 2013).

Recep Tayyip Erdoğan’ın dış bağlantılar ile alakalı ilk söylemlerinin daha uzlaşmacı ve diyalog ile çözüm aramaya yönelik olduğu görülmektedir. Kuzey Irak’a

yönelik daha önceki başbakanlar defalarca uyarıda bulunmuş olmalarına rağmen Erdoğan'ın ilk söylemleri daha diyalog eksenli olmuştur. Fakat Erdoğan'ın kişilik yapısının da etkisi ile söylemleri net ve cesurdur. Özellikle Avrupa ülkelerine karşı gerçekleştirdiği söylemleri oldukça serttir.

SONUÇ

Korku, dehşet, şiddet, yıldırma kelimeleri ile tanımlanan terör etkisinin büyüklüğü ve günümüzdeki yaygınlığı göz önünde bulundurulduğunda imal edilmiş risklerin başında gelmektedir.

19. yy'dan başlayarak günümüze kadar terörün üç dalgasından söz edilmektedir. Terörün birinci dalgası 19. yy işçi hareketlerini ve anarşistleri içerirken, ikinci dalgası 20. yy'da bağımsızlık mücadelelerinde terörün bir araç olarak kullanılmasıdır. Bu yüzyılda soğuk savaş dönemi terörü olarak nitelendirilen terörün belirgin özelliği terörün devletler tarafından sıkça kullanılmasıdır. Bu dönemde Doğu ve Batı bloğunda yer alan devletler karşılıklı savaşları göze alamadıkları için kendilerine düşman ilan ettikleri devletlere karşı mücadele eden terör örgütlerini yoğun bir şekilde desteklemişleridir. Günümüzde ise daha etkin olarak küresel terör görülmektedir. 1991 yılında SSCB'nin yıkılması ile soğuk savaş döneminin Doğu ve Batı bloğu arasındaki cepheleşme Batı bloğunun galibiyeti ile sona ermiştir. Bu tarihten sonra ABD dünyanın liderliğini üstlenmiştir.

Soğuk savaşın bitmesi ve devletlerin terör örgütlerine desteklerinin azalması ile devletler tarafından değil, tabandan gelen örgütler ön plana çıkmıştır. Bu terör örgütleri teknolojinin onlara sunmuş olduğu imkânları çok iyi kullanmışlardır. Ancak günümüze kadar ülkeler terörizme karşı müşterek bir önlem alınması konusunda bir fikir ve işbirliği sağlayamamışlardır. Bu işbirliğinin sağlanamamasındaki neden düşman veya rakip bir ülkedeki terörün diğer ülke için bir sinsî savaş olarak görülüyor olmasıdır. İşbirliği bir yana ülkeler rakip ülkelerin topraklarında eylemlerini gerçekleştiren terör örgütlerine direk veya dolaylı yollardan yardım etmektedirler. Bu konuya en yakın örnek ülkemizde bulunan PKK terör örgütüdür. Kullanılan silahların birçoğu Rus malıdır. Ülkelerin yapmış olduğu dolaylı veya dolaysız yardımlar uluslararası terörü cesaretlendirmekte ve terörle mücadele konusunda yapılan çalışmaları baltalamaktadır.

Her terör örgütünün bir ideolojisi vardır. Örgütlerin dayandığı başlıca ideolojiler Marksizm, Leninizm (Komünizm), Milliyetçilik (etnik) kaynaklı ideoloji, dini kaynaklı ideoloji gibi farklı kaynakları temel alan ideolojilerdir. Örgüt aynı hedefe kilitlenmiş insanların bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Her örgütün bir lideri vardır ve bu liderler genellikle iyi yetiştirilmiş kişilerdir. Örgütler şiddeti, en önemli propaganda malzemesine dönüştürmüşlerdir. Çağımızda oldukça sık aralıklarla ve sürekli hale gelen terörizm her ne kadar yumuşak hedeflere yönelik yapılsa da önemli ve ön planda olan kişilere karşı da yapılmaktadır. Terör toplumun tüm bireylerini potansiyel kurban haline getirmektedir ve topluma doğrudan ve dolaylı tehditler sunmuş olmasından dolayı toplumda travmatik bir ortam oluşturmaktadır. Bu nedenle kişiler fiziksel, psikolojik bütünlüklerini, sahip oldukları mal varlıklarını güvende hissetmemektedirler.

Terör uluslararası politikada iki şekilde yer almaktadır. Bireysel terörizm ve devlet destekli terörizmdir. Bireysel terörizm herhangi bir organizasyona sahip olmayan bir kişiden de oluşabilir, belli bir organizasyona dayalı bir gruptan da oluşabilir. Terör örgütleri olarak adlandırılan bu grupların talepleri ya mevcut yönetim tarafından karşılanamayacak ölçülerde ya da var olan düzende isteklerini demokratik yollarla alamamalarından kaynaklanabilir. Devlet destekli terör devletin normal yolla veya silahlı güç kullanarak elde edemediği sonuca terörü kullanarak ulaşmasıdır. Bu amacına ulaşmak için devlet kendi istihbarat birimlerini kullanarak farklı ülkelerde terörist faaliyetlerde bulunmaktadır. Başka bir yöntem ise devletin başka terör örgütleri ile işbirliği yaparak ya da onlara destek olarak hedeflerine ulaşmasıdır.

Cep telefonları, internet, nükleer, kimyasal ve biyolojik silahlar, hükümet dışı aktörleri ve teröristleri büyük bir güçle donatmış olmasından dolayı 21. yüzyılda terörizmle mücadele için yeni bir dokümana ihtiyaç duyulmaktadır. Terör örgütleri yapmış oldukları söylemlerde silahlı mücadelenin onlar için bir araç olduğunu dile getirip devletten beklentilerinin siyasal, sosyal, kültürel vb. alanlarda beklentileri olduğunu iddia etmiş olsalar da sürekli olarak şiddetten beslenmektedirler. Bu nedenle terörle mücadele edilirken sadece silahlı bir mücadele değil her alan göz önünde bulundurulmalıdır. Silahlı mücadele yanında sosyal, hukuksal, psikolojik,

toplumsal, ekonomik, siyasi alanların göz ardı edilmesi mücadeleyi kısır bir döngüye çekmekte, akıl ve stratejinin payı azalarak mücadeleye duygular ve refleksler yön vermektedir.

Peru'daki Tupac Amura Devrimci Hareketi gibi marjinal terör grupları veya Aydınlık Yol gibi yetiştirdiği uyuşturuculardan elde ettiği gelir ile ekonomisini ulusal kaynaklardan sağlayan örgütler hariç hemen her terör örgütü çarpan etkisini arttırmak için yurt dışında yaşayan kendi diasporalarını değerlendirdikleri görülmektedir. Bu durum hem siyasal güç kazanma hem de finansal destek olma noktasında önem taşımaktadır. Bu duruma dünyadan birkaç örnek vermek gerekirse ilk akla gelen örgütlerden birisi Kolombiya'nın uzun yıllar mücadele ettiği terör örgütü FARC'tır. Bu örgüt Rus mafyası ile işbirliği yapmıştır. Örgütün kullandığı silahların büyük bir kısmı Rusya'dan gelmektedir. Bir diğer örgüt İspanya'nın uzun yıllar mücadele verdiği ETA terör örgütüdür. ETA terör örgütü başka ülkelerdeki terör örgütleriyle bağlantı kurmuştur. ETA'nın bağlantı kurduğu terör örgütleri Kuzey İrlanda'da yer alan IRA, Kolombiya'da faaliyet gösteren FARC ve El-Kaide terör örgütleridir.

Türkiye jeopolitik ve jeostratejik konumu itibariyle önde gelen dünya devletleriyle sürekli bir mücadele ve rekabet halindedir. Bu mücadele de Türkiye'yi dışarıdan yıkamayan dış mihraklar içeriden zarar vermeye çalışmaktadırlar. Bu konuda yıkıcı ve bölücü örgütleri kullanmaktadırlar. Yıkıcı ve bölücü örgütler tuzağa düşürdükleri ve kandırdıkları gençleri kendi vatanlarına karşı kullanmaktadırlar. Yıkıcı ve bölücü örgütlerin en önemli personel kaynağını teşkil eden gençlik genelde öğrenci gençliktir.

Birbirinden ayrı değerlendirilmesi gerekmele birlikte PKK terörü ve Kürt Sorunu Türkiye'de ayrılıkçılık ya da etnik ayrılıkçı denince akla ilk gelen kavramlardandır. 1960 ve 1980 askeri darbelerinin ardından Kürt kimliğinin yok sayılması ve bölge halkının ana dillerini kullanmalarının yasaklanması gibi tedbirler bölge halkı üzerinde tepki oluşturarak PKK terör örgütünün varlık gerekçelerinin güçlenmesini sağlamış ve örgüte eleman kazanmalarına yol açmıştır.

Her terör örgütü bir ideolojiye hizmet etmekte ve bu ideolojisini gerçekleştirirken belli şeyleri araçsallaştırmaktadır. Sol örgütler Marksizm'i araçsallaştırırken sağ örgütler din ve milliyetçilik konularını araçsallaştırarak eylemlerini gerçekleştirmektedirler. PKK terör örgütü ayrılıkçı bir örgüt olarak eylemlerini gerçekleştirirken hem sol örgütün kullandığı Marksizm argümanını hem de sağ örgütlerin kullandığı din, milliyetçilik, aile, kültür gibi argümanları kullanmaktadır. Eylemlerine başladığı 1984 yılından itibaren birbirinden farklı stratejiler uygulayan PKK Terör örgütünün kullandığı stratejiler genel olarak 4 başlık altında toplanmaktadır. Stratejilerini 1984–1989 yılları arasında yoğun terör; 1989–1995 arasında “gerilla” aşamasına geçme çabası; 1995–1999 arasında büyük kentleri kapsayacak şekilde tekrar yoğun terör; 1999–2005 arasında farklı kombinasyonları eş zamanlı içeren terör, pasif itaatsizlik ve siyasallaşma süreci şeklinde uygulamışlardır.

Türkiye terör sorunu noktasında dünyada ender rastlanan bir ülkedir çünkü Türkiye topraklarında aynı zaman diliminde farklı ideolojiye sahip terör örgütleri hem yasal hem de yasal olmayan faaliyetler yürütmüşlerdir. Bu durum Türkiye'nin terörle mücadelede zorlu dönemlerden geçmesine neden olmuştur. Türkiye'nin terörle mücadelesi dört aşamada ele alınmaktadır. Birinci aşama PKK'nın ilk silahlı eylemleri başlattığı 1984 yılı ile 1990'lı yılların başlarıdır. Bu dönem de hem PKK sorunu ciddiye alınmamış ya da algılanmaya çalışılmıştır. 1990 ve 1999 yılları arasında sorun bir güvenlik sorunu olarak algılanmış ve daha çok silahlı mücadele ile çözülmeye çalışılmıştır. Avrupa Birliğine üyelik süreci ile başlayan 1999 ve 2009 yılları arasında mücadele farklı bir boyut kazanmıştır. Hak ve özgürlükler göz önünde bulundurulmuştur. Sosyo-ekonomik, kültürel, siyasal ve psikolojik alana yönelik yeni stratejiler geliştirilmiştir. Dördüncü dönem olarak nitelenebilecek 2009 yılından başlayarak günümüze kadar devam etmekte olan dönemde ise üçüncü dönemde yapılan mücadeleye ek olarak ‘demokratikleşme süreci’ bağlamında bazı hususlar ön plana çıkmıştır. Söylem alanında değişimler olmuş, yeni kurumsal yapılanmalar oluşturulmuş, ülkenin daha demokratik bir hale gelmesi adına yeni kanunlar oluşturulmuş ve uygulamaya gidilmiş, uluslararası alandaki diplomasi çabaları arttırılmıştır.

PKK terör örgütünün ilk kanlı eylemlerini yapmaya başladıkları yıldan itibaren göreve gelen yedi başbakanın söylemlerini değerlendirdiğimizde zamana ve içinde buldukları şartlara göre söylemlerinin birbirinden farklı oldukları görülmektedir.

Başbakan Özal'ın ilk yıllarda gerçekleştirmiş olduğu söylemlere baktığımızda teröre destek veren ülkelere bahsederken net bir ülke ismi kullanmaktan kaçındığı fark edilmektedir. Bunun yerine daha genel ifadelerle ülkelere mesaj verdiği görülmektedir. Başbakan Özal terörle mücadelede hem barış yolunu hem diplomatik yolları gerektiğinde de askeri tedbiri kullanmıştır. Hem hard hem de soft unsurları kullanarak etkili mücadelelerde bulunmuş ve bunu söylemlerine de yansıtmıştır. Başbakan Özal'ın söylemlerini genel olarak incelediğimizde teröre destek veren dış mihraklar olarak her ne kadar dolaylı yollardan Avrupa ülkelerine de mesajlar gönderilmiş olsa da daha çok başta Suriye olmak üzere komşu ülkelerin isimlerini dile getirdiği görülmektedir. Başbakan Özal söylemlerinde sert bir üslup kullanmamıştır ancak teröre ve ona destek verenlere karşı gerekli mücadelenin yapılacağı net bir dille ifade edilmiştir. Başbakan Özal'ın söylemlerinde bir avuç hain, komşu ülkeler, Avrupa ülkeleri, teröre karşı uluslararası işbirliği, teröre iç destekçiler vurguları yapılmıştır.

Başbakan Demirel'in gerçekleştirdiği söylemlerde herhangi bir ülkeye karşı direk bir suçlama yapmak yerine endişelerini dile getirdiği görülmektedir. Başbakan Demirel terörün dış bağlantıları ile alakalı Avrupa ülkelerinden ziyade komşu ülkelere yönelik söylemlerde bulunmuştur. Özellikle her başbakanda olduğu gibi Kuzey Irak ve İran vurgusu dikkat çekmektedir.

Başbakan Çiller terörle olan mücadelede birçok başbakana nazaran daha dik bir duruş sergilemiş olsa da bütün başbakanların söylemleri değerlendirildiğinde başbakanların Avrupa ülkelerine karşı çok sert çıkışlar yapabildikleri görülmemektedir. Avrupa ülkelerinin Türkiye'ye nazaran çok daha etkili güçte olması ve ikili ilişkilerin tamamen bozulması istenmediği için batılı ülkelere karşı daha nezaketli davranılmıştır. Amerika'ya karşı da Avrupa'ya karşı da restler daha yumuşak ve itinalı olmuştur. Ancak buna karşın doğu ülkelere mesela Suriye'ye,

Kuzey Irak'a, İran'a karşı daha açık uyarılar da bulunulmuştur. Başbakan Çiller'in söylemlerini genel olarak değerlendirdiğimizde hem Avrupa ülkeleri ve hem de komşu ülkeler vurgusu dikkat çekmektedir.

Başbakan Necmettin Erbakan göreve geldikten sonra terör ve dış ülkelerle ilgili gerçekleştirmiş olduğu ilk söyleminde oldukça iyimser bir yaklaşımda bulunmuştur. O güne kadar gelen başbakanların dış ülkelerin teröre destekleri olduğu söylemlerini hiçe sayan ve yeni bir ortam oluşturur tarzda bir söylemde bulunmuştur. Hem batılı ülkelere hem de doğudaki Arap ülkelere zeytin dalı uzatmıştır. Söylemlerinde uzlaşmacı bir yaklaşım vardır.

PKK terör örgütü liderinin Suriye topraklarından çıkartılarak batıdaki bazı devletler tarafından koruma altına alınması dolayısıyla Başbakan Yılmaz'ın söylemleri ve uyarıları genelde batılı ülkelere karşı olmuştur. Özellikle İtalya vurgusu ön plandadır. İtalya'ya yönelik birçok uyarı mesajı gönderilirken Rusya'ya karşı güven duygusu dile getirilmiştir.

Yunanistan'ın ve Rumların Başbakan Ecevit'le arasının problemlili olması dolayısıyla PKK'nın dış bağlantılarından bahsederken Başbakan Ecevit'in Yunanistan'ın ismini direk ifade etmesi dikkat çekmektedir. Söylemlerinde Rusya'ya karşı güven duygusu hissedilirken diğer tüm başbakanlarda olduğu gibi doğu komşularımızdan Suriye ve İran'ın PKK'ya yardımcı olduğu vurgusunu o da yapmıştır. Başbakan Ecevit Yunanistan ismini ilk dile getiren başbakandır.

Başbakan Erdoğan'ın dış bağlantılar ile alakalı ilk söylemlerinin daha uzlaşmacı ve diyalog ile çözüm aramaya yönelik olduğu görülmektedir. Kuzey Irak'a yönelik daha önceki başbakanlar defalarca uyarıda ve dönem dönem ikazda bulunmuş olmalarına rağmen Başbakan Erdoğan'ın ilk söylemleri diyalog eksenli olmuştur. Ancak Başbakan Erdoğan'ın kişilik yapısının da etkisi ile söylemleri net ve cesurdur. Özellikle Avrupa ülkelere karşı gerçekleştirdiği söylemleri oldukça serttir. Ama bunun yanında ABD ile ilgili ifadeler hep karşılıklı yardım mesajları içermektedir.

Tezin amacı başbakanların terörün dış bağlantısına yönelik gerçekleştirmiş oldukları söylemlerde yıllar geçtikçe meydana gelen farklılığı ve belirtilen ülke isimlerini tespit etmektir. Yapılan çalışmalar sonucunda amaca büyük oranda ulaşılmıştır. Başbakanların söylemleri o dönemde gerçekleşen terör olaylarına paralel olarak bir dönüşüm geçirmiştir. Önceleri genel açıklamalar yapılmış daha sonra ülke isimleri dile getirilmeye başlanarak vurgular özelleştirilmiştir. İlk yıllarda gerçekleştirilen söylemler PKK'ya karşı tehditler içerirken sonraki yıllarda tehditler teröre destek veren ülkelere yönelik olmuştur. PKK'nın dış bağlantıları ile ilgili ilk olarak net bir ülke ismi Özal tarafından 1986 yılında Suriye ve Lübnan olarak dile getirilmiştir. 30 yıllık PKK ile mücadele sürecinde görev yapan başbakanların en çok Kuzey Irak, İran ve Suriye ülkelerinin isimlerini söyledikleri görülmüştür. Net ülke ismi belirtilmediği dönemlerde bazı komşular, düşmanlarımız ve hasmane duyguları olan ülkeler gibi ifadeler tercih edilmiştir. PKK'ya yardım konusunda bazen genel bir ifade ile Avrupa ülkeleri şeklinde bahsedilse de dönem dönem direk ülke isimleri de ifade edilmiştir. İlk söylenen Avrupa ülkeleri Almanya, Fransa ve İsveç'tir.

1984 yılından başlayarak 2012 yılına kadar yapılan gazete arşivi taraması sonucu başbakanların terörün dış bağlantıları ile ilgili söylemlerinde adı geçen ülkeler ve dile getirilme sayıları şu şekildedir; Kuzey Irak 15 kez, Suriye 12 kez komşularımız ifadesi 10 kez, İran 9 kez, ABD 8 kez, İtalya 8 kez, Almanya 5 kez, Avrupa 5 kez, Rusya 5 kez, Fransa 2 kez, Yunanistan 2 kez, Lübnan 2 kez, AB, İsrail, Kıbrıs Rum Kesimi, İsveç, Arap ülkeleri, Belarus, Ermenistan, Danimarka, Pakistan, Kuzey Kore, Libya, Arnavutluk, Afrika, Filistin 1'er kez ifade edilmiştir.

Söylemlerde en çok dile getirilen ülke Kuzey Irak'tır. Burada Kuzey Irak vurgusu önemli bir politik tercihtir. Irak ifadesi kullanılarak tüm Saddam hükümeti karşıya alınmaktansa Kuzey Irak ifadesi kullanılarak PKK yanlısı gruplar vurgulanmıştır. ABD ile ilgili sadece iki söylem PKK'ya silah noktasında destek olmuş olabileceği şeklindedir. PKK terör örgütünün kullanmış olduğu silahların Amerikan yapımı olmasından dolayı bu söylemler gerçekleşmiştir. Diğer söylemler Türkiye'nin müttefiki olarak ABD'nin Türkiye'ye PKK ile mücadelesinde destek olması şeklindedir. Arap ülkeleri ifadesini dönemin başbakanı Necmettin Erbakan dile getirmiştir. Bunun nedeni bu ülkelerden terörle mücadele noktasında yardım

beklendiği yönündedir. Belarus, Ermenistan, Danimarka Öcalan'ın kaçmak istediği ülkelerden bahsedilirken dile getirilmiş, Pakistan, Kuzey Kore, Libya, Arnavutluk'un ismi ise Öcalan'ın İtalya'dan sonra gönderilmek istenen ülkelerden bahsedilirken kullanılmıştır. Afrika Öcalan'ın yakalandığı yer olarak söylemlerde yer almıştır.

Arşiv taraması tek bir kaynaktan yapıldığı için elde edilen söylemler doğrultusunda belirtilen bulgular ortaya konmuştur. Bundan sonra bu konuda yapılacak olan çalışmalar farklı kaynaklara ulaşarak yapılabildiği takdirde gözden kaçan daha farklı bulgular da ortaya konulabilecektir. Bu konuda çalışma yapmak isteyen araştırmacıların bu konuya dikkat etmesi gerekecektir.

Başbakanların söylemleri incelendiğinde genelde bir milli refleks ve reaksiyonu yansıttığı görülmektedir. Oysa uluslararası sistemin menfaat ekseninde seyrettiği hatırlandığında, reaksiyonların reel politik dikkate alınarak yapılması gerekmektedir. Türkiye'nin PKK ile mücadelesinde örgüte destek veren ülkelere yönelik (bölgesel işbirliği inisiyatifleri, ekonomik ambargo, ultimatolara, proaktif diplomasi vb.) karşı kozları oluşturulmalı ve ilgili ülkeler kazan-kazan çizgisine çekilebilmelidir. Diğer bir ifadeyle, terör örgütü hızla bölgesel ve uluslararası bir nitelik kazanırken; Türkiye'nin mücadelesi de hem söylem hem pratik boyutlarında aynı kuşatıcılığı sergileyebilmelidir. Türkiye'nin hissi yaklaşımlar yerine sonuç odaklı pragmatist bir tutum izlemesi kuşkusuz çözüm adına daha etkili olabilecektir.

Sonuç itibarıyla Türkiye PKK ile geçen 30 yıllık sürede zorlu bir mücadele vermiştir. Bu mücadele hala devam etmektedir ve son yıllarda yapılan birçok demokratik açılımlara, farklı mücadele yöntemlerine rağmen henüz tam bir çözüme ulaşamamıştır. Terör örgütü ile yapılan bu mücadelenin zorluğu ise kuşkusuz PKK'nın sınır aşan bağlantıları ile çözülmesi güç ve çetrefilli bir yapıya sahip olmasıyla yakından ilgilidir. PKK'nın uluslararasılaşması süreci, başta pek çok Avrupa ülkesi olmak üzere komşularımız tarafından da kolaylaştırılmıştır. PKK'ya yardım eden Avrupa ülkelerinden kamp imkânı sunan ve Öcalan'ın kaçtığı dönemde bile büyükelçiliğinde himaye eden Yunanistan, Roj Tv gibi bir propaganda aracına imkân sunan Danimarka, parasal anlamda ve liderlerinin barınması, saklanması anlamında yardım eden Almanya, Fransa, Belçika ilk akla gelen ülkelerdir. Öte

yandan İnan ve Moskova'nın taktik ilişkileri yer yer medyaya da yansımıştır. Tüm bu gelişmeler, Türkiye'nin PKK ile mücadelesinde içe dönük ve sınırlı bir dil kullanımının ötesinde dışa bakan bir söylem kullanmasını da beraberinde getirmiştir.

KAYNAKÇA

- Abrial, S., (2010), *Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu III. Genel Kurmay Başkanlığı Bildirileri*, Tüm. Kenan Koçak (Ed.), Ankara: Genel Kurmay Başkanlığı Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını.
- Akçay, E., (2012), *Uluslararası Terör ve Sınır Aşan Suçlar Ders Notları*, Turgut Özal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011- 2012 Akademik Yılı, Ankara.
- Akpınar, M., (2013 b), “PKK terör örgütü değil demek ne demek?”, <http://www.mahmutakpinar.com/category/yazili-basin>. (Erişim Tarihi: 19.03.2013).
- Akpınar, M., (2013 a), “PKK olmasaydı?”, <http://www.mahmutakpinar.com/pkk-olmasaydi.html>. (Erişim Tarihi: 19.03.2013).
- Akpınar, M., (2013 c), “Uludere’de ne oldu?”, <http://www.mahmutakpinar.com/pkk-olmasaydi.html> (Erişim Tarihi: 19.03.2013).
- Akpınar, M., (2013 d), “Yeni Süreçte Fırsatlar ve Riskler”, <http://www.mahmutakpinar.com/category/yazili-basin>, (Erişim Tarihi: 19.03.2013).
- Allison, G., (2010), *Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu III. Genel Kurmay Başkanlığı Bildirileri*, Tüm. Kenan Koçak (Ed.), Ankara: Genel Kurmay Başkanlığı Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını.
- Alkan, N., (2007), *Söz Bitmeden: Terörle Mücadelede Önleme Stratejiler*, Ankara: USAK Yayınları.
- Alkan, N., (2012), *PKK’da Semboller, Aktörler, Kadınlar*, İstanbul: Karakutu Yayınları.
- Altun, M., Karaman, Ö., (2011), “Etnik Ayrılıkçı Terörle Mücadele Politikaları Kapsamında Türkiye ve İspanya Analizi”, Oğuzhan Başbüyük, Alper Sözer, Nurullah Altun (Der.), *Terörle Mücadelede Makro ve Mikro Perspektifler*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları.
- Ana Britannica Genel Kültür Ansiklopedisi , (1999), İstanbul: Hürriyet Matbaacılık.
- Arı, T., (2011), *Uluslararası İlişkiler ve Dış Politika*, Bursa: MKM Yayıncılık.
- Arıboğan, D. Ü., (2007), *Terör Korku hali*, İstanbul: Profil Yayıncılık.
- Ayder, T., Küçükşahin Şükrü, “Avrupa Tezgâhına Yılmaz Sert Çıktı”, *Hürriyet*, 29 Kasım 1998, s.23.
- Bal, İ., (2006), “Terör Nedir? Neden terörist olunur?” , İhsan Bal (Der.), *Terörizm: Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler*, Ankara: USAK Yayınları.

- Bal, İ., Özeren, S., (2010), “Terörle Mücadeleye Küresel Bakış: Dünya Örnekleri Ne Söylüyor?”, İhsan Bal ve Süleyman Özeren (Ed.), *Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele*, Ankara: USAK Yayınları.
- Bal, İ., Özeren, S., (2012), *Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele*, Ankara: Karınca Yayınları.
- Başbuğ, İ., (2010), Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu III. Genel Kurmay Başkanlığı Bildirileri, Tüm. Kenan Koçak (Ed.), Ankara: Genel Kurmay Başkanlığı Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını.
- Başeren, S., (2006), Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu, Ankara: Genel Kurmay Başkanlığı Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını.
- Başbüyük, O., Kayaoğlu, M., (2012), “Aydınlık Yol ’un Karanlık yüzü: Bölücü terörle mücadelede Peru Örneği”, (Ed.) İhsan Bal, Süleyman Özeren, *Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele*, Ankara: USAK Yayınları.
- Batur, N., “PKK’ya Sıcak Takibe Göz Yumarız İması”, *Hürriyet*, 27 Nisan 2006, s. 24.
- Beren, F., (2011), “ Terörle Mücadele İstihbaratı”, (Ed.) Süleyman Özeren, Murat Sever, *Terörizm Paradoksu ve Türkiye*, Ankara, Karınca Yayınları.
- Bolz, F., Dodonis, Kenneth J.,Schulz, David P., (2002) *The Counter Terrorism Handbook Tactics, Prosedures, and Techniques*, London New York Washington, D.C.CRC PRESS Boca Raton.
- BÜSAM (Bahçeşehir Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi), (2010), “PKK Eylemselliği ve Etnik Ayrılıkçı Terörizmle Mücadele”, İstanbul.
- CAIN Web Servisi, “Constitution Conference” <http://cain.ulst.ac.uk/othelem/shron/ch80htm>. (Erişim Tarihi: 27 Haziran 2013)
- CEDAT (Center of Excellence Defence Against Terrorism), (2012), Annual Terrorism Report.
- Cevizoğlu, H., “Doğu’da Okulsuz, Yolsuz, Susuz Köy Kalmayacak”, *Hürriyet*, 9 Ekim 1984, s.13.
- Cindemir, K., Yılmaz, T., “Beyaz Saray’da 1 Saat 40 Dakikanın Zabıtları”, *Hürriyet*, 6 Kasım 2007, s.22.
- Çelik, V., “Terör Baronları Seviyor”, *Hürriyet*, 21 Mayıs 2012, s.18.
- Çelik, H., Ekşi, H., “Söylem Analizi”. <http://www.academia.edu/1476716/söylem-analizi>, (Erişim Tarihi:13.01.2013)
- Devran, Y., (2010), *Haber, Söylem, İdeoloji*, İstanbul: Başlık Yayın Grubu.
- Demir, M., “Elçiye Uyarı”, *Hürriyet*, 14 Kasım 1998, s.27.
- Demirci, S., Özeren, S., (2012), “İngiltere’nin Ayrılıkçı IRA ve Dine Karşı Terörle Mücadele Politikası”, (Ed.) İhsan Bal, Süleyman Özeren, *Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele*, Ankara: USAK Yayınları.

- Demirli, A., (2011), “Terörizm, Psikososyal Etkileri ve Müdahale Modelleri”, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, S.4.
- Dijk, V., “Söylem ve ideoloji”, [www.academia.edu/1016367/Teun_Van_Dijk_söylem ve ideoloji](http://www.academia.edu/1016367/Teun_Van_Dijk_söylem_ve_ideoloji), (Erişim Tarihi: 13.01.2013)
- Dilek, N., Uğur, F., “Terörle mücadelede Nerede Yanlış Yapıyoruz?”, *Aksiyon Dergisi*, 13-19 Ekim 2008, Sayı:723.
- Dönmez, K., (1999), “Türkiye’de Terörün Son 10 yılı”, İlhan Acaröz, Memduh Yağmur (Ed.), *Doğu Anadolu’da Güvenlik ve Huzur Sempozyumu Bildirileri*, İzmir: Çağlayan A.Ş.
- Ellner, A., (2010), “Terörizmle Mücadelede Uluslararası Hukuk ve Uluslararası Örgütlerin Rolü”, Tümg. Kenan Koçak (Ed.), *Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu III. Genel Kurmay Başkanlığı Bildirileri*, Ankara: Genel Kurmay Başkanlığı Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, s. 37.
- Ergan, U., “Bugüne Kadar Kaç Teröristi Teslim ettiniz”, *Hürriyet*, 24 Haziran 2010, s.20.
- Ergan, U., “Bağdat’a Son Uyarı Ziyareti”, *Hürriyet*, 24 Mayıs 2007, s.18.
- Ergil, D., “Siyasal Söylem”, <http://www.bugun.com.tr/kose-yazisi/160551-siyasal-soylem-makalesi.aspx>, (Erişim Tarihi: 13.01.2013)
- Ergin, S., “Tahran’a Muhtıra”, *Hürriyet*, 21 Haziran 1995, s. 22.
- Ergin, S., “Hoca’nın Mit Gafı”, *Hürriyet*, 12 Ağustos 1996, s. 26
- Ergin, S., “Başbakan Anlattı”, *Hürriyet*, 19 Şubat 1999, s. 30.
- Ezer, R., “Büyük Güvence”, *Hürriyet*, 23 Şubat 1999, s. 1.
- Faraç, M., (2010), *PKK Ne İstiyor?*, İstanbul: Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş.
- Flory, P. C.W., (2010), “Teknolojik gelişmeler ve terörizm ile mücadeleye etkileri”, Tümg. Kenan Koçak (Ed.), *Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu III. Genel Kurmay Başkanlığı Bildirileri*, Ankara: Genel Kurmay Başkanlığı Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını.
- Ganor, B., “Defining Terrorism”, <http://ict.org.il/articles/researchdet.cfm?researchid=46/14/2004>, (Erişim Tarihi: 2013).
- (GCY), Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, (1994), *PKK’nın Gerçek Yüzü*, Ankara: Yayın, No: 37.
- Hacıoğlu, N., “Rus Riyakârlığı”, *Hürriyet*, 5 Kasım 1998, s. 1.
- Hakan, A., Turan, Ü., “Biz Şaşırmadık”, *Hürriyet*, 16 Kasım 2005, s. 1.

- Hudson, Rex. A. , “TheSociologyandPsychology of Terrorism: Whobecame a terroristandWhy?” (Ed.) Marilyn Majeska, *A Report Prepared Under an Inter Agency Agreement by the Federal Research Division.*, adres: <http://www.loc.gov/rr/frd>. (Erişim Tarihi: 04.05.2013).
- “Interview: Bill Clinton”,<http://www.guardian.co.uk/politics/2004/jun/21/books.usa>. (Erişim Tarihi: 25 Haziran 2013).
- İngiltere'nin Uluslararası Terörizmle Mücadele Stratejisi, (2009), (çev.) UluslararasıTerörizm ve Sınıraşan Suçlar Araştırma Merkezi-UTSAM, Ankara, Polis Akademisi, Araştırma Merkezleri Başkanlığı. “İngiltere, İRA Sorununu Nasıl Çözdü?”, <http://www.gazeteboyut.com/ingiltere-ira-sorununu-nasil-cozdu>. (Erişim Tarihi: 25 Haziran 2013)
- Kallstrom, J. K. , (2003), *Encyclopedia of Terrorism*, London: Sage Publications Ltd., s.20.
- Karaaslan, M., (1999), “ Makale adı”, İlhan Acaröz, Memduh Yağmur (Ed.), *Doğu Anadolu'da Güvenlik ve Huzur Sempozyumu Bildiriler*, İzmir: Çağlayan A.Ş.
- Karzai, H., (2006), *Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu*, Ankara: Genel Kurmay Başkanlığı Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını.
- Kocaoğlu, M., (1999), “Makale adı”, İlhan Acaröz, Memduh Yağmur (Ed.), *Doğu Anadolu'da Güvenlik ve Huzur Sempozyumu Bildiriler*, İzmir: Çağlayan A.Ş.
- Köseli, M., Yaşar, M., (2012), “Uyuşturucu, Terör ve FARC : Kolombiya'nın (Narko) Terörle Mücadelesi”, (Ed.) İhsan Bal, Süleyman Özeren, *Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele*, Ankara: USAK Yayınları.
- Laçiner, S., (2008), “Terörle Mücadele Nasıl olmalı”, *İdarecinin Sesi Dergisi*, Ankara: Türk İdareciler Derneği Yayınları, Sayı:130.
- Meydan Larousse Büyük Lügat ve Ansiklopedi, (1973), İstanbul: Meydan Yayınları, C: 12, s.83.
- Milliyet, “28 Yıllın Acı Bilançosu”, [http:// siyaset.milliyet.com.tr/28_yilin_aci_bilancosu_35_bin_300_kisi_teror_kurbanioldu/siyaset/siyasetdetay/16.08.2012/1581690/default.htm](http://siyaset.milliyet.com.tr/28_yilin_aci_bilancosu_35_bin_300_kisi_teror_kurbanioldu/siyaset/siyasetdetay/16.08.2012/1581690/default.htm). (Erişim Tarihi: 20.02.2013).
- Novruzova, N. Samed Kızı, (2012), Dergi İdil, cilt1, S.5.
- Küçükşahin, Ş., “Moskova'da Peşindeyiz”, Hürriyet, 21 Ekim 1998, s. 1.
- Küçükşahin, Ş., “ Apo'nun İadesi Zor”, Hürriyet, 17 Kasım 1998, s. 1.
- Özçağatay, L., (1998), *Kuzey İrlanda ve IRA Silahlı Mücadeleden Siyasal Çözüme*, İstanbul, Papirüs Yayınları.
- Özdağ, Ü., (2010), *PKK Terörü Neden Bitmedi, Nasıl Biter?*, Ankara: Kripto Kitapları.
- Özdemir, C., (2001), “Kimlik ve Söylem”, *OGÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, S.2.
- Özeren, S., (2011), “Türkiye'de Paradigma Değişimi ve Terörle Mücadele” Süleyman Özeren ve Murat Sever (Ed.), *Terörizm Paradoksu ve Türkiye*, Ankara, Karınca Yayınları, s.36.

- Özeren, S., Başbüyük, O., (2011), “Kendi Dilinden KCK: Sivil Siyaset mi, Yeniden PKK mı?”, Süleyman Özeren ve Murat Sever (Ed.), *Terörizm Paradoksu ve Türkiye*, Ankara: Karınca Yayınları.
- Özel, R., Önce Burayı Temizleyelim, *Hürriyet*, 5 Nisan 2004, s.20.
- Razi, C., Yılmaz, T., “PKK’nın ABD Tankı Bile Var”, *Hürriyet*, 5 Ocak 2007, s. 24.
- Sarıkaya, M., “Demirel’e Tahran’da soğuk Duş”, *Hürriyet*, 27 Ekim 1992, s.23.
- Sarıkaya, M., Turgut, S., “Clinton’dan PKK için Talimat”, *Hürriyet*, 17 Ekim 1993, s.18.
- Sarıkaya, M., “Bir Saate Çekilirim ama Bir Şartla”, *Hürriyet*, 27 Mart 1995, s. 27.
- Sarıoğlu, B., “Mecburuz Yapacağız”, *Hürriyet*, 26 Ekim 2007, s. 20.
- Semiz, B., (2007), *Çıkmaz Sokak PKK*, Ankara: Lalezar Yayıncılık.
- Semiz, B., (2011), “PKK’da Değişen Ne?”, Özeren ve Murat Sever (Ed.), *Terörizm Paradoksu ve Türkiye*, Ankara, Karınca Yayınları.
- Shashikumar, VK *IndianDefenseReview*, (2009), “Lessons from the War in Sri Lanka, Issue: Vol. 24.3 Jul-Sep on the Spot Report, <http://www.indiandefencereview.com/2009/10/lessons-from-the-war-in-sri-lanka.html>., (Erişim Tarihi: 29.06.2013)
- Sunar, E., “Eşkıya Meydan Okudu: Özal Ne Diyor”, *Hürriyet*, 10 Temmuz 1987, s. 1.
- Smith, M., (2006), *Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu* Ankara: Genel Kurmay Başkanlığı Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını.
- Smoler, F., “TheRoot Causes of Terrorism”, [www.defenddemocracy.org.](http://www.defenddemocracy.org/), (Erişim Tarihi: 2013)
- Sözen, E., (1999), *Söylem*, İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Şenocak, H. E., (2006), *Avrupa Terör Örgütleri ve Ülke Uygulamaları*, Ankara: Barış Kitap LTD. ŞTİ.
- Şimşek, Y., (2012), “İspanya’nın Terörle Mücadelesinde ETA Örneği”, (Ed.) İhsan Bal, Süleyman Özeren, *Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele*, Ankara: USAK Yayınları.
- Taşdemir, F., (2006), *Uluslararası Terörizme karşı Devletlerin Kuvvete Başvurma Yetkisi*, Ankara: Siyasal Basın Yayın Dağıtım, s.1.
- Terörle Mücadele Kanunu <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf>., (Erişim Tarihi: 29.06.2013)
- TDK, Türkçe Sözlük (1988), Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, s.1459.
- Timur, T., “Bir Hayat Bir Filozof”, [http:// www. Kalemlervekılıçlar.com/Thread-Michel-Foucault-soylem-iktidar-ve-gercek](http://www.kalemlervekılıçlar.com/Thread-Michel-Foucault-soylem-iktidar-ve-gercek)., (Erişim Tarihi: 13.01.2013)

- Tüfekçi, H., “Kuzey Irak’a Teşekkür”, *Hürriyet*, 11 Temmuz 2008, s. 18. s.13.
- USAK (Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu Raporu), (2008), “PKK Terör Örgütü ile Etkin Mücadele Analiz, Risk, Fırsat ve Öneriler”, Ankara: USAK Yayınları.
- Ünür, E., “Bölücülere Darbe Operasyonu”, *Hürriyet*, 22 Ağustos 1986, s.13.
- Yalçinkaya, A., (2011), *Terörle Mücadelede Makro ve Mikro Perspektifler*, Ankara, Başak Matbaacılık.
- Yılmaz, Ö., (2012), “Aslan’ın Kaplanla Mücadelesi: Sri Lanka ve Tamil Anayurdu Özgürlük Kaplanları (LTTE) Terör Örgütü”, (Ed.) İhsan Bal, Süleyman Özeren, *Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele*, Ankara: USAK Yayınları.
- Yılmaz, T., “PKK’yı ABD Bitirecek”, *Hürriyet*, 27 Temmuz 1996, s.20
- Yılmaz, T., “Apo’ya Şam’da Gözaltı İddiası”, *Hürriyet*, 4 Ağustos 1996.
- Hürriyet*, (1984), “Özal’ın Kongre Çıkarması”, 8 Ekim 1984, s.11
- Hürriyet*, 14 Ekim 1984, s. 13.
- Hürriyet*, 18 Ekim 1984, s. 1
- Hürriyet*, (1984), “Bizi Kısıkmıyorlar”, 22 Ekim 1984, s.1.
- Hürriyet*, (1985), “Baskı ve Teröre Karşı İşbirliği”, 23 Ekim 1985, s.12.
- Hürriyet*, 10 Şubat 1985, s.9.
- Hürriyet*, (1986), “Turgut Özal’ın Demir Leydi ile İngiltere Ziyareti”, 19 Şubat 1986, s.5.
- Hürriyet*, (1986), “Güneydoğu”, 14 Nisan 1986, s.13.
- Hürriyet*, 15 Ağustos 1986, s.17.
- Hürriyet*, (1987), “Haini Destekleyen Komşuyu Affetmeyiz”, 11 Mart 1987, s.13.
- Hürriyet*, (1987), “PKK Lideri Büyütülecek Adam Değil”, 19 Temmuz 1987, s.17.
- Hürriyet*, (1987), “Hain Ellerde Rum Silahları”, 24 Temmuz 1987, s. 17.
- Hürriyet*, 29 Ağustos 1989, s. 1.
- Hürriyet*, (1991), “Kuzey Irak Temizlenecek”, 8 Ağustos 1991, s. 18.
- Hürriyet*, (1991), “Kaçan PKK’lıları İran’dan İstedik”, 12 Ağustos 1991, s.19.
- Hürriyet*, (1992), “Suriye’ye Uyarı”, 29 Mart 1992, s.22.
- Hürriyet*, (1992), “Demirel: Batı Yangını Çoğaltmak İstiyor”, 29 Mart 1992, s.22.
- Hürriyet*, (1992), “Demirel: Sıra İçerideki Yuvalarda”, 6 Kasım 1992, s.22.

- Hürriyet, (1992), “Palavra, Palavra, Palavra”, 25 Ağustos 1992, s.22
- Hürriyet, (1992), “Demirel: PKK Silah Bırakmadı”, 17 Kasım 1992, s.22.
- Hürriyet, (1993), “Demirel Terör Listesini İran’a Verecek”, 5 Şubat 1993, s.17.
- Hürriyet, (1993), “Demirel Teröre Karşı İran’a İşbirliği Önerdi”, 10 Şubat 1993, s.15.
- Hürriyet, (1993), “Demirel: İtmeyiz”, 15 Mart 1993, s. 21.
- Hürriyet, (1993), “Daha Önemli Şeyler Olacak”, 26 Kasım 1993, s.29.
- Hürriyet, (1994), “Zeli, Baskını için İşareti Talabani Verdi”, 31 Ocak 1994, s.20.
- Hürriyet, (1995), “Vermezlerse Vermesinler”, 11 Aralık 1995, s. 25.
- Hürriyet, (1996), “Suriye, Irak ve İran’a Uyarı”, 7 Mayıs 1996, s. 1.
- Hürriyet, (1998), “Yılmaz: Kullanacağı Pasaportu Önceden Biliyorduk”, 14 Kasım 1998, s.30.
- Hürriyet, (1998), “Roma’ya Apo için Uyarı”, 19 Kasım 1998, s.21.
- Hürriyet, (1998), “İtalya’nın Yaptığı Karşılıksız Kalmaz”, 22 Kasım 1998, s. 22.
- Hürriyet, (1998), “Apo’yu Barındırmazlar”, 15 Aralık 1998, s.31.
- Hürriyet, (1999), “Bebek Katili Rusya’da”, 19 Ocak 1999, s.14.
- Hürriyet, (1999), “Sıcak Çatışma İstemiyoruz”, 26 Temmuz 1999, s.18.
- Hürriyet, (1999), “Yumuşarsan Yumuşarız”, 26 Temmuz 1999, s.18.
- Hürriyet, (1999), “PKK’yı Hoş Tutmayın”, 26 Temmuz 1999, s.18.
- Hürriyet, (1996), “Erbakan İran Samimi Demişti”, 5 Eylül 1996, s. 26.
- Hürriyet, (2005), “Erdoğan’dan Kerkük Uyarısı: Hiç kimsenin Bizi Huzursuz Etmeye Hakkı Yok”, 2 Şubat 2005, s.20.
- Hürriyet, 29 Ekim 2007, s. 26.
- Hürriyet, (2010), “PKK Kuzey Irak’ta Bir Bölgeyi Yönetiyor”, 29 Haziran 2010, s.18.
- Hürriyet, 14 Ekim 2011, s. 1.
- Hürriyet, 20 Ekim 2011, s. 1.
- Hürriyet, (2011), “Merkel’e Anayasa Örnekleli PKK Talebi”, 6 Kasım 2011, s.17.

Hürriyet, 5 Ocak 2011, s.1.

Hürriyet, (2011), “PKK Silah kullanırsa Sonuçlarına Katlanır”, 21 Nisan 2012, s. 1.

MÜLAKATLAR

1. Akpınar, Mahmut, (3 Mayıs 2013), Akademisyen, Ankara
2. Bal, İdris, (7 Mayıs 2013), AK Parti Kütahya Milletvekili, Ankara
3. Emekli Asker (İsmi Mahfuz), (23 Mayıs 2013), Ankara
4. Jandarma Astsubay Özel Harekâtçı (İsmi Mahfuz), (24 Mayıs 2013)
5. Güneş, Osman, (10 Mayıs 2013), İçişleri Bakan Yardımcısı, Ankara
6. Kımır, Mehmet, (28 Mayıs 2013), Emekli Asker, Ankara

MÜLAKAT SORUSU

Türkiye'nin PKK ile mücadele süreci içerisinde 1984'ten günümüze görev yapan başbakanların PKK'nın dış bağlantıları ile ilgili yapmış oldukları söylemleri yorumlar mısınız?

EKLER

EK 1: Özal'ın Kongre Çıkarması (Hürriyet, 8 Ekim 1984, s.11)

Özal'ın kongre çıkarması

- ANAP'ın ilçe kongrelerini başlatan ve halka da seslenen Başbakan, şöyle konuştu:
- "Buradaki hainane olayların iplerini, dışındaki bir avuç hain meydana getirmiştir. Bu bedhahlar (kötü ruhlu), gerekli dersi bir defa daha alacaklardır."
- "Hudutlarımız, genellikle çok partili demokrasi ile idare edilmeyen ülkelerle çevrelenmiştir. Milletçe dikkatli olmaya mecburuz."
- "Hükümetimiz, Doğu'nun makus talihini yenmeye azimli ve kararlıdır." (Yazısı II. sayfada)

GAZETECİLERİN SORU YAĞMURU Yanında bakanlardan Yavuztürk ve Tanrıyar ile partinin milletvekilleri olduğu halde uçakla Van'a giden Başbakan Özal, uçakta gazetecilerin sorularını cevaplandırdı.

et
FIYATI 50 LIRA

EK 2: Hain Ellerde Rum Silahları (Hürriyet, 24 Temmuz 1987 s. 17)

"Hain" ellerde Rum silahları

ANKARA, (Hürriyet) — Güneydoğu'da meydana gelen katliamlarda ele geçirilen bazı silahların, Kıbrıs Rum Kesimi'nden sevk edildikleri belirlendi. Başbakan Turgut Özal, Türk Dışişleri aracılığıyla yaptığı açıklamada, Kıbrıs Rum Kesimi'nde Türkiye aleyhtarı bazı yıkıcı ve bölücü unsurların eğitim gördüklerinin de çeşitli kaynaklarca ifade edildiğini hatırlatarak, "Teröre arka çıkmak, ateşle oynamaktır. Masum insanları öldüren katillerin eline silah tutuşturanlar, en az o caniler kadar vebal altındadır" dedi.

Başbakan Özal tarafından Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Dairesi aracılığıyla yapılan yazılı açıklamayla, Kıbrıs Rum Yönetimi'nin, Türkiye'ye yönelik yıkıcı ve bölücü faaliyetleri desteklediğine dair bilgiler alındığı kaydedildi. Açıklamada, şöyle denildi:

"Kıbrıs Rum Kesimi'nde Türkiye aleyhtarı bazı yıkıcı ve bölücü unsurların eğitim gördükleri, çeşitli kaynaklarca ifade edilmiştir. Son olarak, Güneydoğu Anadolu'da ele geçirilen ve seri numaraları bizde mevcut olan bazı silahların, Kıbrıs Rum Kesimi üzerinden sevk edildiklerine dair şimdi elimizde kesin kanıtlar vardır. Bu kanıtlar, elimizde bulunan resmi belgelerde kayıtlıdır."

Başbakan Özal, "Gerçek dışı iddia ve taleplerle dün-

ya kamuoyunu etkilemeye çalışan Rumlar'ın nasıl bir tertip içinde oldukları ve hangi menfur emellerin peşinde koştuklarının, bu son bilgi ve belgelerin ışığında daha iyi anlaşıldığını" vurguladı. Özal'ın açıklamasında, daha sonra şu görüşlere yer verildi:

"Teröre arka çıkmak, ateşle oynamaktır. Masum insanları öldüren katillerin eline silah tutuşturanlar, en az o caniler kadar vebal altındadırlar.

Kıbrıs Rum yönetiminin son zamanlar çok miktarda ve çeşitli tipte silah almına hız vermesini, bu bilgilerin ışığında da değerlendirmekte yarar vardır. Kendi siyasi amaçları için teröre arka çıkanların, bunun geri tepen bir silah olduğunu unutmamaları gerektiğini önemle ihtar ediyorum. Türkiye, bu konuyu büyük bir ciddiyetle takip etmektedir ve bu işin peşini bırakmayacaktır."

Bu arada, Ankara'daki diplomatik kaynaklar, Fransız Thomson firmasına verilen radar ihalesinin son anda durdurulması kararının, söz konusu gelişmeyle ilgili olabileceği ihtimali üzerinde durdular. Hükümete yakın kaynaklar, bu ihalenin, Fransa'nın Kıbrıs Rum kesimine 250 milyon dolarlık silah satışıyla ilgili olarak durdurulduğu görüşünü öne sürmüşlerdi.

EK 3: Terör İran'a Dayanıyor (Hürriyet, 5 Şubat 1993 s.17)

Demirel terör listesini İran'a verecek

POLİTİKA
Ertuğrul ÖZKÖK

Basbakan'ın büyük sıkıntısı

Basbakan Demirel elindeki listeyi göstererek, "Benim sıkıntım bu" diyor. Söz konusu liste, İranlı ajanların veya onlar adına çalışanların, 1985 yılından beri gerçekleştirdiği 23 eylemden oluşuyor. İran Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı, üç dört gün sonra Demirel'in davetlisi olarak Türkiye'ye geliyor. Demirel, elinde bulunan bir listeyi kendisine verecek ve "izahat isteyecek". ● 15. sayfada

● Basbakan'ın, Ankara'ya gelmesi beklenen ancak gelişmeler üzerine, geziyi iptal etmesi gündeme gelen İran Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı Habibi'ye vereceği İran Gizli Servisi'nin Türkiye'de giriştiği terör olaylarıyla ilgili listede, 1985 yılından beri meydana gelen olaylar var.

'TERÖR İRAN'A DAYANIYOR'

● Basbakan Süleyman Demirel, Bakanlar Kurulu'nda "Terör örgütü İran'a dayanıyor. Ama, İran yönetimini suçlamak konusunda zorluklarımız var" derken, Basbakan Yardımcısı İnönü "İran varsa üzerine gidilmeli" görüşünü savundu... ● Yazısı 17. sayfada

DÜNKÜ HÜRRIYET

550.073	- İstanbul Matbaası'nda
272.327	- Ankara
248.474	- İzmir
153.732	- Adana
52.036	- Erzurum
170.001	- Frankfurt

1.446.643 - Adet basılmıştır.

FIYATI 5000 LİRA

YILDIZLI GÜNLE

● Nasıl oynuyor

EK 4: Demirel: İtmeyiz (Hürriyet, 15 Mart 1993, s. 21)

Demirel: İtmeyiz

● Huzuru bozanlar, artık biz vazgeçtik diyorlarsa ve gerçekten vazgeçiyorlarsa, tabii ki bunu elimizin tersiyle itmeyiz. İş zorlaştırmak olmaz. Birinci mesele, kan dökülmesinin durması.

● Bu meselenin çözülmesi çok iyi olur. Dışta ve içte bunun çözülmesini engellemeye kalkanlar olacaktır. Teşkilatta bunu dinlemeyecek adamlar olacaktır. Ama, "Ben bitirdim" demesi hepsinden önemlidir. ● 21. sayfada

T.C. BASBAKAN

EK 5: Clinton'dan PKK için Talimat (Hürriyet, 26 Kasım 1993 s.29)

Clinton, kravatlardan birini alıp, bir odaya girerek değiştirdi...

Clinton'dan PKK için talimat

- Çiller, ABD ile Türkiye'nin PKK konusunda işbirliği yapacağını belirterek Clinton'ın bu konuda gerekli talimatı verdiğini açıkladı. PKK'nın dışarıdan beslenen 5 bin teröristinin bulunduğunu belirten Çiller, şöyle konuştu:
- "Bunun bir ayağı, Avrupa'da Almanya'da olabilir. Diğer ayağı, kampları ve finansman sağlanması amacıyla Ortadoğu'daki komşularımızda olabilir. Bize yardım edilmesi için Clinton talimat verdi. İşbirliği yapacağımız konular ileride belli olacak." ● 18. sayfada

EK 6: Vermezlerse Vermesinler (Hürriyet, 11 Aralık 1995 s. 25)

Vermezlerse vermesinler

Başbakan Çiller, Avrupa Parlamentosu'nda Türkiye'nin Gümrük Birliği'ne girişinin oylanacağı çarşamba günü Sosyalist ve Hıristiyan grupların, Ankara'yı PKK ile masaya oturmaya çağırın bir karar tasarı çıkarma girişimine sert tepki gösterdi. Çiller, "Böyle bir şart karşılığı Gümrük Birliği'ne oy vereceklerse vermesinler. Biz böyle bir şart kesinlikle kabul etmeyiz" dedi.

BAŞBAKAN Tansu Çiller, Avrupa Parlamentosu'nda Türkiye'nin Gümrük Birliği'ne girişinin oylanacağı çarşamba günü, "Ankara'yı PKK ile masaya oturmaya çağırın" bir karar tasarı oylama girişimine sert tepki göstererek "res" çekti. Çiller, "Eğer Gümrük Birliği'ne böyle bir şartta destek vereceklerse, vermesinler. Biz böyle bir şeyi kesinlikle kabul etmeyiz" dedi.

Başbakan Çiller, dün Hürriyet Ankara Bürosu'nu ziyaretinde Avrupa Parlamentosunun son dakika sökü ile ilgili soruları yanıtladı. Çiller, Gümrük Birliği'nin yeniden ertelenme tehlikesi ile karşı karşıya kaldığını, bunu gidermek için, Avrupa'daki bazı liderlerle telefon görüşmeleri yaptığını söyledi. Çiller, görüşmelerine bugün de devam edeceğini belirterek, "Türkiye'de bazı kişiler Gümrük Birliği'nin olmaması için elinden gelen çabayı gösteriyor" dedi. Başbakan, bunların kimler olduğuna ilişkin bir soru üzerine de şöyle dedi:

"ANAP Milletvekili Bülent

Akarncı uğraşiyor. Kendisi de bunu Avrupalı Parlamentolere açıktan söyledi. Gümrük Birliği'ni ertelemek için ellerinden gelen çabayı gösteriyorlar. Ancak bizim uğraşlarımız sonucu yeniden olumlu bir yöne girdi. Ancak daha bitmiş değil. Oylama gününe kadar uğraşıya devam edeceğiz." Bugüne kadar PKK'yı "terör örgütü" olarak tanımlayan ve bu örgütün eylemlerini kanayan Avrupa Parlamentosu'nun, Türkiye'nin Gümrük Birliği'ne girişinin onaylanacağı 13 Aralık tarihinde "Türk hükümetini PKK ile aynı masaya oturmaya davet eden" bir karar tasarı onaylayacağı haberi ile ilgili olarak da Çiller şunları söyledi:

"Ben bunu şimdi duyuyorum. Böyle bir şeyi biz kesinlikle kabul etmeyiz. Kim yapacakmış böyle bir şeyi? Türkiye kesinlikle terörist bir örgütle masaya oturamaz. Gümrük Birliği de böyle bir şartla bağlanamaz. Eğer böyle bir şartla Gümrük Birliğine oy vereceklerse vermesinler. İstemiyoruz, vermesinler. Terörist bir örgütle Türkiye kesinlikle masaya oturamaz, böyle bir şeyi de hiçbir zaman için kabul etmez."

Başbakan Çiller'in konuyu bugün telefonla Almanya Başbakanı Helmut Kohl ve İngiltere Başbakanı John Major'a da iletecek ve tasarrufların iptali için caba harcayacak Türk yetkililerin aynı amaçla Avrupa Parlamentosu içinde yaptıkları girişimler ise sonuçsuz kaldı. Avrupalı Parlamentoların Türk yetkililerin girişimlerine "Gümrük Birliği'ni oylayacağız.

Daha fazla üstümüze gelmeyin" dedikleri bildirildi.

ASKERİ SURA

Çiller, bugün yapılacak Askeri Sura'da irtica yanlısı bazı subay ve astsubayların ordudan atılacağına ilişkin haberleri de basından takip ettiğini söylemekle yetindi. Çiller, ordudan atılacak subay ve astsubay sayısıyla ilgili çelişkili rakamların yer aldığı hatırlatıldığında ise, "Ben de rakamları sizden duyuyorum. Yarın (bugün) Askeri Sura toplanacak. Sonuçunda siz de ne olduğunuzu hep birlikte göreceksiniz" dedi. Başbakan, TV'de bütün liderlerin katılacağı bir açık oturuma hazır olduğunu da belirterek, "Ancak Erbakan kesinlikle gelmeli. Erbakan olmadan olmaz" diye konuştu. ■ ANKARA

EK 7: Erbakan: ABD'yle PKK'yı Bitireceğiz (Hürriyet, 27 Temmuz 1996 s.20)

Erbakan'la grupta birlikte oturan Adalet Bakanı Kazan, "SHP-DYP koalisyonunda teröristlerle bakanlar tutuklu nakli anlaşması yapmış" dedi.

Erbakan: ABD'yle PKK'yı bitireceğiz

- Başbakan, RP'li milletvekillerinden Çekiç Güç'e destek olmalarını istedi ve "ABD, Avrupa ve Arap ülkeleriyle işbirliği yaparak terörü bitireceğiz" dedi. Erbakan, ABD'nin, parası ödenen firkaatynleri teslim edeceğini, ayrıca helikopter alacaklarını da söyledi.
- Erbakan, başbakan olarak katıldığı ilk Milli Güvenlik Kurulu'nun ardından Türk Silahlı Kuvvetleri'ne övgü yağdırdı. Hoca'nın Çekiç Güç'e destek isteği RP grubunu karıştırdı. Şevki Yılmaz ve Haşim Haşimi'nin başını çektiği muhalefet, süre uzatımına tepki gösterdi. ● 20'de

Türkiye'yi Refah'a Batı itti
CIA uzmanı Donald Jameson, "Avrupa Birliği'nin Türkiye'ye kaba muamelede bulunduğuna inanıyorum" dedi. RP'nin başarısında bunun etkili olduğunu kaydeden Jameson, şöyle konuştu: "Türkiye'nin tüm Avrupa oluşumlarında eşit bazda temsil edilmeyi hak ettiğini düşünüyorum."

YAZI DİZİSİ 11. SAYFADA

EK 8: Apo'ya Şam'da Gözaltı İddiası (Hürriyet, 4 Ağustos 1996)

Apo'ya Şam'da gözaltı iddiası

BAŞBAKAN Necmettin Erbakan'ın, Suriye Devlet Başkanı Hafız Esad'a gönderdiği gizli mesajın ardından, PKK lideri Abdullah Öcalan'ın geçen hafta Şam'da üç gün gözaltına alındığı ve serbest bırakılırken de hareket serbestisinin daha da sınırlandırıldığı öne sürüldü. RP'den üst düzey bir kaynak, Suriye'nin, Öcalan'la ilgili bu sürpriz gelişmeyi, gayri resmi bir aracı kanalıyla hafta başında Erbakan'a ilettiğini öne sürdü. RP'li kaynak, "Başbakan, geçen ay Suriye Büyükelçisi ile Esad'a gönderdiği mesajda, Türkiye ve Suriye gibi iki komşu ülke arasındaki ilişkileri hiç bir olayın gölgelemesine izin verilmemesi gerektiğini vurguladı. Türkiye için öncelikli konu PKK meselesidir" dedi. Aynı kaynak, "Suriye'den gelen mesajlar çok olumlu" diye konuştu.

Turan YILMAZ / ANKARA

EK 9: Rus Riyakarlığı (Hürriyet, 5 Kasım 1998)

Rus riyakârlığı

EN yetkili kişilerin "Krizde yanımızda sadece Türkler kaldı" dediği Rusya'da, Duma, PKK'nın başı Abdullah Öcalan'a 'siyasi iltica hakkı' tanıma kararı aldı. Kendisine yeni bir in arayan Apo'nun, Rusya'dan sığınma hakkı istediği 30 Ekim tarihli mektubunu dün oylayan Rus Parlamentosu'nun alt kanadı Duma, talebi, 1 çekimsiz oya karşı 298 oyla kabul etti.

Oysa, çok kısa bir süre önce Rusya Devlet Başkanı Boris Yeltsin'in sağ kolu, Devlet Başkanlığı İdaresi Başkanı Pavel Pavloviç Borodin, "En zor günümüzde yanımızda sadece Türkler kaldı" demiş ve şöyle konuşmuştu:

"Türkiye, Rusya için çok önemli. Birbirimize muhtaç olduğumuzu bugün bir kez daha gördük. Böyle zor bir günde yanımızda olanı unutmuyoruz. Bir gün bizim, sizin için aynı şeyi yapacağımızı unutmayın."

Ancak aradan geçen çok kısa sürede, verilen tüm sözlerle rağmen Rusya, dostluğa ihanet etti. Önce kanlı örgütün başını topraklarında ağırladı ve Türkiye'nin tüm ısrarlarına karşın bu gerçeği inkâr etti. Rusya Başbakanı Yevgeni Primakov Başbakan Mesut Yılmaz'a yazdığı mektupta dostluk çağrılarını yapar, aynı çağrı ve iyiniyet gösterisi geçen hafta Ankara'ya gelen Rus Dışişleri Bakanı Igor Ivanov tarafından yinelenirken, en büyük darbe Duma'dan geldi. Öcalan'ın Rusya'dan sığınma hakkı elde etmek için geçen 30 Ekim'de yazdığı mektubu dün oylayan Duma, bölücü örgüte davetیه çıkarma kararı aldı. Duma'daki 298 milletvekili Apo'ya iltica hakkı tanınması için "evet" oyu kullanırken, sadece 1 milletvekili çekimsiz kaldı. Duma'dan çıkan tavsiye niteliğindeki bu karar, şimdi Devlet Başkanı Boris Yeltsin'e sunulacak. Apo'nun Rusya'da kalıp kalmayacağı Yeltsin'in kararına bağlı.

TERÖR ASILSIZMIŞ

Türkiye'nin, Moskova dışındaki Odintsova'da gizlendiğini belirlediği Apo'yu üç haftadır ısrarla istemesi karşısında Rus Dışişleri Bakanlığı sessiz kalırken, Duma'nun dünkü kararında şöyle denildi:

"Rus milletvekilleri Kürt sorunu nedeniyle çok tedirgin. Türkiye Yönetimi uluslararası topluluk tarafından yapılan barışçıl çözüm çağrılarını gözardı ediyor. PKK ve Öcalan'ın bölücülük ve terörizm ile suçlanması asilsizdir."

Parlamento kararı duyulur duyulmaz Rusya televizyon kanalı NTV, "Öcalan'ın gerçekten son iki haftadır Moskova yakınındaki Odintsova Kasabası'nda bulunduğu doğru çıkarsa Rusya ve Türkiye arasındaki ilişki berde kriz kaçınılmaz"

Kısa bir süre önce Ankara'ya yazılı güvence vererek "Teröristleri barındırmayız" diyen Rusya'nın alt meclisi Duma, Apo'nun sığınma istemini kabul etti. PKK ve Apo'nun teröristlikle suçlanamayacağını da belirten Duma'dan çıkan tavsiye kararı Yeltsin'e sunulacak.

yorumunu yaptı. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Rusya Federasyonu Başkanı Boris Yeltsin'in, kendisine ve Başbakan Mesut Yılmaz'a gönderdiği mesajda Öcalan konusunda taahhütte bulunduğunu söyledi. Demirel, Yeltsin'in, Rusya Dışişleri Bakanı aracılığıyla gönderdiği mesajda, "Türkiye ile Rusya arasındaki

ilişkileri zedeleyecek bir şey beklenmemesi" ifadesinin yer aldığını vurguladı. Demirel, Rusya Federasyonu'nun büyük bir devlet olduğuna dikkati çekti ve şunları söyledi: "Bu Abdullah Öcalan hadisesinin iki devlet arasında bir sorun olması Rusya'nın lehine ve menfaatine değildir. Onun için bu meseleyi Türkiye'yi rahatsız etmeyecek şekilde çözeceklerini bize ifade ettiler. Rusya'dan, Türkiye ile Rusya arasındaki dostluğa yakışan bir hareket bekleriz. Neticede Rusya adına karar verecek makamların Türkiye gibi bir büyük komşuyu kendilerini fazla ilgilendirmeyen bir meselede rahatsız etmeleri düşünülmemelidir. Benim mantığım bu."

YILMAZ: SÖZ VERİLMİŞTİ

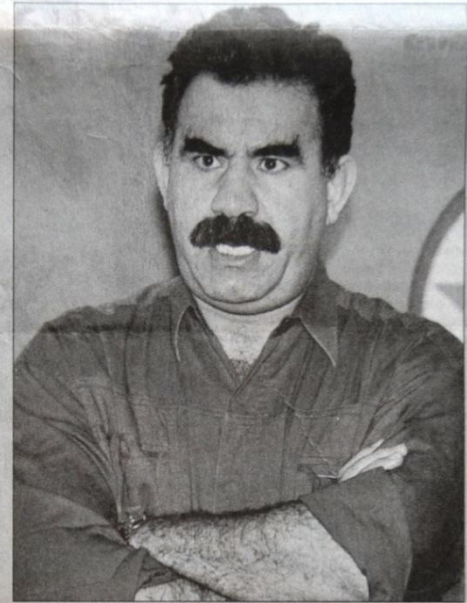
Başbakan Mesut Yılmaz, Öcalan'ın Rusya'dan sığınma talebi isteklerine karşılık muhataplarının Rusya hükümeti olduğunu söyledi. Yılmaz, "Bana Rusya hükümeti adına yazılı güvence verilmiştir. Rusya'nın bir katili barındırmasının söz konusu olamayacağı söylenmiştir. Rusya'nın bu sözünü yerine getireceğini düşünüyorum" dedi.

Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit ise karar karşısında Rusya yönetiminin gerçekçi ve yapıcı bir tutum içinde olacağını beklendiklerini söyledi. Ecevit, "Herhalde Rusya Federasyonu'nun PKK gibi terörist bir örgüte değil, komşusu Türkiye ile ilişkilere önem vermesini bekliyoruz" dedi.

YELTSİN KABUL ETMEZ

Moskova'da, Türkiye ve PKK konularını yakından izleyen siyasi gözlemciler, Duma kararının Rusya Dışişleri Bakanı Igor Ivanov'un Türkiye ziyareti sonrasında rastlamasına son derece olumsuz bir gelişme olarak değerlendirdiler. Bir kaynak şöyle konuştu: "Ivano, Ankara ve Moskova arasında durumu düzeltmeye çalışırken, Primakov ve Yeltsin'in, Demirel ve Yılmaz'a iyiniyet mektupları yazdığı bir sırada, Duma bir çuval inciri berbat etti. Yeltsin'in Öcalan'a kucak açmasını önören kararı kabul etmesi için delil olması gerek. Bu karar Duma'nın ötesine gitmemeli ve gitmeyecektir."

Hürdun HACIOĞLU / MOSKOVA- ANKARA

Türkiye'nin ısrarla istediği Apo sığınacak delik arıyor.

İşte Apo'nun Rusya'ya yalvaran dilekçesi

"S aygüdeğer Rusya Parlamentosu milletvekilleri

Kürt halkı sizler desteğinizden dolayı teşekkür ediyor. Duma'nın Türk-Kürt sorununun barışçı yoldan çözümü için sarf ettiği çabaları destekliyoruz.

Bugünlerde Türkiye hükümeti ve yabancı hamileri, benim bulunduğum yer konusunda Rusya'ya baskı yapmakta. Amaçları, PKK yönetimini imha etmek.

Kürt direnişini kırmak ve

yardakçılığıyla birlikte Ortadoğu bölgesini kontrol altına almaktır. Bu planlarda petrol kavgası önemli rol oynuyor.

Ben her zaman Moskova'ya gelmek istemişim ve şu anda da gelmek istiyorum. Geçen yıllarda tarafınızca (Duma), benim Rusya'yı ziyaret etmem konusunda yoğun çalışmalar yapılmıştı. Bu amaçla temsilcimiz Mahir Velat, defalarca ilgili devlet kurumlarına başvurmuştu.

Ancak şimdiki ciddi ve karışık durumda benim ziyarete değil, kararğahımı taşıyacak bir yere ihtiyacım var. Bölgedeki durumun zorlaşmasından dolayı, yerleşme yerim ile ilgili acil karar almak zorunda kaldım. Oluşan bu zor durumda, kaderimi müttfeğlerime bağlamak istiyorum.

Rusya Federasyonu'nun, geçerli uluslararası hukuk normları ve Rus mevzuatına göre, bana, Rusya Federasyonu'nda siyasi sığınma verilmesini resmen istiyorum."

Apo'nun dilekçesinin Rusça metni

EK 10: Bebek Katili Rusya'da (19 Ocak 1999, s.14.)

14 SALI, 19 Ocak 1999

Hürriyet

Bebek katili Rusya'da

BASBAKAN Bülent Ecevit'in çevresinde kaynaklardan gelen bilgiler doğrultusunda bölümler tarafınca düzenlenen basın toplantısında konuşan Rusya'da öldürülen Abdullah Öcalan'ın koordinatları da netlik kazandı. Türk istihbarat birimleri ABD'nin teknik imkanlarıyla da yararlanarak Öcalan'ın Moskova'dan 100 ile 120 kilometre doğusunda, yerleri henüz kesinleşmemiş bir havalandırma alanında öldürüldüğü öğrenildi. MİT Müdürü Senkal Atasagun'un Ecevit'e, Öcalan'ın bulunduğu havalandırma yerini ve adını bildirdiği öğrenildi.

KUZEYE GİTTİ

Türk istihbaratı Öcalan'ın Rusya'dan ayrılmasından sonra gittiği ülkeyi İtalya'nın kuzeyi olarak belirledi. Bu bilgiler Öcalan'ın Rusya'ya Baltık ülkesine gitmiş olduğu ihtimalini artırdı. ABD'nin bulunduğu yerin bazı koordinatlarını belirledi. ABD'den de teknik yardım talep edildi. Türk ve ABD istihbarat birimlerinin yaptığı çalışma sonucu Öcalan'ın Moskova'dan doğusunda Rusya sınırlarında 100-120 km uzaklıktaki bir

Türk istihbarat birimleri dört gün önce Roma'dan ayrılan bölücü başı Abdullah Öcalan'ın Moskova'nın 100-120 kilometre doğusunda bir havalandırma alanında öldürüldüğü belirlendi. ABD'nin teknik desteğinden de yararlanan MİT'in istihbaratını Başbakan Bülent Ecevit açıkladı.

görüşmesinin ardından yaptığı açıklamada, Öcalan'ın Rus resmi makamlarının bilgisi dışında bu ülkeye gitmiş olabileceğinden hareketle edildiğini belirtti. Ecevit, "Rus resmi makamların da böyle bir olasılığa göz önünde tuttukları anlaşılıyor" dedi.

Rusya'nın Türkiye ile her zaman anlayış içinde hareket ettiğini ve Türkiye'nin bu konuda hiçbir şüphe duymadığını belirten Ecevit, "Rusya Öcalan'ı yakalarsa Türkiye'ye iade edecek mi?" sorusuna, "Hayır ihraç edecek" yanıtı verdi. Ecevit, şunları söyledi:

"Öcalan'ın İtalya'dan sonra Rusya'ya gittiği ve uçanının Moskova dışında bir havalandırma alanında öldürüldüğü güvenilir kaynaklardan haberler gelmiştir. Öyle anlaşılıyor ki, bu seyahatin resmi bir yanı yok. Yani Rus resmi makamlarının bilgisi ve onayı

kendisinin yakalamayı Rusya'dan ihraç edileceğinin de kesin olduğunu söyleyen Ecevit, şöyle devam etti:

"Rusya Büyükelçisi'nin bana verdiği bilgiye göre zaten bundan birkaç hafta önce Moskova, bir Rus temsilciliğini bu konuda uyarı ve Abdullah Öcalan adına veya o kimlikte bir kimse vize istediğinde bulurmuşsa kendisine kesinlikle vize verilmemesi yolunda talimat yayınlamıştır. Bu arada Rus makamları Abdullah Öcalan adına birisinin herhangi bir havaalanına inmediğini saptamışlardır. Sahte bir kimlikle Rusya'ya imiş olabileceğini göz önünde tutmaktadırlar."

Öcalan'ın uzun süre nerede kaldığını gizli tutacağını, aksi takdirde örgütle ilgili kısmının tamamen kopacağını belirten Ecevit, "Rusya'nın hassasiyetini konusunda içtenliğinden herhangi bir kuşku yoktur. Rus makamları bir araştırma başlatmışlardır. Zaten sahte kimlikle Rusya'ya girme ve çalışmanın bir suç teşkil ettiğini de kabul etmektedirler."

olmadan Rusya'ya gitmiş olabilir. Böyle bir olasılık var. Rus makamları da böyle bir olasılığa göz önünde tutarak kapsamlı bir araştırma başlatmış durumdadır."

İHRAÇ EDİLECEK

Öcalan'ın gerçekten Rusya'ya gitmiş olması halinde, derhal

■ Uğur ERGAN/ANKARA

EK 11: Ecevit'ten Beş Mesaj (Hürriyet, 26 Temmuz 1999)

18 PAZARTESİ, 26 Temmuz 1999

Hürriyet

Ecevit'ten beş mesaj

- ✓ **İran:** Tahran'la sıcak çatışmayı temenni etmeyiz
- ✓ **İtalya:** Türkiye'ye karşı tavır yumuşatma sürecinde
- ✓ **Almanya:** Kendini eleştirme sürecine girecek
- ✓ **ABD:** Türkiye'nin Kıbrıs'ta vereceği taviz yoktur
- ✓ **Yunanistan:** Kıbrıs Türkleri pazarlık konusu yapılamaz

BASBAKAN Bülent Ecevit, Türkiye'nin son yıllarda sorunlarla karşılaştığı beş konuda beş önemli mesaj verdi. PKK'ya desteğini artıran ve son günlerde Türkiye'ye dönük asilöz tehditleri ortaya atan İran ile "Sıcak bir çatışmayı asla temenni etmediklerini" vurgulayan Ecevit, terör örgütünün başı Abdullah Öcalan dolayısıyla sorunlar yaşanan İtalya'nın da, Türkiye'ye karşı tavır yumuşatma sürecine girdiğini vurguladı. Ecevit, Yunanistan, ABD ve Almanya'ya da Kıbrıs ve AB üyelik ile ilgili mesajlar yolladı.

Ecevit, dün TRT'de yayınlanan Pazar Panoramı programında soruları yanıtlarken şu mesajları verdi:

İTALYA YUMUŞUYOR

Son günlerde edindiğim izlenime göre İtalya Türkiye'ye karşı tavır yumuşatma ihtiyacını duymaya başladı. Bunu ileriki günlerde görebiliriz. Bugünkü İtalyan hükümeti evvela Türkiye'ye karşı PKK tehditine kendi kamuoyunu ayağa kaldırmıştır. Şimdi de o

kamuoyunu nasıl dizginleyeceğini bilememenin kaygısı içinde görülüyor. Diplomatik kanallardan gelen izlenim ve haberler İtalya'nın Türkiye ile kendileri yüzünden bulunan ilişkileri bir ölçüde onarma arayışı içine girdikleri izlenimini veriyor.

ALMANYA OLUMLU

Schröder hükümeti ile birlikte Almanya'nın Türkiye yaklaşımı olumlu yönde değişmiştir. Bu arada Alman Dışişleri Bakanı ile PKK teröristinin (Cevat Soyşal) Türkiye'ye getirilmesinin aynı günleri rastlaması tamamiyle hayırlı bir rastlantıdır. Bu sayede belki Alman kamuoyu kendini eleştirme sürecine girecektir. Avrupa'da bazı çevreler Türkiye'nin bölünmesi hayallerini hala koruyorlar. Bazıları da Alman hükümeti gibi sanırım, daha çok PKK'ya hoş tutup "Aman bizim topraklarımızda eylem yapmasın" kaygısını taşıyorlar.

KIBRIS'TA TAVİZ YOK

Eylül sonlarında gerçekleşecek ziyaretim öncesi

ABD'ye "ABD Kıbrıs yönetimi konusunda kendini angaje etmesin. Bu konuda Türkiye'nin verebileceği tek bir taviz yoktur" mesajını gönderdim. ABD'nin bu konuda gerçekçi ve anlayışlı davranacağını tahmin ediyorum.

Ecevit, Yunanistan'ın Türkiye'ye karşı uyguladığı vetoları kaldırması halinde Türkiye'nin Güney Kıbrıs'ın AB üyeliğine destek verip vermeyeceğini ilişkin bir soruya "Kıbrıs Türkleri ve KKTC Türkiye tarafından pazarlık konusu yapılamaz" sözleriyle yanıt verdi. Ecevit, G-8'lerin Kıbrıs sorununa el atmaya kalkışmalarını "Büyük bir dersizlik" olarak nitelendi.

ARİNA VE AB'YE MESAJ

Kıbrıs konusunda konfederasyon sürecini telifüz etseler de, etmeseler de, daha başka bir çözüm bulunamayacağını herhalde kabul ederler. Eğer konfederasyon anlaşması olmazsa, Türkiye ile KKTC'nin birleşme süreci hızlanır. AB'ye Güney Kıbrıs bütün aday temsil ediyormuş varsayımıyla

almamak olursa bunu içimize sindirmemiz mümkün değildir. Federal çözüm bağlamında AB'ye katılım olursa Kıbrıs Türkleri Türkiye'den koparılmasın ve Kıbrıs Rum yönetimiyle Yunanistan'ın denetimine altına girilmiş olacaktır. Böyle bir gelişme Bosna ve Kosova'dan daha ağır etnik temizleme girişimlerine sahne olabilir.

Yapılacak AB zirvesi konusunda hayale kapılmadığını belirtirken, "Bir sonuç çıkacağını sanmadığını, Türkiye'nin de girişimini yenileme gayreti içine girmeyeceğini" söyledi. Ecevit, "Türkiye AB'ye alınmadığı sürece AB'den gelecek herhangi bir siyasal öneri veya baskıyı kabul etmemiz mümkün değil" dedi.

HELSINKİ'DEN UMUTSUZ

Ecevit, Helsinki'de

ANKARA

EK 12: Apo'nun İadesi Zor (Hürriyet, 17 Kasım 1998)

Hürriyet

Apo'nun iadesi zor

BAŞBAKAN Mesut Yılmaz, çetebası Apo'nun iadesinin "zor göründüğünü" söylerken, Türkiye'nin de bu konuda ABD kolu ile PKK'nın uyuşturucu bağlantısını kullanacağını vurguladı. Yılmaz, Apo'nun ne hastanede ne hapisanede olduğunu belirterek "Onların istihbarat örgütü elinde tutuyor" dedi. Yılmaz, dün önce ANAP Başkanlık Divanını, ardından da MKYK toplantısını gerçekleştirdi. Apo'nun durumu MKYK'nın tek gündem maddesi oldu. Bu konularda üyelere açıklamada bulunan Yılmaz şu noktalara değindi: PKK ile devlet ciddiyeti içinde mücadele ettik. 1980'de Tansu Çiller, şova yeltendi eline yüzüne buluştardı. Bu olay için 10 milyon doları boşa harcadı. Yeni komutanlar, "Suriye üzerindeki baskının devlet politikasına dönüştürülmesini isabetli sonuç verebilir. Zemin uygun" istihbaratını getirdikten sonra Temmuzda Hatay'a gittim, sert açıklamalar yaptım. Sonra Kara Kuvvetleri Komutanımız

Mesut Yılmaz

Başbakan Mesut Yılmaz "Suriye'den çıkarılmasında Barzani ve İsrail'in desteğini gördük" dediği Apo'nun iadesinin zor olduğunu söyledi. Yılmaz "İtalya'da dokuz partili bir hükümet var. Sığınma isteyen çetebasını zor bırakırlar" dedi. Yılmaz, Apo'nun iadesi için ABD'nin İtalya nezdinde devreye sokulacağını vurguladı.

İtalya'ya gitmesi sürpriz oldu. İtalya çok büyük riske girmiştir. Şuan ki hükümet sonuç almamız için elverişsiz. 9 partili koalisyon var ve Başbakan, İçişleri ile Adalet Bakanı komünist. İade ölümlü bazı hukuki engeller de görünüyor. İdam cezasının bulunması gibi. Bunu tartışmaya aşmak zorundayız. Ancak Adalet Bakanımız konuyu hükümete getirmeden açıkladı. Oysa bazı çekinceler var, bu tutum yanlış oldu. İade zor görünüyor. Çetebasının iltica talebi de olmuştur.

ABD'Yİ DEVREYE SOKACAĞIZ: İade için ABD'yi devreye sokacağız. ABD, İtalya ve Türkiye teröre karşı işbirliği yapmış ülkeler. NATO'dan İtalya'ya baskı için destek istedik. ABD, Apo'yu dünyanın en tehlikeli teröristi ilan etmiş. İtalya nezdinde gerekli girişimi yapacağına inanıyoruz. İkinci konumuz da PKK'nın eroin bağlantısı. Bu konuda geniş bir dozaya hazırlanıyor. Ayrıca terörün zararları derleniyor.

Şükri KUCUKSAHİN/ANKARA

sınırdaki sert bir uyarı daha yaptı. Ben o arada İsrail'i ziyaret ettim. Sonra Cumhurbaşkanı 1 Ekim'de Meclis'in açılışında aynı sertlikte uyarıyı yaptı. Bunlar bilinçli örülmüş taşlar oldu.

BARZANI VE İSRAİL YARDIMI: Benim İsrail'i ziyaretim çok yararlı geçti. Doğrusu bu olayda hem Mesut Barzani, hem de İsrail bize çok yardımcı oldu. İsrail Gizli Servisi MOSSAD'dan çok bilgiler aldık. Şemin Sakik'in yakalanıp Türkiye'ye getirilmesi de çok önemli bir olaydı. 20 yıldır PKK'ya hamilik yapan Hafız Esad şimdi PKK bültenlerinde hain ilan edildi.

RUSYA'YA GİDİŞ: Çetebasının Rusya'ya geçtiğini yabancı kaynaklar teyit etti. MIT yerini belirledi. Sonra büyük baskı uyguladık. Duma'nın kararlarına ve buradaki desteğe rağmen bu adamı dışarı çıkardılar. 15 gün felik felik gidecek ülke aradı. Belarus, Yunanistan, Danimarka, Ermenistan gibi. Bunların hiçbirini kabul etmedi.

EK 13: Arnavutluğ'a Gönderilebilir (Hürriyet, 15 Aralık 1998)

Arnavutluk'a gönderilebilir

Bizim için başarı yüzde 30'un üstü

Apo'yu barındıramazlar

"İtalya, çetebasını mutlaka bir üçüncü ülkeye gönderecek. Biz Pakistan'ı önerdik. Kabul etmediler. Kuzey Kore'yi onlar istedi, ama biz istemedik. Libya'ya ABD karşı çıktı. Şimdi Arnavutluk üzerinde duruluyor."

Herkes yardımcı olsun

"Bu krizin yüzde 60'ı psikolojik. Burada herkes sorumlu davranmak zorunda. Biz gerekli önlemleri aldık. Yazılı basın bu konuda sorumluluk içinde. Görsel basın biraz daha dikkatli olursa işimiz kolaylaşır."

Anketlerde birinciyiz

"ANAP bütün kamuoyu anketlerinde birinci parti çıkıyor. Ancak bana göre bizim için yüzde 30'un üstünde oy başarı olabilir. Seçimlere doğru eğer bu tutumumuz sürdürülebilirsek oyumuz daha da artar."

Negatif kampanya yok

"Tansu Hanım, Fazilet Partisi'nin tabanından oy almaya çalışıyor. Bunu başarırsa DYP'nin oyu yüzde 20'ye kadar çıkabilir. Bu seçimde negatif kampanya yapmayacağım. Geçen seçimde bunun zararını gördük."

İstanbul'u alacağız

"İstanbul Belediye Başkanlığı için 3-4 adayımız var. Ali Talip Özdemir, Sadettin Tantan ve Cem Kozlu. Ancak henüz saptamadık. ANAP dışından bir ismi aday göstermemiz mümkün değil." ● Yazısı 31. sayfada

Başbakan Hürriyet'te

Yılmaz, günün konularında ilginç açıklamalarda bulundu. Başbakan Mesut Yılmaz, Genel Yayın Yönetmenimiz Ertuğrul Özkök ve Basıyazarımız Oktay Ekşi ile.

EK 14: Önce Burayı Temizleyelim (Hürriyet, 5 Nisan 2004)

EK 15: Kaç Terörist Teslim Ettiniz (Hürriyet, 24 Haziran 2010)

